

Vezetőigazgató:
Baros Sándor

MTI

A szerkesztésért felelős:
Kenyeres János
A kiadásért felelős:
Sugár Lajos

MAGYAR TÁVIRATI IRODA

Minden-jog-femtartásával. Kéziratnak tekintendő. Házi-sokszorosítás.
Kiadja a Magyar Távirati Iroda Budapest, VIII., Bródy Sándor-utca 5-7. Telefon: 189-666.

2

MTI BELFÖLDI HIREK

B 1. kiadás 1950. december 1. 6 óra -- perc

A Gyapjumeső és Finomposztógyárban

i SB/Ti/PE KIM Kné Ks

több éven keresztül nagy mennyiségű szén gyűlt össze a szénfölszorból, amely a hosszú idő alatt sokat veszített kalóriatartalmából. A kazánház dolgozói elhatározták, hogy felhasználják ezt a szenet is. A magasabb kalóriatartalmú új szénhez hozzákeverték a régi szenet. Ezzel az üzem részére rendelt szénből ötvenöt vagon vált most feleslegessé, amelyet így más vállalat erőműtelepének utalhattak át.

A kazánház dolgozói az elmúlt héten tartott termelési értekezleten újabb felajánlást tettek: az év végéig 136 mázas szenet takarítanak meg. Vállalásuk teljesítése érdekében a gőzfogyasztást úgy szabályozzák, hogy a termelőüzemeknek nem egész nap szolgáltatnak gőzt, mint eddig, hanem csak azokhoz a munkákhoz, amelyekhez gőz szükséges. Sok szenet takarítanak meg ezzel is, hogy a kazán láncrostélyán keresztülleső szénport összegyűjtik és újra felhasználják. /MTI/

Uj cikkeket hoz ki a konzervipar: a gyümölcszselét és az almapürét

i Kné/Ti/PE KIM Kné Ks

Mest hozta ki konzerviparunk egyik új cikkét: a gyümölcszselét, amelyet már az itthon készített pektin /kocsonyásító anyag/ segítségével gyártanak.

A gyümölcszselé különböző izekben: málna, meggy, narancs és menthol-izekben kerül forgalomba.

Almapürét is idén készít először nagyobb mennyiségben a magyar konzervipar. Az almapürét korszerű eljárással, alacsony hőmérsékleten sűrítik be, így megőrzi a friss gyümölcs teljes vitamintartalmát. A cukorral édesített almapürét a közeljövőben hozzák forgalomba a Közért-üzletekben. /MTI/

R

MTI BRLFÖLDI HIREK

2. Kiadás

6 óra 05 perc

1950 december 1.

Terményrejtető kulákok ellen indult bünvádi eljárás
i. H. VI/Szl/Dr. Ni. Io

Veszprem megyében bünvádi eljárás indult Ferenczi Péter 43 holdas, /negyvenhárom/ Nemeth Géza 32 o. /harminckett/ és Nemeth Ferenc 33 /harminchárom/ holdas rigyácsi kulák ellen, mert rendelet ellenére a takarmányrépát harmadában való megmunkálásra adták ki dolgozó parasztnak, hogy ezzel is saját vagyonukat gyarapítsák.

Tolna megyében Konkoly Mihály 38 /harminnyolc/ holdas harci kulák ellen indult eljárás, mert - engedély nélkül 723 /hatszázhuszonnnyolc/ kg esővíz tengert szállított Siófagra, hogy feketeáron eladja. Markó János és Dosi Mihály bátaik kulák a beadás elől 24 /huszonnöt/ illetve 45 /negyvenöt/ mázsa bukorropát rejtettek el. Az eljárás mindkettő ellen megindult.

Bács-Kiskun megyében Oláh Péter tizenöt hold földdel és hét hold szőlővel rendelkező lefosmizsei kulák már a múlt évben is öt mázsa rozst, 3.5 mázsa búzát ástott el. /háromöcsöt./ A termények teljesen megdohosodtak. Az idén ugyancsak a földbe rejtett el hat mázsa rozst. A dolgozó parasztok többsége azonban leleplezte a jás spekulációját. /MTI/

Nyolc termelőszövetkezet és termelőcsoport kap villanyt
Vas megyében

i. Vid. Szs./Pi/Dr. Kó. Io

Vas megyében még ebben az évben nyolc termelőszövetkezetet és termelőcsoportot kapcsolnak be a villanyhálózatba. Nemcsak a lakásokba, hanem a gazdasági épületekbe is bevezetik a villanyt.

A nyolc termelőszövetkezet és csoport közül a nyoceri, a vasszécsenyi, az acsádi és a sajtoskői termelőcsoportokban már befejezték a villanyszerelési munkát, a nagysimonyi, a horvatzsidányi, a nemeskoltai és a körtvélyospusztai termelőszövetkezeti csoportoknál pedig előreláthatólag december közepére fejezik be a szerelési munkát. /MTI/

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 3 kiadás 1950. december 1. 6 óra 10 perc

Gyapottágtalanító üzem létesült Békéscsabán

i Vid Ji/Ti/PE Kő Mi FM B é k é s c s a b a, december 1.

Békéscsabán az ötéves terv első évében a Ruhagyáron kívül újabb üzem, a gyapottágtalanító kezdte meg működését. Az üzemot egy régi malomból alakították át. Itt tágtalanítják az egész békésmegyei gyapottermést. Eddig már a gyapottornés nyolcvan százalékát dolgozták fel. A gyapottot a tágtalanítás után bálákba rakják és tovább küldik a fonóüzemekbe feldolgozásra.

A gyapottágtát különválasztják, a jó csiraképes tágtát csávazzák és úgy kerülnek majd elvételre. A csiraképtelen tágtákból jómínőségű ipari olajat készítenek.

Az új gyapottágtalanító üzem dolgozói kivessék részüket a munkaversenyből. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 33. évfordulójára tett felajánlásukat jóval túlteljesítették. Két műszak dolgozik. Az egyik a "Béke", tíz százalékos felajánlását 39 százalékkal túlteljesítette, a másik a "Tanács" vállalatát 19 százalékra teljesítette túl. Ezeket az eredményeket továbbra is nagy lendülettel fokozzák. /MTI/

- - - - -

Ötven ezer forint értékű újításokat nyújtottak be a dolgozók a szegedi Pick-szalámigyár ötletnapján

Vid Kné/Ti/PE Kné Ks

Jólsikerült ötletnapot tartottak a szegedi Pick-szalámigyár dolgozói.

Az ötletnapon a dolgozók ötven javaslatot terjesztettek be, amelyből harmincötöt fogadtak el. A harmincöt elfogadott újítással évente több mint ötven ezer forintot takarítanak meg. /MTI/

- - - - -

Zenei előadássorozat Győrött

Vid Gz/PE BT FT Ks

G y ő r, december 1.

A Bartók Béla Szövetség rendezésében december 1.-én zenei előadássorozat indul meg Győrött. Hét előadásban foglalkoznak a zene fejlődésével. Az előadásokon tömegdalcokra is megtanítják a hallgatókat. /MTI/

II

M T I B E L F Ö L D I H I R L E K

B 4. kiadás 1950. december 1. 6 óra 15 perc és

Szolnok megyében Hunyádfalva Jászfákfalma községek száz százalokban leszerződtek az előirányzott területet

i Vid V/Ti/Dr Mi Ks Szolnok, december 1.

Több megyében a jó felvilágosító munka hatására kiugró eredmények születtek a termelési szerződés kötésében. Így például: Hunyádfalva Jászfákfalva községben már száz százalokban leszerződtek az előirányzott területet. A járások közül a kunhogyosi járás halad az élen 58 /ötvennyolc/ százalokkal.

Jo példát mutat Kunszentmárton dolgozó parasztjainak Kiss Jánosné 16 holdas középparaszt, aki földterületének 50 /ötven/ százalékára, Pásztor Fálné hatholdas dolgozó parasztnő, valamint Varga József: ötholdas dolgozó paraszt, akik szintén földterületük ötven százalékára kötötték szerződést.

Jászberényben Horti József tizenötholdas középparaszt, az idén hat holdra kötött szerződést. "A múlt évben két hold cukorrépa szerződtem - írja Horti József a Növénytermeltető NV-nek. - Holdanként 138 máksa termésem volt, amiért 138 /százharminnyolc/ kg cukrot 1.324 /ezerháromszázhuszonnégy/ forintot, 414 /négyzötvennégy/ kilo szárazszelvet, hatvankilenc kilo melaszt kaptam. Az idén még többre szerződtem." /MTI/

Ötször akkora forgalmat bonyolított le az idén az esztergomi földművesszövetkezet, mint az elmúlt évben

i Vid PG/Dr Mi Ks Esztergom, december 1.

Az esztergomi földművesszövetkezet megtartotta évi rendes közgyűlést. A közgyűlésen hatszáznál több szövetkezeti tag volt jelen. A tagok örömmel járultak hozzá, hogy szövetkezeti részvényeket tíz forintról ötven forintra emeljék fel, hogy ezáltal is erősítsék a szövetkezeti mozgalmat.

Az esztergomi földművesszövetkezet az elmúlt év folyamán három üzlettel bővült, forgalma pedig az előző évihez viszonyítva ötszörösre emelkedett. A földművesszövetkezet idei forgalmi előirányzatát 198 százalékra teljesítette. A közgyűlés elhatározta a szövetkezet további fejlesztését. A most kezdődő üzleti évben pékárot és hentesüzletet is nyitnak. /MTI/

R

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 5. kiadás

1950 december 1

6 óra 20 perc
százalékról

Az élüzem Adria Selyemszövő-gyár dolgozói hatvan /kilencven százalékra emelték az első osztályu áru arányát

i SB/Szl/Kné/Ti/Hné Kné Ks

Az Adria Selyemszövő-gyár dolgozói az élüzem címért folyó versenyben, amelyben ismét az első helyre kerültek, különösen a minőség emelésében és a gépek hatásfokának növelésében érték el jelentős eredményt.

A fokozott minőségi ellenőrzéssel és a fonalak gondos kiválasztásával a harmadik negyedévben teljesen kiküszöbölték a negyedrendű áruk gyártását. Az év elejéhez viszonyítva hatvanról kilencven százalékra emelték az elsőrendű minőségű áruk arányát. Ezt úgy érték el, hogy a fonalakat szakítászilárdságuk szerint különválasztották. Így az erősebb szálakkal azokon a magasabb fordulatszámú gépeken dolgoznak, amelyek jobban igénybe veszik azokat. Ezzel jelentősen csökkentették a szakadások számát.

A minőség emelést szolgálja a gépállások csökkentése is, mert így a szövés sokkal egyenletesebbé válik. A harmadik negyedévben a törvbe vett hatvonnhat százalékhelyett átlag 79,7 /hatvonnkilenc egész hét tized/, sőt már 85 /nyolcvanöt/ százalékos hatásfokot is érték el a vállalat dolgozói. Az Adria Selyemszövőgyár dolgozói célul tűzték ki, hogy minden üzemben áttérnek a hatgépes rendszerre. /MTI/

-X- - - -

A Magyar-Szovjet Társaság hírei

i MSzT Di Hné BT Ks

A Magyar-Szovjet Társaság szegedi egyetemi szervezeteinek bölcsészkar: csoportja ankétot rendezett sztálinnak a nyelv-tudomány kérdéseivel foglalkozó cikkeiről.

X X X

A Magyar-Szovjet Társaság budapesti, kerületi és vidéki városi szervezetei nagy gondot fordítanak könyvtáraik fejlesztésére. A budapesti kerületi szervezetek ma már nyolcszáz-egyszázötven kötetes könyvtárakat bocsáthatnak a dolgozók rendelkezésére. A marxizmus-leninizmus klasszikusainak művein kívül a legkiválóbb szovjet irodalmi alkotások és a megújított magyar irodalom termékei is megtalálhatók. Csak úgy, mint Budapesten, a vidéki városokban is egyre nagyobb érdeklődés mutatkozik a Magyar-Szovjet Társaság I. Kongresszusára készülő MSzT szervezetek könyvtárai iránt. A debreceni MSzT könyvtára ma már közel négyezer könyvvel rendelkezik. A politikai, ideológiai munkákon kívül a szovjet regény- és színpadi irodalom remekai a legkeresettebbek. Fegyójev, Zsajov, ... Beck és a többi szovjet író művei Debrecenben is a dolgozók mindennapi olvasmányává váltak. A természettudományos, ismeretterjesztő könyveket is sokan olvassák. /MTI/

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 6. kiadás

1950. december 1.

6 óra 25 perc

Részletek Dr. Kovács Károly Pál a villamosenergia-termelés és elosztás kérdéseiről tartott előadásából

HA/Ti/PE § Ks

Alant részleteket közlünk dr. Kovács Károly Pál "A villamosenergia-termelés és elosztás időszerű kérdései hazánkban" című előadásából, amelyet az Akadémia Ünnepi Hete alkalmából ma, december 1.-én 16 órakor tart meg az Akadémia felolvasó termében.

- Az energiafejlesztés és elosztás kérdése minden iparosodó országnak alapvető gazdasági és műszaki problémája. Különösen nagy jelentőséget kap az energiagazdálkodás hazánkban, ahol a szocializmus építése egyúttal országunknak a mezőgazdasági-ipari jellegét ipari-mezőgazdasági szerkezetűvé alakítja át.

- Mint ismeretes: legfőbb energiatazsisunk a szén. A szénenergiának villamosenergiává történő nemcsitése után a villamosenergia felhasználással helyes szervezés és kellő foglalkoztatás mellett, komolyan takarékoskodhatunk. Amint ismeretes, a villamosenergia nagyobb mennyiségben gazdaságosan nem tárolható, elmentésben az energia más alakjaival. A tárolás lehetetlensége egyúttal azt jelenti, hogy áramfejlesztő és elosztó berendezéseinket az igényelt legnagyobb teljesítményre kell méretezni. Világos dolog, hogy villamos erőműveink minél jobb kihasználására kell törekednünk.

- Hazánkban az utóbbi évek átlagában erőműveink kihasználása a legnagyobb üzemi teljesítménynek mindössze kereken hatvan százaléka, a beépített teljesítménynek - a tartalékok miatt kereken negyvennyolc százaléka.

- Látni kell, hogy az egyik oldalon feladatunk az energiaátalakítások, illetve áramfejlesztés kalórikus hatásfokát megjavítani, a másik oldalon helyes műszaki és gazdasági szervezéssel és a műszaki tudományos módszerek alkalmazásával gondoskodni a villamosenergia helyes elosztásáról, a legjobb hatásfok eléréséről, valamint a villamosenergia szolgáltatás folytonosságáról. Mindezeket a követelményeket az optimálisan legkisebb befektetéssel kell lehetővé tenni, ami egyértelműen előírja az elérhető legkisebb tartalék elvét, a lehetséges legnagyobb üzembiztonság mellett.

- Villamosenergia beruházásainknak általában előtte kell járnia a nehézipari fogyasztók beruházásainak, ami ezek szerint a villamosenergia-beruházásoknak a nehézipari beruházásoknál előbb elkezdődő és nagyobbütemű végrehajtását igényli.

/folyt. köv./ II

MTI BELFÖLDI HIREK

B 7. kiadás 1950. december 1. 6 óra 30 perc

/Részletok Dr. Kovács Károly Pál beszédéből. . . 1. folyt./
MTA § PE Ks

Tervgazdálkodásunk megindulásakor, a hároméves terv első éveiben, nem vettük eléggé figyelembe ezt a körülményt és így az ötéves terv első éveiben viszonylagos lemaradás áll elő.

- Gazdasági vezetőink átlátták az ebből eredő nehézségeket és az ötéves terv villamosenergia beruházásait intézkedéseik nyomán úgy lehetett ütemezni, hogy nemcsak utóljárjuk, hanem tud fogjuk szárnyalni már az ötéves terv végén a fogyasztói igényeket. Az átmeneti időszak azonban igen komoly feladat elé fogja állítani a villamosenergia-szakma minden dolgozóját. Az átmeneti időben a feladatunk kettős:

- a./ meglévő áramfejlesztő berendezéseinket legelőszérűbben kihasználni, ami az erőművek együttműködésének kiépítése és szervezése által válik lehetségessé,
- b./ a fogyasztás vonalán megfelelő intézkedésekkel a villamosenergia fogyasztását egyenletessé tenni, a teljesítmény-csúcsok csökkentése által.

- A villamosenergiát folyamatosan kell szolgáltatni. Ezt a követelményt ismerve, a különálló erőművekben történő energiafejlesztés rendszeréről hamarosan áttértek az erőművek együttműködésének rendszerére, amit a villamosenergia egyszerű szállíthatósága mellett, különösen gazdasági okok támogatnak. A különálló erőmű ugyanis csak akkor tud folyamatosan villamosenergiát szolgáltatni, ha az időről-időre szükséges tervszerű karbantartások időszakára annyi tartaléka van, hogy az ekkor az időben bekövetkező véletlen kiesések, meghibásodások se okozzanak fogyasztói üzemenzavart. Ez a feltétel az előírt teljesítmény szolgáltatására a szükségesnél több gépegység beépítését teszi szükségessé és ezáltal a befektetés jövedelmezőségét lerontja.

- Ezzel szemben erőművek tervszerű együttműködése lehetővé teszi, hogy az erőművek egymásnak tartalékai legyenek. Az együttműködésbe kapcsolt gépek és berendezések nagyobb száma pedig lehetővé teszi a véletlen meghibásodások bekövetkezésének figyelmenbe vételét, a nagy számok törvényszerűségeinek alapján. A tervgazdálkodás ezenkívül lényegesen megkönnyíti a villamosműveink együttműködését ezáltal, hogy kellő irányítás mellett lehetővé teszi a központilag tervezett karbantartási munkák végrehajtását.

- Alaposan, szinte leleményesen kell az egyes erőművekre, leghelyesebben elosztani a gépek és kazánok karbantartási programját, hogy ez a teljesítményigényekhez legjobban simuljon.

/folyt. köv./

K

MTI BELFÖLDI HIREK

B 8. kiadás 1950. december 1. 6 óra 35 perc

/Részletok Dr. Kovács Károly Pál beszédéből. . . 2. folyt./
MTA § FE Ks

A tervszerű karbantartás idejének lerövidítése a munkaverseny és sztahanovista munka egyik fő célkitűzése, amely eddig is igen szép eredményekkel járt. Van olyan erőműünk, ahol a munkásság lelkes felajánlásaképpen a korábbi 24 napos javítási időt, kazánoknál sikerült tizenegy napra leszeríteni. A véletlen meghibásodások vizsgálatánál, amint említettük, az együttműködő gépegységek és kazánok nagyobb számára tekintettel, már a nagy számok törvényszerűségei lépnek érvényre, vagyis a valószínűség-számítás módszerei alkalmazhatók, ha megfelelő körültekintéssel járunk el.

- A villamos erőművek és hálózatok tervszerű együttműködése a tervszerű együttműködés tervezésén, a véletlen kiesések meghatározásán kívül számos fontos műszaki kérdést vet fel. Ezek közül a meghibásodások megelőzésére a karbantartási munkák minőségi kivitelének, a megelőző karbantartásnak kérdései tervszerű végrehajtásának van különös jelentősége.

- Az erőművek együttműködésének helyes szervezése több fontos szempontból hoz gazdasági eredményt: Így

- A különböző erőműveinkhez csatlakozó energiaellátási területeken jelentkező csúcsteljesítmény-igény nem ugyanabban az időben éri el legnagyobb értékét. Ha tehát az erőművek nincsenek együttműködő kapcsolatban, akkor az erőműveknek együttesen az összes fellépő csúcsteljesítmény-igény összegét kell szolgáltatniuk. Ha ellenben a kooperáció működésben van, akkor a különböző fogyasztói területek csúcsterheléseinek időbeli különbségét ki lehet egyenlíteni. Ebből eredőleg a nagy kooperációban jelenleg együttműködő nagyobb erőművek az 1949 évben 8.25 százalékkal szolgáltatott kisebb teljesítményt, mintha ezek az erőművek elszigetelten működtek volna. A 8.25 százalékos teljesítménynek megfelelő felszabaduló teljesítmény beruházási értéke 120 millió forint.

- A kényszerkicsések összege, különálló erőművekre átszámítva, az 1949 évben 1.9-szerese lett volna a ténylegesen előfordult egyidejű kicsésnek. A kooperációs lehetőségek által a kényszerkicsések hatásának kiküszöbölése miatt korok kétszáz millió forint értékű erőművel kell kisebb teljesítmény országos viszonylatban.

- A helyes szervezés valójában nemcsak az üzemfolytonosság szempontjait tartja szem előtt, hanem ügyel arra is, hogy ez a legnagyobb gazdaságosság mellett történjék. Ezen a réven a tőkeértékben 16 millió forint megtakarítás érhető el a kooperáció nélküli állapothoz képest.

Összesen

/folyt. köv./ R

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 9. kiadás

1950. december 1.

6 óra 40 perc

/Részletek Dr. Kovács Károly Pál beszédéből. . . 3. folyt./
MTA § PE Ks

- A hasznos terhelés legcélszerűbb elosztását teszi lehetővé a kooperáció. Ugyanis központi intézkedéssel el lehet rendelni, hogy elsősorban a kis kalóriafogyasztású hőerőművek a lehetséges legjobb hatásfokkal járjanak. Ezek az erőművek dolgozzanak elsősorban alaperőműként, a rosszabb hatásfokú erőművek pedig csak rövidebb ideig, a teljesítmény-csúcsok idején, vagy gépkioséskor legyenek üzemben.

- A kooperáció lehetővé teszi, hogy a meglévő teljesítményeket a legkisebb hálózati veszteségeknek megfelelően osszuk el, tehát a szükséges energiaátvitelt meghatározott teljesítménynél, a legkisebb áramerősséggel végezzük. Ha a kooperáció szervezésének évi költségeit tíz százalékkal tőkésítve 7.7 millió forint beruházási értékkel vesszük egyenértékűnek, akkor a kooperáció révén elért tiszta eredmény tőkeértékben 376.5 millió forint, amit körülbelül kilencven MW teljesítményű erőmű létesítési költségével egyenlő. Amennyiben tehát nem lenne megszervezve az erőműveink közötti együttműködés, nem lenne meg az együttműködésnek a műszaki és gazdasági lehetősége, akkor kb. 76 MW-tal több beépített teljesítményre lenne szükségünk évről-évre kb. 6.5 millió forint megtakarítástól esne el népgazdaságunk.

- A villamosenergia-szolgáltató ipar nagy erőfeszítéseket tesz azért, hogy az energiafejlesztés és elosztás a legnagyobb üzembiztonság mellett a legjobb hatásfokkal történjék. Ugyanakkor a napi teljesítménygörbe lefolyása - amit egyedül a fogyasztók határoznak meg - igen kellenetlen értékeket mutat. A téli legnagyobb terhelések idején egy szokásos hétköznapon a legnagyobb teljesítmény-csúcsigény majdnem kétszerese az éjszakai legkisebb terhelésnek. E kedvezőtlen napi teljesítmény-ingazodáson kívül külön nehézséget jelent, hogy a hajnali órákban kb. két óra alatt az éjszakai értékről emelkedik a terhelés majdnem kétszeresére, ami erőműveink műszaki berendezéseit nagymértékben igénybeveszi.

- Ezek a körülmények mutatják, hogyha sikerül a fogyasztást egyenletesebbé tenni, akkor kettős célt érünk el: Csökkentjük a beruházandó teljesítményt és egyúttal az egyenletesebb kihasználás által javítjuk erőműveink és az energiaátvitel gazdaságosságát. Az egyenletesebb fogyasztás megszervezésére hazánkban az első lépések megtörténtek.

/folyt. köv./ TL

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 10. kiadás 1950. december 1. 6 óra 45 perc

/Részletek dr. Kovács Károly Pál beszédéből. . . 4. folyt./
MTA § PE Ke

Érdekes ezzel kapcsolatban rámutatni arra, hogy a kapitalista gazdálkodásban legfeljebb bizonyos tarifális intézkedésekkel igyekeznek a fogyasztókat az alapidíj emelésével egyenletesebb fogyasztásra bírni. Azonban éppen azoknál a gyáripari fogyasztóknál, amelyek együttesen okozzák leginkább a napszaki teljesítményigény-változásokat /pl. az egész nehézgépipar/, jelentkezik a gyártmányok önköltségi tényezői között kis értékkel a villamosenergia fogyasztás. Ennek az a következménye, hogy még szigorubb tarifális intézkedések sem javítják meg a nagyfogyasztók áranvételezését.

- Ezekkel szemben a Szovjetunió és a népi demokráciák országainak tervezett gazdálkodása - amint az ipari anyagok helyes elosztását általában a a mindenkori igényeknek megfelelően tetszésszerűen végzi és minden felesleges felhasználást, helytelen időben történő raktározást megakadályoz - ugyanigy tervezetten gazdálkodik nemcsak a villamosenergia fogyasztással, hanem tervezettségűt hoz a csúcsteljesítmény-felhasználás tekintetében is. A legutóbbi időben erre vonatkozó törvényerejű rendeletek előírják a terveköttelezett vállalatoknak, csúcs-csökkenési tervek készítését. E terveket nagyipari vállalataink csak akkor tudják elkészíteni, illetve végrehajtani, ha kiaknázzák mindazokat a rejtett lehetőségeket, amelyek számukra rendelkezésre állnak. Néhány kiragadott példával rá szeretnék mutatni azokra a konkrét lehetőségekre, amelyek a rejtett tartalékok feltárására a terv módját adnak:

a./ A nem folyamatosan termelő gépeknek csúcsidőből való kivonása. Pl. prések, szivattyúk, kompresszorok, hegesztőberendezések, vágódinamók, stb.

b./ Folyamatosan dolgozó gépek kivonása csúcsidőből, tárolási lehetőség megteremtésével, pl. kőbányák, ahol a nappal termelt követ csúcsidőn kívül törlik, a csúcsidőben termelt könnyűanyagot tárolják és éjszakai műszakban dolgozzák fel. Textil-kikészítései üzemekben első és második műszakban végzett nyomás és festés kikészítése harmadik műszakban.

c./ Olyan termelőeszközöknél, melyeknél az energiamennyiség növelésével a termelés fokozása lehetséges, csúcs-csökkenés érhető el oly módon, hogy ha csúcsidőn kívül tartják erősebben üzemben. /Pl. villamos ivkemencék, bizonyos fajta elektrolitikus berendezések, hűtőházak./

/folyt. köv./

1

MTI BELFÖLDI HIREK

11. kiadás 1950. december 1. 6 óra 50 perc

/Részletek dr. Kovács Károly Pál beszédéből. . . 5. folyt./
MTI § PE Ks

d./ Olyan folyamatoknál, ahol a villamosenergia egy része melegítésre, másik része a melegítés után a kívánt munkafolyamat elvégzésére szolgál, a melegítési folyamatot gázzal lehet végezni. Pl. villamos ivkenecéknél a duplex-eljárás bevezetése /olvasztás gázzal, finonítás villamos árammal/.

e./ A géppróbák csucesidőn kívüli beállítása, ami azt jelenti, hogy a próbatermek csucesidőben ne dolgozzanak.

f./ Szakaszosan működő lendkerékkel ellátott berendezéseknek megfelelő nagy slippű /slip = megcsuszás/ vagy slip-szabályozóval ellátott motorok beállítása a csucsteljesítmény csökkentésére. Pl. sajtológépek, stancoló-berendezések és szakaszosan dolgozó húzóberendezések.

g./ Az üzemek felülvizsgálandók abból a szempontból, hogy minden gép mellett az annak megfelelő teljesítményű villamos hajtómotor van-e felállítva. Gyakran tapasztalható, hogy munkagépet olyan motor tart üzemben, amelynek vesztesége kiteszi a munkagép/teljesítményszükségletét. E célból ajánlatos volna iparáganként, vagy iparterületenként közös motortartalékraktárat felállítani, mert ezáltal a nagy számú, elosztási törvénye alapján megvolna a lehetősége annak, hogy minden munkagép a megfelelő hajtómotort kapja. Ezek a központi raktárak végezhetnék egyszersmind a motorok javítási munkálatait is, mert ezen a téren is a gyárak szerint komoly hiányok tapasztalhatók.

- Mindezek a kiragadott példák rávilágítanak arra, hogy kellő figyelemmel és körültekintéssel lényegesen javítani lehet a fogyasztás-csucsóra kihasználását és ezzel villamosenergia-szolgáltatásunk nem könnyű helyzetén könnyíteni tudunk.

- A csucs-csökkentési tervek végrehajtásától az országos kooperációs csucsnak hat-hét százalékos csökkenését várhatjuk változatlan energiafogyasztás mellett. Nagyon fontos kérdés, hogy a fogyasztók az áramot a lehető leghasznosabban használják fel, segítségével minél nagyobb teljesítményt érjenek el. E kérdésnek szakszerű és országosan nagy méretekben való megoldása ugyancsak a tervszerű állangazdálkodás nyomán vált lehetségessé.

- Célunk, hogy rendszeres propagandával elérjük az iparban használt motorok helyes kihasználását, a túlméretezett motorhajtásoknál a motorok kicserélését. A teljesítménytervező javulása, valamint hálózatainknak egyre növekedő jobb kihasználása lehetővé teszi, hogy a hálózati veszteségeinket is csökkentjük.

/teljes

/folyt. köv./

R

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 12. kiadás 1950. december 1. 6 óra 55 perc

/Részletek dr. Kovács Károly Pál beszédéből. . . 6. folyt./
MTA § PE Ks

- Öt és tízéves villamosítási terveink végrehajtása során elsősorban olyan gőzerőműveket építünk, amelyek - az ipar, vagy háztartások részére fel nem használható - hulladékszeneket, mosási vagy szerelési féltermékeket dolgoznak fel kazánjaikban, de ezeknél még nagyobb szerep jut a lignitkészletek áramfejlesztés céljára történő kihasználásának.

- Az öt és tízéves villamosítási terv hazánkban azelőtt el nem képzelhető tervszerű fejlődést ir elő. Az első öt éves terv utolsó évére tervezett, újabban megállapított energiafejlesztési szám lényegesen felülmúlja az eredeti öt éves tervtörvényben megadott villamosenergia-termelést. Ennek az a természetes magyarázata, hogy a tervtörvény nyilvánosságra hozása óta termelési módszereink az iparban, sztahanovistáink munkája nyomán, nagyfokú változáson ment át. A fejlődés hatalmas ütemére jellemző, hogy ha az 1949. évi teljesíténi igényt országosan száz százaléknak vesszük, akkor ez az igény az 1954. év végére kétszáz százalékra és az 1959. év végére háromszázötven százalékra emelkedik.

Az öt éves tervben minden községbe bevezetjük a villanyt, 340 állami gazdaságot, 472 gépállomást és 280 termelőszövetkezeti csoportot villamosítunk. A száz és hatvan kV-os állomások teljesítménye az 1949. évi állapothoz képest 1954.-ben kb. ötszörösére, 1959.-ben kerekén nyolcszorosára emelkedik.

E számok hatalmas fejlődést mutatnak, amit az új technika természetesen alkalmazása mellett, találmányok, újítások, új szervezési lehetőségek, röviden a műszaki fejlesztési terv teszi lehetővé. Fontos tehát, hogy a műszaki fejlesztési tervnek néhány fontosabb kérdését külön is kiemeljük:

- A Ganz-Villamosági Gyár kidolgozta új transzformátor-típusát, ennek segítségével kerekén negyven százalékkal nagyobb teljesítmény átvitelére tehetjük alkalmassá vezetőkeinket, anélkül, hogy a vezetékberuházásokat növelni kellett volna. A két öt éves terv periódusában ez összesen 120 millió forint megtakarítást eredményez.

- Hálózati veszteségeinket rendszeresen csökkenteni kívánjuk. Így is tíz év alatt mintegy egymilliárd kwó takarítható meg, amelynek önköltsége egyenértékű kb. kétszáz millió forint.

- Az ország különböző helyein eddig épült és az elmozdítottak szerint egymással nem, vagy csak helyenként érintkező hálózatok feszültsége igen sok rendszertelenséget és az érvényben lévő feszültség szabványoktól sok eltérést mutat.

TL /folyt. köv./

M T I F E L F Ö L D I H I R E K

B 13. kiadás

1950. december 1. 1.

7 óra-- perc

/Részletek dr. Kovács Károly Pál beszédéből. . . 7. folyt./
MTI § FE Ks

A hálózatok tervszerű kiépítése elengedhetetlenül teszi a sokféle feszültség számának csökkentését, a transzformátorok teljesítményének és áttételének ugyancsak a típuszámok csökkentése mellett tipizálását és végül az építendő transzformátorállomások és távvezetők tipizálását. A típusok számának csökkentése mind a gyártó ipar, mind pedig az üzemi kezelés /tartalékok, üzemszavar elhárítás, raktározás, stb./ szempontjából igen jelentősnek mondható. Mindezek a műszaki és tervezési feladatok folyamatban vannak és annyira előrehaladtak, hogy már az első ötéves terv első éveiben az új beruházások kizárólag e szerint készülnek, mi mellett a meglévő és a tipizált rendszerektől eltérő rendszerek fokozatos átépítése, illetve megszüntetése is tervszerűen meg fog történni.

- Az újonnan épülő erőműveink lehetővé teszik az alapszónnel, illetve jobbninőségű keverészenekkel való mind nagyobb takarékoskosságot. Az új kooperáló erőműrendszerünkbe kapcsolt erőművek iparilag értéktelenebb szeneket használnak fel.

- Az országos kooperációs hálózat és erőműveink építése mellett egyre inkább gondolkunk kell hazai energiapolitikánk kiszélesítésére a nemzetközi együttműködés által. Célkitűzésünk, hogy a Szovjetunióval és a szomszédos népi demokratikus országokkal a mindjohban kiépülő gazdasági és kulturális kapcsolatok alapján megteremtjük az energia együttműködés reális lehetőségeit. Miután Magyarország energiában szegény, tehát elsősorban energiabehozatalra szorul. Ezzel szemben vannak olyan nyersanyagaink, illetve félkész gyártmányaink, amelyeket eszerébe adhatnánk.

- Ha a mérnök és technikus, a sztahanovista, az újító, az élmunkás és a dolgozók ezrei, akik a hazai villamosenergia-szolgáltatási feladatok megoldásában részesek, végignéznek a távlatokon, amit a tervszerűen építő országunk a nép ereje által számukra nyújt, akkor büszkén tekinthetnek a már megtett utra, hogy azután az elkövetkező feladatok nagyszerűségétől lelkesítve, tovább haladjanak a szocializmus építésének útján. /MTI/

M T I B E L F Ö L D I H I R L E K

B 14 KIADÁS

1950 december 1.

7 óra 15 perc

Kisgyonbánya dolgozói kiküszöbölik a szűk keresztmetszeteket

TP/Dr NiM TP Bn

Kisgyonbánya dolgozói a Párt Központi Vezetősége és a minisztertanács nagyjelentőségű határozata után fokozott úton láttak hozzá a termelés emelésének érdekében a szűk keresztmetszetek kiküszöböléséhez. Szűk keresztmetszetet kepez például az egyik lej-tőseknének az emelkedőkkel való tolitottsága. A pályát most két rész-re osztották. Az egyik felén külön rendezot letesitettek és az által az akna másik részét, amely a legnagyobb emelkedőt foglalja magában, külön pályával látták el. A kísérlet eredménye már meg is mutatkozik abban, hogy kevesebb áramfogyasztás mellett sűrűbben rakhatják a csilléket a kötelre és az üzemzavarok is esökkennek. Szűk keresztmetszetet kepez az, hogy a dolgozóknak jórésze távolabbi községekben jár be munkába és megfelelő közlekedési eszközök nem állnak rendelkezésükre. A közlekedési viszonyok megjavítására a MAVAUT Sur községből kocsijáratot indított. Folyamatban van további két kocsijáratnak beállítása is. /MTI/

A cecledi fűtőházban minden nyolcadik nap megtakarított szennel indulnak utnak a vonatok

ö m/Hi/Dr NL Bn

A cecledi fűtőház dolgozói már elerték az átlagos 15 /tizenöt/ százalékos szennetkötést. A fűtőház valamennyi mozdonya minden nyolcadik napon azzal a szennemennyiséggel közlekedik, amit az előző hét nap alatt takarítottak meg. Keszthelyi Ferenc mozdonyvezető egy személyvonat továbbításánál huszonegy mázsa szennet takarított meg.

A békéscsaba fűtőház dolgozói a szennetkötési mozgalom megindulása óta 95 /kilonevenöt/ tonna szennet takarítottak meg. A hatvani fűtőházban dolgozó Papp Ferenc mozdonyvezető és fűtője tizenöt nap alatt 202 /kétszázkettő/ mázsa szennel kevesebbet a kiszabottnál, Vasas II. István mozdonyvezető fűtőivel a szennesata megindulása óta összesen 186 /száznolcvanhat/ mázával kevesebb szennet fűtött el az előírányzatnál. /MTI/

/pedig

Villányban megalakult Baranya megye második földművesszövetkezeti szőlőtermelő csoportja

i Vid Kö/Dr Ks

P é c s , december 1.

Baranya megye második szőlő termelő csoportja Villányban alakult meg. 218 /késztizennyolc/ dolgozó paraszt 145 /száznegyvenöt/ holddal lépett be a csoportba. /MTI/

M T I B E L F Ő L D I H I R L E K

B 15 kiadás 1950 december 1. 7 óra 10 perc

Fokozott ütemben készülnek a bányacsillók

TP/Dr NIM PP Bn

A bányászatban általánosságban szűk keresztmetszetként jelentkezik a csilló-ellátás. A csillók készítését eddig akadályozta a csilló-kereteknek nem megfelelő ütemű gyártása. A nagy horderejű kérdést felismerték a Békési Mátyás Művek, a Hofherr Traktorgyár az Acélöntő és Csőgyár, valamint a Balcotarjáni Acélárnyépgyár dolgozói és vállalták a csilló-keretek soronkívüli öntését. Ehhez csatlakoztak a MASZOLAJ Gépgyár, a Törökszentmiklósi Gépgyár, a Szombathelyi Gépgyár, a Zagyv-pálfalvi, a Fatabányai, valamint a Dorogi Bányagépgyár dolgozói is, akik ígéretet tettek arra, hogy a csilló-keretek öntvényekotmegrövidített idő alatt munkálják meg. /MTI/

Postahivatalt nyitnak az Uttörő és Ifjúsági Áruházban

i Szá/Mt/Dr NL Bn

Az Uttörő Ifjúsági Áruházban december 10-én, a "Bélyecsnapra" postahivatalt állítanak fel. Az áruház postahivatalában - ugyanúgy, mint az Uttörőköztársaság postáján - uttörők dolgoznak majd. Itt a levelezőlapok és levelek továbbításán kívül az Uttörő és Ifjúsági Áruházról készült képeslapokat is árúsítják. A postát december 7-én nyitják meg és egy hétig áll a dolgozók és a fiatalok rendelkezésére. Januárban újból megnyitják és ezután már állandóan működik majd. /MTI/

Hajdu megyében újabb öt község fejezte be a melyszántást

i Vid VE/Mt/Dr Kó Ks Debrecen, december 1.

Hajdu megyében Föld, Sárretudvari, Szerop, Fótólon és Piharnagybajom dolgozó parasztsága melyszántást befejezte. /MTI/

Az Ajkai bányák november havi átlagteljesítménye

Vid KL/Dr TP Ks Veszprém, december 1.

Az Ajkai bányák november havi átlagteljesítménye 115.5 /egyszázötvenötöt/ százalék volt. /MTI/ TL

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

R 16. kiadás 1956 december 1. 7 óra 15 perc

Eredményes munkát folytatnak a helyi tanácsok

ö Vid Sr/Gné/Gné BT Ks

A kunszentmiklósi tanács elhatározta, hogy kulturházat rendez be. A kulturház avatását Sztálin 71. születésnapjára tervezik. A tanács legutóbbi határozata értelmében kikövezik a piacteret. Vas megyében a körmenői járási tanács különös gondot fordít a járás dolgozóinak egészségügyi ellátására. A közelmúltban egy tisztiorvost, két hatósági orvost nevezett ki és három védőnő kinevezését kérte a megyei tanácstól.

A szarvaskendieknek eddig ha orvosra volt szükségük, vagy a hat kilométerre fekvő Nádásra, vagy a kilenc kilométerre fekvő Körmendre kellett bemenniük. Most Szarvaskend község a tanács kezdeményezésére új körorvost kapott. Az új körorvos részére a községi tanács a szarvaskendi kastélyban biztosított megfelelő lakást és rendelőt. /MTI/

Békebizottságaink fokozott felvilágosító munkával erősítik népünk békeharcát

1 Bc/Jné/Gné BT Ks

Békebizottságaink a Magyar Békekongresszus és a varsói Béke Világkongresszus határozatainak szellemében a felvilágosító munka kiszélesítésével fokozzák népünk harcát a békéért.

A csávolyi békebizottságok munkájában tevékenyen részt vesznek a délszláv lakosok is. Kisgyűléseken és rendszeres család-látogatásokon keresztül tudatosítják a kongresszusi határozatekat. A község hangos hirdőjében is rendszeresen foglalkoznak a békeharc eseményeivel. A békebizottságok tevékenyen bekapcsolódtak a MSZT tagtoborzási munkába is és eddig 63 új taggal növelték a szervezet taglétszámát. A községben több béke faliujságot szerkesztenek. A faliujságok cikkekben és képekben szólnak be a békeharc eseményeiről.

A kiskunfélegyházi tanyakörzetben vasárnaponként béke-délutánokat rendeznek az iskolákban. Ezeken a "Béke és Szabadság" című lap cikkeit olvassák fel, s megbeszélik a békeharc feladatait és eseményeit.

Kecskenémeten a KISOSZ békebizottsága hetenként békegyűléseket rendez, s azokon a város oszlopra valamennyi kiskereskedője résztvesz.

/folyt. köv./

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 17. kiadás 1950 december 1. 7 óra 20 perc

/Békebizottságaink fokozott felvilágosító munkával...folyt/
1 Bc/Jné/Gné BT Ks.

Örhalom község dolgozói a magyar békekongresszus küldötteinek beszámolója után békeolvasókörmököt szerveztek. Ezekben a békeharó eseményeit, feladatait, a Béke és Szabadság cikkeit beszélik meg, hogy még eredményesebben vehessék ki részüket a békéért folytatott harcban. A község lakosai Béke-faliujságot szerkesztenek. A faliujságokat a község legforgalmasabb pontján helyezik el, s azon a többi között a község dolgozói megírják, hogyan harcolnak a béke megvédéséért. /MTI/

A pestmegyei tanács oktatási osztálya

1 Sr/Gné/Gné VKM BT Ks

a megyei igazgatók, járási és városi oktatási osztályvezetők számára értekezletet tartott. Máthé Vera, a megyei tanács oktatási osztályának vezetője ismertette a lemorzsolódás elleni harc feladatait, majd bejelentette, hogy az országos mozgalomhoz Pest-megye is csatlakozik.

- Iskola-iskolával - mondotta -, nevelő-nevelővel, osztály-osztállyal, egyik járás a másikkal kel versenyre ebben a harcban.

Az igazgatók közül Köves János /Vácrotót/ elmondotta, hogy a tanács megalakulása óta náluk eredményesen folyik a harc a lemorzsolódás ellen. Minden utcának van tanácsos felbélőse, aki a gazdasági kérdéseken kívül a kulturális kérdésekkel is foglalkozik. Ennek eredményeképpen már tíz gyermekkel több jár azóta iskolába. A lemorzsolódás elleni harcban a fegyelem megszilárdításáért Vácrotót versenyre hívta Vácdukát, Solymár Pilisszentivánt, az érdi leányiskola az érdi fiúiskolát, a rókai járás a megye összes járásait. /MTI/

Körzeti orvosi rendelő nyílik meg december 1.-én Újpesten

1 Ki/Ki/Gné Bp BT Ks

December 1.-én, pénteken IV., Árpád-ut/ alatt korszerűen felszerelt körzeti orvosi rendelő nyílik meg.
A új rendelőben négy orvos látja el a körzet biztosítottjait szakorvosi kezeléssel. /MTI/

46./

TL

MTI BELFÖLDI HIREK

B¹⁸. kiadás 1950. december 1. 7 óra 25 perc

▲ várpalotai bányászok a munka jobb megszervezésével harsognak a több szénéért

t KM/PE Gp E

Várpalota bányászai az elmúlt hónapok alatt rendszeresen elmaradtak a terv előirányzatainak teljesítésétől. Legutóbb már a bányászok és a műszaki vezetők részéről számos olyan megjegyzés hangzott el, hogy a terv előirányzatát nem lehet teljesíteni, mert az előirányzottnál kisebb létszámmal dolgoznak. Így a terv előirányzatához viszonyítva hatvan százalék körül járt az átlagos napi teljesítmény. Rákosi Mátyás október 27.-i beszédének utmutatásai alapján november 7.-én a Nagy Októberi Forradalom 33. évfordulója napján túlteljesítették a tervelőirányzatot. Ezután november 20.-tól 26.-ig békeműszakot tartottak. November 26.-án már 9 százalékra teljesítették tervelőirányzatukat, vasárnap pedig, az ünnepi műszakban 138 százalékos eredményt értek el a terv teljesítésében.

A tervet teljesíteni lehet, ha jó a munka megszervezése és a munkafegyelme

November 7.-én, amikor először teljesítették túl a tervet, a bánya minden dolgozója munkáját a termelés közvetlen segítségének szolgálatába állította. A bányamezőnökök és technikusok éjjel-nappal a bányában voltak és nyomban a bányászok segítségére siettek, ha a legkisebb zavar mutatkozott. Különösen a szállítás zavartalan menetére ügyeltek és maguk is megfogták a munkát, ha erre szükség volt. A termelő munka jól megszervezve, jó lendülettel haladt és a bánya - hónapok óta először - teljesítette, sőt túlteljesítette előirányzatát.

A november 7.-i műszak után azonban a műszakiak, mint addig is, a sok adminisztrációs munka miatt csak elvétve mentek le a bányába, lassabb lett a szállítás, gyakran nem volt üres csille, apró üzenzavarok, amiket percek alatt helyre lehetett volna hozni, néha órákig eltartottak. A munka így visszazökkent a régi ütembe és a tervet ismét nem tudták teljesíteni.

A november 20.-tól 26.-ig rendezett békehéten indult meg ismét a fejlődés és a vasárnapi ünnepi műszak hozta meg az új, értékes tapasztalatokat. Bebizonyosodott, hogy a tervet teljesíteni lehet, ha a munka jól van szervezve, ha a műszaki vezetők személyesen a bányában irányítják a termelő munkát és megbiztosítják a zavartalan szállítás és helyreállítják a munkafegyelme

/folyt. köv./

R.

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 19. kiadás

1950. december 1.

7 óra 30 perc

/A várpalotai bányász k. . . 1. folyt./ t KM/PE 3p E.

A bánya pártszervezete ekkor javasolta, hogy minden műszakra osszak be egy bányanérnököt, aki a bányában irányítja a munkát és felügyel a munka zavartalan menetére. A pártszervezet javaslatára ma már mindhárom műszakban egy-egy műszaki vezető irányítja a bányában a termelést, segít a felmerülő nehézségek leküzdésében, utmutatásokat ad a bányászoknak a legeredményesebb munkamódszerek alkalmazására.

Javul a munkafegyelen
Várpalotán

Mint Rákosi Mátyás utmutatása, a minisztertanács és a Párt határozata megállapítja, a bányászatban a termelés tervszerű emelésének komoly gátját jelenti a munkafegyelen lazasága. Ezen a téren Várpalotán igen súlyos volt a helyzet. Az elmúlt hónapok alatt volt úgy is, hogy egy hónap alatt többszázra emelkedett az igazolatlan hiányzás következtében le nem dolgozott műszakok száma. A hiányzók döntő része azok közül került ki, akiknek kisebb-tertanács határozata alapján kiszámították, hogy a hiányzások megszüntetése döntő mértékben hozzájárulna a terv teljesítéséhez.

A bánya pártszervezete ekkor széleskörű felvilágosító munkát indított el és személyes meggyőzéssel, szemléltető rajzokkal hívta fel a bányászok figyelmét a lazaságok leküzdésére. A minisztertanács és a Párt közös határozata a szénbányászat fejlődéséről ugyancsak nagyban hozzájárult a munkafegyelen megjavításához. A hiányzások száma a legutóbb három százalékra csökkent és vasárnap még az egy százalékot sem érte el. Mind több bányász ismeri föl, hogy egyéni érdeke is, egyben köztudatbeli kötelessége is a terv előirányzatának teljesítése és ha lehet, túlteljesítése.

A bányászoknak a szocialista munkafegyelenben kiváló példaképei vannak Várpalotán is. Így a többi között Lotki József és Károlyi József sztáhanovista vajúrók, akik az ország legjobbjai közé tartoznak az élenjáró munkamódszerek alkalmazásában és akik élenjáró munkamódszerátadásban is, évek hosszú során keresztül nem mulasztottak igazolatlanul egyetlen műszakot sem. És ilyen példák százait lehetne felsorolni.

A műszaki értelmiségi dolgozóknak a várpalotai Cserinező bányanérnöke mutat példát. Ez a kiváló mérnök megfelelő időt tölt az irányítása alatt álló bányában, minden erejét a terv teljesítésének szolgálatába állítja. Irányítása alatt jól halad a munka: a Cserinező az utóbbi néhány hónap alatt kétszeresére növelte termelését és rendszeresen teljesíti terve előirányzatát.

/folyt. köv./ II

MTI BELFÖLDI HIREK

B 20. kiadás

1950. december 1.

7 óra 35 perc

/A várpalotai bányászok. . . 2. folyt./ t KM/PE Gp E

A novemberi két ünnepi műszak alatt a bánya pártbizottságának és szakszervezeti bizottságának tagjai is a bányát járták, segítettek az irányításban és a munkában is, ha itt-ott zavarral mutatkozott. Szeivolt István, a pártbizottság agit. prop. titkára például a november 26.-i győzelmes műszakban értékes újítást vezetett be a szállításnál.

Az ünnepi műszakok így azt a fontos tanulságot is adták, amit a pártszervezet most a gyakorlatba visz át, hogy ne csak az ünnepi műszakokra szervezzenek meg minden erőt a termelés fokozására, hanem a hétköznapokon is vigyék tovább a munka lelkes lendületét. Ezután a pártbizottság, vagy a szakszervezeti bizottság egy-egy tagja rendszeresen lenn lesz a bányában, hogy elősegítse a munka zavartalan menetét.

A várpalotai bánya vezetői így foglalták össze a nagy műszakok tapasztalatait: "A november 7.-i és 26.-i műszakok tapasztalatai bebizonyították, hogy jó műszaki előkészítéssel, a munka állandó irányításával, a szállítás zavartalanságának biztosításával és a munkafegyelen helyreállításával teljesíteni lehet a terv előirányzatát." Ez az összefoglalás személtető rajzokkal kikerült a bányavezetés falára és a bánya vezetői e tapasztalatok felhasználásával szervezik meg a munkát a terv teljesítéséért. /MTI/

A XVI. kerületi tanács három iskolaorvosi rendelőt rendez be

i Ki/Ti/PE BT Ks

A XVI. kerületi tanács a kerületben három iskolaorvosi körzetet létesített és mindegyikben egy-egy iskolai rendelőt rendez be: a rákosszentmihályi Hősök-terén lévő általános iskolában, a sashalmi Kossuth-téri általános iskolában és a mátyásföldi gimnáziumban. /MTI/

Könyvkiállítás nyílik Győrött

Vid Gz/PE BT Ks

G y ő r, december 1.

A Gorkij-könyvtár rendezésében vasárnap nagyszabású könyvkiállítás nyílik meg Győrött. A könyvkiállítással egyidejűleg nyílik meg a Gorkij-könyvtár és a mellette működő Horizont-Könyvesbolt győri fiókja. A vasárnap megnyíló kiállítás a szovjet politikai-, szak- és szépirodalom legújabb termékeit mutatja be. /MTI/

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 21. kiadás

1950 december 1

7

óra 40.

perc

Dobi István országgyűlési beszéde

FT/Dr/Hné FT Bn

Az alábbiakban a Szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk Dobi Istvánnak, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa elnökének beszédét, amelyet az Országgyűlés pénteki ülésén mond el. Keretet később adunk. A beszéd csak külön jelzés után használható fel.

x x x

- Tisztelt Országgyűlés!

- A Magyar Népköztársaság alkotmánya kimondja: "minisztertanács működéséért az Országgyűlésnek felelős. Köteles munkájáról az Országgyűlésnek rendszeresen beszámolni." Ennek az alkotmányban is lefektetett kötelezettségünknek teszünk eleget most, hogy a minisztertanács számot ad a nép képviselőinek 1950-es évi munkájáról s egyben programot ad 1951-re tervbevett teendőiről.

Dobi István népgazdaságunk rohamos fejlődéséről beszélt, hangsúlyozta; az építésnek ez a viharos tempója, amelyet szocializmust építő népi demokratikus rendszerünk, felszabadult népünk egysége és hősi munkalendülete, a Szovjetunió állandó és felbecsülhetetlen támogatása és a baráti országokkal való együttműködés tett lehetővé, nemesak a múlt Magyarországon volt ismeretlen, de nincs erre példa egyetlen tőkés ország történetében sem.

Beszélt ezután az 1951 évi költségvetés hatalmas beruházásairól és külön foglalkozott a Dunai Vasmű nagyarányú építkezéseivel.

- Ennek a hatalmas beruházásnak, szobytatta - az lesz az eredménye, hogy 1954-ben egyhamaddal több nyersvasat termelünk, mint amennyi egész országunk nyervastermelése volt a hároméves terv végén. Emellett acélmű, hengermű, új villamosarómű és egész sor serűzőüzem is létesül Pentelén. Új dunai kikötőt építünk, a Dunai Vasműhöz vezető utakat, vasutakat megépítjük.

- Ilyen hatalmasarányú építkezést nem ismer országunk történelme. Érthető tehát, hogy dolgozó népünk ifjusága, azok, akik számára elsősorban készül a Dunai Vasmű, akiknek boldog, biztonságos jövőjét alapozza meg még szilárdabban a Dunai Vasmű munkája, óriási lelkesedéssel fogadták az építkezés híreit. Ifjuságunk érzi, hogy a Dunai Vasmű munkálatain kifejtheti mindazt a hősi erőfeszítést, igaz, hazafias lelkesedést, amely eltölti nagyszerű jövője, építése láttán. Ezért tekinti ifjuságunk különös kitüntetésnek, becsület és dicsőség dolgának a Dunai Vasmű építkezésén való részvételt, de azt is, hogy a Vasmű számára szükséges anyagok, gépek, felszerelések termelésében közreműködhet. /Folyt.köv./

K

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 22. kiadás

1950 december 1

7 óra 45

perc

/Dobi István országgyűlési beszéde....1.folyt/ BT/Dr/Hné Bn

A minisztertanács elnöke foglalkozott ezután az 1951 évi költségvetéssel, ismertette annak szerkezeti változásait. Hangsúlyozta, hogy a mi költségvetésünk a béke költségvetése.

- A kapitalista országok kormányai költségvetésük tárgyalását össze szokták kötni a parlamenttől kért felhatalmazás, bizalom megszavaztatásával. Es ezt a bizalmat - a képviselőház tagjainak bizalmát vagy legalább is a képviselőház tagjai bizalmát rövidebb-hosszabb vita, kis ebb-nagyobb ellentmondások után meg is kapják a kormányok. De vajjon a kormányoknak megszavazott bizalom jelentése egyben a nép bizalmát? Vajjon helyesli-e az amerikai, az angol, a francia, az olasz és a többi kapitalista államok népe, hogy országuk erőforrásait fegyverkezésre, idegen országok megtámadására, más népek leigázására használják fel? Az amerikai Egyesült Államok költségvetésének 75 /hetvenöt/ százalékát emésztik fel a háborus előkészületek. Franciaország költségvetéséből 54 /ötvennégy/ százalék szolgálja a fegyverkezést. Itt a katonai kiadások három év alatt több mint négyszeresükre emelkedtek. Olaszország eddig költségvetésének egyharmadát fordította katonai célokra, de az amerikai imperialisták azt követelik, hogy ezt az előirányzatot kétszeresére emeljék. A Tito-banda a költségvetési előirányzat 51 /ötvenegy/ százalékát a támadó háború előkészületeinek céljaira költi. /többségének

- De sem az amerikai, sem a francia, sem az olasz és a többi kapitalista országok népei nem kívánják a háborút és egyre határozottabban szállnak szembe kormányuk háborus politikájával. E kormányoknak megszavazott parlamenti bizalom nem tudja ellepözni, hogy velük szemben népük mélységesen bizalmatlan.

- A mi költségvetésünk a béke költségvetése, amely a nép érdekét szolgálja, a dolgozó nép jólétét segíti elő. Ezért élvezzi a kormányzat a nép bizalmát, amelyet dolgozó népünk nemcsak a tanácsválasztás szavazataival, hanem száz és százféle módon nap mint nap kifejezésre juttat a gépek mellett, a bányák mélyén, az épületek állványain, a szántóföldeken, a békekölesönjogyzás során, a békéért folyó harc nagyszerű tetteivel.

Foglalkozott ezután az 1950-es évben állami életünk minden területén elért jelentős eredményekkel. Ismertette a fejlődés számadatait a nehézipar területén, majd így folytatta:

- A nehézipar terén elért sikerek, a szocialista munkaverseny fejlődése, a Sztahánov-mozgalom erősödése bizonyítja, hogy dolgozó népünk vezetője, a mi nagyszerű munkásosztályunk példamutatónan teljesíti kötelességét szabad hazája, a béke szent ügye érdekében. A munkaverseny, amelyben dolgozó népünk öntudata jut kifejezésre, az a felismerés, hogy saját hazáját építi, ha már átfogja dolgozóink nagy többségét a lendítőkeréke az ország iparosításának, mezőgazdaságunk fejlesztésének, életszínvonalunk emelésének.

/Folyt.köv./

11

M T I B . L F Ö L D I H I R L E K

december

B 23. kiadás

1950

1

7 óra 50 perc

/Dobi István országgyűlési beszéde....2.folyt/ FT/Dt/Hnó Bn

- Az 1951-es évben a nehézipar új nagy sikereknek néz előbe. A nehézipar termelési értéke az 1950 évi várható termeléshez képest mintegy 28,8 /huszonnyolc egész nyolc tized/ százalékkal emelkedik. Az egy főre eső termelési érték előirányzata 11,4 /tizennyolc egész négy tized/ százalékkal, a munkáslétszám 14,4 /tizennégy egész négy tized/ százalékkal növekedik 1950-hoz képest.

- Kormányzatunk 1951-ben különös gondot kíván fordítani szénbányászatunk fejlesztésére. Ennek elősegítését szolgálta az a határozat, amelyet a minisztertanács és a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége közösen hozott a közelmúltban. Bányászaink nagy lelkesedéssel fogadták a határozatot és november 26-án, a Bányász Értékezőlet napján 169,1 /százhatvankilenc egész egy tized/ százalékra teljesítették előirányzatukat a Rákosi Pártváshoz írt levelükben megígérték, hogy 1951-ben husz százalékkal több szénat fognak termelni, mint az évben.

FT/Gnó/Hnó - Még vagyunk győződve arról, hogy hős bányászaink, mint mindig, ezuttal is elogat tesznek vállalatuknak. Szükséges azonban az is, hogy bányászainkon túl az egész ország népe az eddiginél nagyobb figyelmével forduljon szénbányászatunk kérdései felé. Bányászaink megbeosztulásában, a tüzelőanyagfogyasztás megtakarításában, a szénbányászat nehéz munkáját szolgáló gépek elkészítésében és még ezer módon kell megyni kívánulnia annak, hogy a magyar nép támogatja, segíti bányászaink munkáját.

- Az építőipar termelése az 1949-es évinél két és fél-szerese. Igen nagy eredmény az, hogy az építőipar időnyellegét megszüntettük. Ennek bizonyítéka az is, hogy építőiparunk még a téli hónapokban is munkaerőhiánnyal küzd. Az 1950-es évben 60.000-el /hatvan-ezerrel/ több építőmunkást foglalkoztatunk, mint 1949-ben. 1951-ben pedig a munkáslétszámot egyharmaddal növelnünk kell. Nagyobb gondot kell fordítanunk azonban azokra a területekre, amelyeknél az 1950 évi építkezési tervek általános teljesítése mellett lemaradások mutatkoztak. Így az épületegyetem, vasbetonalj, cementáru, kőipari és asztalosipari termékek melésére. Továbbra is központi feladat az építőipar területén az önköltség csökkentése, mert még mindig igen drágán építkezünk.

- Építőiparunk - bár csökkenő mértékben, de még ma is komoly hiányosságokkal küzd. Ha 1950-ben az építőipar területén nagy eredményekről, a termelési terv teljesítéséről számolhatunk be, akkor ezt mindenekelőtt a Szovjetuniónak köszönhetjük. A Szovjetunió aktív támogatása, építőmunkamódszereinek rendelkezésünkre bocsátása nélkül nem juthattunk volna ilyen mértékben előre. Az öt éves terv előttünk álló, az eddiginél is hatalmasabb építkezései során is sikereink legfőbb biztosítéka az, hogy az élenjáró szovjet munkamódszereket építőmunkásaink minél alaposabban elsajátítsák. /Folyt.köv./

M T I B E L F Ö L D I H I R L E K

B 24. kiadás

1950 december 1

7

óra 85

perc

/Dobi István országgyűlési beszéde....3.folyt./FT/Dr/Hné FT Bn

- Hasonló a helyzet közlekedésünk területén is. Az utazási sebesség kilométereinek növekedésében, a fogyasztott szén mennyiségének csökkenésében és általában közlekedésünk nagyszzerű fejlődésében is lemérhető a Szovjetunió baráti támogatásának jelentősége. A szovjet vasutások példamutatása, és közvetlen segítségével nyomán bontakozott ki közlekedési dolgozóink között a verseny a két-ezer tonnás és ötszáz kilométeres mozgalom területén. Az ötszáz kilométeres mozgalom eddig 26,000.000 /26 huszonhatmillió/ forintot megtakarítást eredményezett.

- Közlekedésünk fejlesztése terén fontos feladataink vannak uthalozatunk javításában és növekedésében. Ennek nagy jelentőségét igen jól ismerik dolgozó parasztjaink. Az öt éves terv első évében háromszáz kilométer hosszúságban építettünk bekötőutakat és 151 /százharmincegy/ kilométerrel növeltük modern burkolatú uthalozatunkat. A jövő évi költségvetésben a közutak fenntartására biztosított hitelből lehetővé válik keréken 28 ezer kilométer uthossz karbantartása.

- Dolgozó népünk életszínvonalának állandó növekedése szükségessé tette könnyűiparunk nagyarányú fejlesztését is. A könnyűipar 1950-ben ki tudta elégíteni népünk növekvő szükségleteit. A könnyűipar fejlődését elősegítette az, hogy állami tulajdonba kerültek a tíz dolgoznál többet foglalkoztató üzemek. Ezzel a könnyűipar területén is a gyáripar teljes egészében a dolgozó nép kezébe ment át.

- Az 1951-es évben még nagyobb feladatok állnak a könnyűipar dolgozói előtt. A feladatok sikeres megoldása azt kívánja, hogy továbbfejlesszék a munkaverseny új formáját, az anyagtakarékosságért folyó versenyt. Különösen a textiliparban, de könnyűiparunk más ágazataiban is a nyersanyagok jelentős része külföldről kerül behozatalra és így a nyersanyagtakarékosságnak igen nagy szerepe van a megnövekedett szükséglet kielégítésénél.

- Öt éves tervünk első évi feladatainak végrehajtásában fontos szerepet kapott külkereskedelmünk is. Külkereskedelmi forgalmunk az 1949 évihez viszonyítva 25 /huszenöt/ százalékkal emelkedett. Nagyjelentőségű tény, hogy ma már a terüzdálkodást folytató országokkal, elsősorban a Szovjetunióval való kapcsolataink döntő súllyal jelentkeznek árucserforgalmunkban. A mai nemzetközi helyzetben, amikor a tőkés országok az Amerikai Egyesült Államok kormányának parancsára mindent elkövetnek, hogy a normális kereskedelmi kapcsolatokat akadályozzák, fékezzék árucserforgalmunkat, megnehezítsék gazdasági felemelkedésünket, a Szovjetunió segítségével ezen a téren szinte felbe-
/Folyt.köv./

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 26. kiadás

1950 december 1

óra

perc

/Dobi István országgyűlési beszéde...4.folyt/ FT/Dr/Hné FT Bn

- Mi továbbra is a békés kereskedelmi kapcsolatok megvalósítására törekszünk minden állammal, bármilyen is legyen társadalmi berendezése. Ebben az évben is kötöttünk külkereskedelmi szerződéseket Svájcgal, Argentínával, Hollandiával, Finnországgal, Olaszországgal és más államokkal. A jövőben is ezt a politikát akarjuk folytatni, mert azt kívánják érdekeink és ezt kívánja a békéért folytatott harcunk is, amelyben meggyőződésünk szerint jelentős tényező az egyes országok közötti ^{békés} kereskedelmi kapcsolatok építése.

- Rátérnek mezőgazdaságunk kérdéseinek ismertetésére. Mezőgazdaságunk a nyári szárazság ellenére is tovább fejlődött az ötéves terv első évében. Ezt a fejlődést mutatja nemcsak az állatállomány és a legtöbb növényfélések termésének növekedése, hanem a falu jólétének emelkedése is. Megváltozott a falu képe. Már csak a múlt rossz emléke a koldusszegény paraszti porta, ahol mindennapi gond volt a világításhoz szükséges petróleum, a főzéshez szükséges szén, és az a néhány fillér a legolcsóbb árucikkek beszerzéséhez. Ma inkább már azt tapasztaljuk, hogy a falun az igények olyan gyorsan növekednek, hogy az sokszor nem áll arányban a termeléssel. Mi örülünk, hogy ilyen gyorsan emelkedik dolgozó parasztságunk jóléte, de ugyanakkor fokozottab takarékosagra, előrelátóbb gazdálkodásra hívjuk fel a falu dolgozóit. Minden azonban még inkább aláhuzza azt a megállapítást, hogy dolgozó parasztságunk napról-napra emelkedő jólétén keresztül is lemérhető, mit jelent a falu népe számára a munkásosztály segítsége, a Magyar Dolgozók Pártjának vezetése.

- A legfőbb segítség dolgozó parasztságunk számára az, amit a munkásosztály gépek, gépállomások formájában közvetlenül nyújt dolgozó parasztságunknak.

- Ennek a segítségnek nyomán átalakul a falu képe. Ma már ott tartunk, hogy a legtöbb falu határában ott látjuk a közös nagy tagokat, géppel művelt földeket és ezeken vidéken, csoportosan dolgozó parasztenbereket, parasztasszonyokat, parasztlányokat.

- Ez a változás annak nyomán jön létre, hogy dolgozó parasztságunk újabb tízezerei ismerték fel, hogy a föld szövetkezeti, nagyüzemi módra gépekkel való megművelése visz a felemelkedéshez. Dolgozó parasztjaink a termelőszövetkezetek magasabb terméseredményein győződhetnek meg, hogy a jövő a szövetkezeti nagyüzemi gazdálkodásé.

- Ezen a téren is felbecsülhetetlen jelentőségű támogatást nyújtott és nyújt a Szovjetunió. Csak a legnagyobb hála és köszönet hangján lehet arról megemlékezni, hogy ez évben újra kétszáz dolgozó parasztnak tette lehetővé a Szovjetunió kormánya, hogy személyes tapasztalatai alapján, többhetes tanulmány során győződjenek meg a közös gazdálkodás előnyeiről./Folyt.köv./

K

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 26. kiadás

1950 december 1

8 óra 05

perc

/Dobi István országgyűlési beszéde....5.folyt/ FT/Dr/Hné F^{II} Bn

A Szovjetunió kormányának különös gondoskodása, a magyar dolgozó parasztság sorsa iránti figyelmességét bizonyítja az is, hogy Kárpát-Ukrajnából magyar kolhozparaszt-küldöttség jöhetett hozzánk. A magyar kolhozparasztok anyanyelvükön adhatták át azokat a tapasztalatokat, amelyek rendkívül értékesek a mi parasztságunk számára is.

- Jelentős fejlődést tettek meg az elmúlt évben állami gazdaságaink is. Összterületük ma 43 /negyvenhárom/ százalékkal nagyobb, mint egy évvel ezelőtt. Az állatállomány fejlődése még ennél is magasabb volt. Ugyanezt lehet elmondani az állami gazdaságok gépesítésére. S bár az állami gazdaságok terméseredményei minden tekintetben jóval magasabbak az országos átlagnál, távolról sem mondhatjuk el, hogy az állami gazdaságok maradéktalanul megvalósítják az eléjük tűzött feladatokat. Még sok hiányosság van a vezetés, a munkaszervezés, a gazdálkodás terén s különösen fontos feladat itt is a termelés költségeinek csökkentése.

- De a ma még egyénileg dolgozó parasztek munkájában és gondolkodásában is lényeges fejlődés tapasztalható. Ezt bizonyítja mindenekelőtt az, hogy dolgozó parasztságunk versenyezve végezte el a kalászosok betakarítását, majd pedig a gabonabonórást és válllása szerint becsülettel teljesítette azt augusztus 20-ra, Népköztársaságunk alkotmányának első évfordulójára. Ugyancsak munkaversenyben vállalták és lényegében befejezték október 22-re, a tanácsválasztások napjára, az őszi vetést.

- Nem mehetünk el azonban szótlánul az ezen a téren tapasztalható hiányosságok mellett sem. Az állammal kötött termelési szerződéseknek nem mindenütt tettek hiánytalanul eleget, vonatkozik ez elsősorban a cukorrépa szerződésekre. Minden becsületos dolgozó a raszt egyetért velünk abban, hogy az ilyen esetek fölött ne hunyjunk szemot, s ha kell, büntetéssel is sújtsuk azokat, akik nem tesznek eleget vállalt kötelezettségüknek. Ugyanez áll azokra is, akik késve vagy csak részben tesznek eleget a terménybeszolgáltatási kötelezettségüknek. Dolgozó parasztságunk túlnyomó nagy zöme önként és szívesen tesz eleget az állammal szembeni kötelezettségének s az ő helyes-ségükkel találkozunk, ha nem engedünk kibúvót azoknak, akik nem tartják be az állampolgári fogymet.

- Az 1951. évi költségvetés ugyancsak azt bizonyítja, hogy Népköztársaságunk kormánya rendkívüli gondot fordít mezőgazdaságunk fejlesztésére, dolgozó parasztságunk jólétének növelésére. A jövő évben, mint az elmúlt évben is, kormányunk hatalmas összeggel biztosítja a jöminőségi apaállatok felvásárlását és a köztonyésztes céljára való biztosítását, ezen keresztül állattonyésztesünk fejlesztését./Folyt.köv. /

K

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 27. kiadás

1950 december 1

8

óra 10

perc

/Dobi István országgyűlési beszéde....6.folyt/ FT/Gné/Hné FT Bn

A mesterséges megtermékenyítés kiterjesztése, minőségi megjavítása és széleskörű állategészségügyi gondoskodás biztosítja állatállományunk megőrzését és növekedését. Az állatonyesztés fejlesztésére együttesen 65 /hatvanöt/ millió forintot fordít a költségvetés.

- Az eddiginél sokkal nagyobb gondot kell fordítanunk a takarmánytermesztésre, amely legfontosabb záloga állatállományunk további növelésének. Itt különös jelentősége van rétgazdálkodásunk és olkanyagolt legelőink megjavításának.

- Növénytermelésünk fejlesztése érdekében 1951-ben még több műtrágyát, a traktorok és egyéb mezőgazdasági gépek ezreit adjuk a mezőgazdaságnak és megnöveljük a minőségi vetőmagellátást. Említett nagy gondot fordítunk az új kulturák szélesebbkörű bevezetésére, elsősorban a gyapotra, amelynek vetésterülete az ideinek ötszöröse lesz 1951-ben.

- Az 1951-es évben elsősorban az állami erdőkben, de a nem állami tulajdonban lévő erdőkben is nagyarányú erdőtelepítést és fokozott erdőgazdálkodást valósítunk meg. Az erdőgazdálkodás céljai ra és az ország fásításának előrevitelére összesen 15 /tizenöt/ millió forintot fordít a költségvetés.

- Magyaránnyu segítséget nyújt mezőgazdaságunk fejlesztéséhez a szakoktatás széleskörű kiterjesztése. Az évben az agrár-tudományi egyetem kibővítése és szakosítása mellett megszerveztük a Gödöllői mezőgazdasági Akadémiát, ötven mezőgazdasági technikumot szerveztünk és a tanfolyanok százait indítottuk el. A jövő évben ezek az intézményeink még nagyobb arányú oktatást fognak végezni, ez indokolja, hogy 1951-ben kéreken százmillió forintot fordítunk a mezőgazdasági szakoktatásra.

- Mezőgazdaságunk egészségösen fejlődik és biztosított van a jövő évi fejlődés anyagi feltétele költségvetésünkben. Egyre inkább érzi mindazokan keresztül dolgozó parasztságunk, hogy sorsa elválaszthatatlanul összeforrott népi demokratikus rendszerünkkel, jövője ennek a rendszernek további fejlődésétől, a szocializmus utján való előrehaladástól függ.

- Szólni kívánok belkereskedelmünkről is. Az állami és szövetkezeti kereskedelem az 1950-es évben az összkiskereskedelmi forgalom több mint ötven százalékát bonyolította le. A továbbiakban is törekedni kell az állami és szövetkezeti belhálózattal továbbfejlesztésére, de emellett nem nélkülözhetjük a magánkereskedelem tevékenységét sem.

- A népjóléti minisztérium az 1950-es évben öt éves tervünk egészségpolitikai célkitűzéseinek megvalósítását kezdte meg. Közegészségügyünk színvonalának emelkedése is mutatja népünk életszínvonalának emelkedését, országunk fejlődését. /Folyt.köv./

MTI B A L F Ö L D I H I R E K

B 28. kiadás

1950 december 1

8 óra 15 perc

/Dobi István országgyűlési beszéde....7.folyt/ FT/Gné/Hné FT Bn

Büszkeséggel tölthet el bennünket, hogy eszemőhalandóságunk a há-
b oru előtti 13.1 /tizenhárom egész egy tized/ százalékról 9.6 /kilenc
egész hat tized/százalékra csökkent és a tbc-halálozások száma 14.2
/tizennégy egész két tized/ százalékról 9.9 /kilenc egész kilenc
tized/ százalékra.

- Augusztus hó elején a társadalombiztosítás egészség-
ügyi hálózatát bökapsoltuk az állami és közületi hálózathoz. Így
egészségügyi intézményeink -Az országos jellegű elme- és tüdőgyógy-
i ntézetek, a rák és reumakórházon kívül - most már a helyi tanácsok
közvetlen ellenőrzése alá kerültek. Ez újabb lökést ad egészségügyi
gondoskodásunk fejlődésének.

- Az 1950-es évben a vallás- és közoktatásügyi minisz-
térium munkájában jelentős fejlődés tapasztalható, miután a Magyar
Dolgozók Pártjának Központi Vezetősége feltárta a hibákat és megmu-
tatta a hiányosságok kiküszöbölésének útját. Komoly eredményeket
értünk el az általános iskolai beiskolázás terén. Az 1950-51-es tanév-
ben 7.5 millió tankönyvet készítettünk, majdnem a kétszeresét a múlt
tanévre készült példányszámnak. Ez évben először kaptak tankönyvet
az ipari technikumok. Az év folyamán középiskolai reformot hajtottunk
végre. Ma már a középiskolai oktatásunk egységesen az általános iskolai
alapra épül. A középfokú közgazdasági szakképzésre a közgazdasági
szakiskolát, az ipari szakképzésre az ipari technikumot, tanítói
és óvónőképzésre tanító és óvónőképzőket létesítettünk. Jelenleg
tizenegyféle ipari technikum működik.

- Egyetemünknek a szocialista építés igényei szerint
új szervezeti szabályzatot adtunk. Különös gondot fordítunk a műszaki
felsőoktatás fejlesztésére, hogy öt éves terünk műszaki felsőkáder-
szükségletét biztosítani tudjuk.

- A budapesti műszaki egyetem épületének munkálatai
elkészültek, ugyancsak a veszprémi nehézipari kar egyik épülete.
Folyik a budapesti közgazdaságtudományi egyetem elhelyezésére a ré-
gi Vámpalota épületének átalakítása, ami szintén elkészül 1951-ben.

- - Köznevelésünk területén fontos feladat, hogy az
általános-, közép- és főiskoláinkban a tanulók és ezen belül elsősor-
ban a munkás és paraszt származású tanulók jó tanulmányi előmenetelét
elősegítsük. Ezért harcot indítottunk az iskolai fegyelmegszilárdí-
tásért, a lenorzsolódás kiküszöbölése érdekében, hogy 1954-re öt éves
terünk felkészültségének megfelelően minden általános iskolai tanuló
elvégezze a nyolcadik osztályt is.

- Néprövelési minisztériumunk alig több mint egy esz-
tendő működésre tekint vissza, de ennek ellenére jelentős eredménye-
ket mutat fel. Az irodalom terén az 1950-es év további komoly eredmé-
nyeket hozott. Könyvkiadásunk hatalmas fejlődése nemcsak mennyiségi,
de minőségi szempontból is jelentős. /Folyt.köv./

MTI B E L F Ö L D I H I R L E K

B 29. kiadás

1950 december 1

8 óra 20 perc

/Dobi István országgyűlési beszéde...8.folyt/ FT/Dr/Hnó FT Bn

Uj magyar irodalmi alkotások, a szovjet irodalomnak kinagasló értékei és egyéb haladó művek nagy számban jelentek meg és találtak olvasóközönségre dolgozóink széles rétegeiben. A dolgozókönyvtáraknak biztosításához a falusi népkönyvtárak számát 1.50-ben 1600-ra /ezer-hatszáz/ emeltük és háromszázezer könyvvel láttuk el azokat. 1951-ben több mint nyolcszáz új falusi könyvtárat szervezünk és a könyvtárak állományát hétszázézerrel növeljük.

- A filmművészet fejlesztése egyik fontos feladatunk. Az 1950-es év eredményei közé tartozik az első magyar színesfilm elkészítése. Az 1951-es évben számos új magyar játékfilmet gyártunk és az év végéig 312./háromszáztizenkét/ újfalusi mozit létesítünk.

- Jelentős fejlődésen ment keresztül színművészetünk, zeneti életünk és közönművészetünk is.

A minisztertanács elnöke ezután arról beszélt, dolgozó népünk minden alkalmat felhasznál arra, hogy kifejezésre juttassa hűségét, támogatását, törhetetlen ragaszkodását népi demokráciánk iránt. Így a gabonabeadás, őszi vetés sikeres elvégzése, a békékölcsönjegyzés nagyarányú tulajegyzése és a helyi tanácsok választása, mindmögannyi népszavazás volt népi demokratikus rendszerünk, Rákosi Mátyás bölcs vezetése mellett.

- A helyi tanácsok megalakulása óta nem sok idő telt el, de rövid másfél hónap is bebizonyította, hogy a széles néptömegek-re épülő, őket az állami munkába, a kormányzásba bekapcsoló helyi tanácsok létrehozása hatalmas mértékben növelte a dolgozó nép, a dolgozó parasztság és közöttük is középparasztjaink politikai és társadalmi aktivitását.

- Helyi tanácsainknak fontos feladata az állami fegyvelon, a népi fegyvelon megszilárdítása. Az állami, népi fegyvelon terén mutatkozik még hiányosság, nontörődömség, a közösségi tulajdon lebcsülése, a tervek be nem tartása, a költségvetések áthágása, felsőbb szervek határozatainak végre nem hajtása, az állammal s zomboni köteleességek laza kezelése, stb. Tanácstagjaink egyik legfontosabb köteleossége, hogy ezen a területen is segítsenek kormányzatunknak. Lezgyenek szigorú őrzői az állami népi fegyvelonnak, s ezen keresztül híven lássák el hivatásukat, népünk érdekeinek képviselőit.

- Az élesedő nemzetközi helyzetben, amikor népünk külső és belső ellenségeinek akmarunkája fokozódik, igen nagy jelentősége van Államvédelmi Hatóságunknak és határvédelmünk megerősödésének. Államvédelmi Hatóságunkat már az elmúlt években is megta-nulta becsülni, szeretni, dolgozó népünk, amelynek nyugalma, biztonsága, békés építő munkája felett érködik. /Folyt.köv./

TL

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 30. kiadás

1950. december 1. 8 óra 25 perc

/Dobi István országgyűlési beszéde.... 9. folyt/ FT/Dr/Hnó FT Bn

- Államvédelmünk és határőrségünk jó munkájának biztosítója az, hogy mindkét testület tagjai a dolgozó nép fiait. A néppel való összeforrás, a nép segítsége és gondoskodása a jövőben is biztosítja, hogy államvédelmünk és határőrségünk továbbra is őberen, bátran őrködjék biztonságunk és határaink felett.

- Belső... rendünk védelmében addig is és a jövőben is kivesszük részüket ügyészségeink és bíróságaink. Ebben az évben bevezettük a népi ülnökök rendszerét - a büntetőigazságszolgáltatásba is így a büntető ügyek tárgyalásánál olyan bírói tanácsok járnak el, amelyekben a szakbírák mellett a dolgozó nép képviselői is részt vesznek.

- Tisztelt Országgyűlés!

- Népi demokratikus rendszerünk megerősödésével kapcsolatos szövegekről a megállapodásról, amelyet Népköztársaságunk kormánya a római katolikus egyházzal kötött. Mint ismert, népi demokráciánk kormányzata egyetemesen keresztül arra törekedett, hogy békés megegyezősítést hozzon létre a katolikus egyházzal, úgy mint a többi egyházakkal. A katolikus püspöki kar azonban hosszú ideig elzárkózott a békés megegyezősítéstől. Népi demokratikus kormányunk nem kínálta az erőfeszítéseket, hogy az országépítés nagy munkájában addig is derekasan résztvevő hívő katolikus tömegek segítségével rendezze ezt a kérdést. Erőfeszítéseink nem voltak hiábavalók. A katolikus tömegek és a katolikus alsópapság néppel együttérző részének segítségével sikerült létrehozni a katolikus püspöki karral a megegyezősítést.

- A katolikus püspöki karral való megegyezősítés őrző-keny csapás volt a külső és belső ellenségre egyaránt és hozzájárult népünk egységének kiszélesítéséhez. Ezért kezdtek féktelen uszításba az imperialisták és nem maradt el mögöttük a Vatikán rádiója és sajtója sem. A katolikus egyházzal való megegyezősítés mindmáig jól fungál és a magunk részéről mindent megteszünk, hogy ez a jövőben is így legyen. Reméljük, hogy a katolikus püspöki kar is hiven kitart a megegyezősítés mellett és fellép a helyenként mutatkozó, a megegyezősítéssel ellentétes tendenciák ellen.

- Dolgozó népünk az elmúlt év során számtalanszor kifejezésre juttatta egységes és elszánt akaratát, hogy megőrizi országunk békéjét, függetlenségét és szabadságát. Erre az egységre, elszánt összefogásra és helytállásra ma nagyobb szükség van, mint valaha. Az 1950-es évben a nemzetközi helyzet elcsodott, megnőtt a háboru veszélye. /Folyt.köv./

K

/Dobi István országgyűlési beszéde...10.folyt / FT/Gnó/Hnó FT Bn

A népek életére, szabadságára, békéjére törő háborús gyújtogatók távolkolton már rátértek a hidegháborúról a melegháborúra.

- Mi csak úgy, mint eddig, szilárdan tartjuk magunkat: külpolitikánk alapelveihez, mely egyenesen következik békés építésünkből, öt éves törvünk nagy célkitűzéseiből. A mi külpolitikánk békepolitika, drága hazánk függetlenségé, szabadsága megvédésének, a más népekkel való békés együttműködés és együttélés politikája.

- S mivel külpolitikánk legfőbb célkitűzése a béke megvédése, éppen ezért fűzzük mind szorosabbra szövetségünket és barátságunkat a nagy Szovjetunióval. Törhetetlen hűség és ragaszkodás a Szovjetunióhoz, ez egyet jelent azzal, hogy hűek vagyunk a béke ügyéhez, hűek vagyunk legszentebb nemzeti érdekeinkhez, történelmünk dicső szabadságharcos hagyományaihoz.

- Senki nem tudná megmondani, hányszor hangzik el csak egy nap alatt dolgozó népünk ajkán ez a szó, hogy béke. De az bizonyos, ahányszor csak békéről beszélnek dolgozóink, akár gyűlésen, értekezleten, akár szűk családi körben, ez a szó egybekapcsolódik a nagy Sztálin nevével. A béke és Sztálin neve épp olyan szorosan összefonódott dolgozó népünk szívében, mint ahogyan a felszabadulás, a szabadság, a virágzó élet fogalma egybekapcsolódik a Szovjetunió, a dicsőséges Szovjet Hadsereg nevével.

- A baráti népi demokráciákkal kötött barátsági, kölcsönös segélynyújtási és együttműködési szerződések, valamint a gazdasági és kulturális egyezmények szilárd pontjai következetes békepolitikánknak. Egyre jobban elmélyülnek kapcsolataink a 475 milliós kínai néppel és ezzel is hozzájárulunk a békefront erőinek gyarapításához. Külön kell szólnom azokról a nagy baráti érzelmekről, amelyek népünket a hősi harcot vívó koreai néphez fűzik. A magyar dolgozók a felszabadulás óta észinté együttérzéssel kísérték Korea népének harcát egységes, szabad állama megteremtéséért. Az amerikai imperialisták aljas támadása óta még jobban elmélyült ez az érzés népünkben. A magyar dolgozó nép felismerte, hogy a koreai nép a mi szabadságunkat, a mi békés építőmunkánkat is védelmezi az imperialista agresszió ellen.

- Békénk és egész Európa békéjének állandó veszélyeztetését jelenti déli határainkon az áruló Titó-banda. Azok a dolgozó parasztok, akik déli határainkon laknak, rémregényekbe illő tényeket tudnak elmondani arról, hogy a Titófasisták milyen nyomorba döntötték Jugoszlávia hős népét, milyen féktelen elnyomás dühöng a határon túl.

- A Titóklubb éppen ezekben a napokban meg az eddigiekénél is nyiltabban bocsátja áruba a sokat szenvedett, nélkülözésektől sújtott jugoszláv népet. /Folyt.köv./

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 32. kiadás

1950. december 1.

8 óra 35 perc

/Dobi István országgyűlési beszéde. . . ll. folyt./ FT/Dr/PE Bn

A mi népünk most a szerencsétlen jugoszláv nép sorsán látja, hogy mit jelent az, ha egy ország irányítása az amerikai zsoldosok kezébe kerül s még inkább elmélyül szeretetünk és ragaszkodásunk a kis népek önzetlen segítője, a nagy Szovjetunió iránt.

- A Magyar Népköztársaság békepolitikája a magyar dolgozók békeakaratain alapul és kormánya külpolitikai tevékenysége is a nép legszélesebb rétegeinek hozzájárulásával és sokszor kifejezett egyöntetű, lelkes támogatásával folyik. Ennek a békeakaratainak imponáns megnyilvánulása volt a Magyar Békekongresszus, amely egész dolgozó népünk rendíthetetlen elszántságát, tettekkészségét bizonyította, hogy megvédje gyűmőinket, iskoláinkat, földjeinket, hogy helytálljon minden ellenséges beavatkozással szemben.

- Nem akarok hosszabban időzni a Magyar Békekongresszus országos és nemzetközi jelentőségének értékelésével. De egy kis, látószólag részletkérdést kiragadok, amelyben kifejezésre jut nemcsak népünk békeakarata, de az is, hogy milyen hatalmas erőt jelent a béke híveinek világméretű harcban. Szabó Jánosné kabai parasztasszony a következőket mondta a Magyar Békekongresszuson: "A Béke Világkongresszusa magyar küldötteinek csak annyit, hogy azon a Világkongresszuson kiállásnak megállj-t, mondják meg mit üzent a kabai asszony. Elég volt, és nincs tovább. Béke lesz, mert békét akarunk!" Ezeket a szavakat hallgatva eszembe jutott az én fejkendős parasztanyám, magam előtt láttam az uri földöket végzett munkában, korán meggörnyedt, elfáradt parasztasszonyokat, az egész magyar dolgozó parasztságot és arra gondoltam, hogy még hat évvel ezelőtt is ugyan melyik egyszerű parasztasszony mert volna beszélni ilyen hatalmas gyűlések előtt, nem is beszélve arról, hogy üzenet küldjön a világ összes népeinek. Hatalmas ez a változás, az az öntudatraébredés, amely a felszabadulás óta hazánkban végbement. De hatalmas, legyőzhetetlen erő az a békeakarata, amely világszerte azt a kiáltást adja az egyszerű emberek millióinak szájába, hogy: "Béke lesz, mert békét akarunk!"

hát - A világ békeszerető millióinak békeakarata, békeharcos köpes megtráflásra kényszeríteni a háborús gyűjtőgatókat. Ezt bizonyította a Béke Hívei II. Világkongresszusa is. A varsói kongresszus, a világ népeinek nagy találkozója, a békéért harcoló emberiség történelmi jelentőségű seregszemléje volt. Babizonyította, amint a kongresszus kiáltványa mondta: "Az öt világrész emberei, a közöttük lévő felfogásbeli különbség ellenére meg tudják érteni egymást, el tudják üzni a háboru rémét és fenn tudják tartani a békét."

/folyt. köv./

K

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 33. kiadás

1950. december 1.

8 óra 40 perc

/Dobi István országgyűlési beszéde. . . 12. folyt./ FT/Gnó/PE Bn

- Büszkék vagyunk arra, hogy a történelmi jelentőségű varsói kongresszuson résztvett a magyar nép küldöttsége is. A magyar kormány az ország békés céljainak megfelelően örömmel és lelkesedéssel üdvözli a Bőke Hívei II. Világkongresszusa határozatait.

- A béke védelme azonban parancsolóan előírja azt is, hogy erősítsük büszkeségünket, Néphadseregünket. Ami a hadsereg kérdését illeti, népi demokráciánk ezen a téren is komoly eredményeket tud felmutatni. Fiatal honvédségünk - a békeszerződés által megszabott keretek között - erőteljesen fejlődik, mindjobban elsajátítja a győzelmes sztálini hadtudományt, kiképzési, valamint politikai-erkölcsi színvonala állandóan emelkedik. Döntő módon megváltozott honvédségünk tisztikarának szociális összetétele; a parancsnoki kar hatalmas többsége - egészen a tábornokokig - munkások és parasztok öntudatos, hű fiaiból kerül ki. Honvédségünk soraiba belépő ifjak lelkesedése, a katonai és politikai ismeretek tökéletes elsajátítására irányuló odaadó szorgalma és gyors fejlődése ugyanakkor világosan mutatja népi demokráciánk új embert formáló, nevelő hatását, ifjuságunk tömegére.

- Ezt az ifjúságot már a győzelmesen épülő szocializmus hazafisága hatja át. Megértik, hogy a haza valóban az övék és van mit védeniük. Ezért van az, hogy örömmel és lelkesen vállalják a katonai szolgálatot. Ifjuságunk tudja, hogy valóban népe hadseregének harcosa lesz, amely Petőfi jelszavát váltja valóra: "A néppel tűzönvizen át" - és amely dicső példaképét, a felszabadító, legyőzhetetlen Szovjet Hadsereget követve, dolgozó népünk vívmányait, a békét és virágzó, szocialista jövőjét védi.

- Honvédségünk jól megszervezett politikai neveléssel biztosítja, hogy harcosai ismerjék dolgozó népünk küzdelmeit, hatalmas műveket létrehozó építőmunkáját, a gyárak, a bányák, a földek dolgozóinak nagyszerű teljesítményeit és vállalásait, melyekkel honvédelmünket is erősítik - és ugyanakkor ismerjék a békétábor nagy harcát is. Mindez még jobban megszilárdítja hadseregünk tagjaiban a meggyőző dőst, hogy feladatuk közös a dolgozók milliósival, az egész békétáborral.

- Dolgozó népünk méltán zárta szívébe honvédségünket, méltán veszi körül szeretetének ezer jelével harcosait és tisztjeit, amikor azok felkeresik az üzemüket, falujukat és méltán hoz megérte minden áldozatot. Dolgozóink büszkén mondják - és joggal mondhatják, - amikor menetelő, daloló honvédeinket látják, élükön a tisztiszállagot viselő munkástársukkal: Ezek a mi fiaink, a mi hadseregünk!

/folyt. köv./

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 34. kiadás

1950. december 1.

8 óra 40 perc

/Dobi István országgyűlési beszéde. . . 13.folyt./ FT/Dr/PE Bn

- Kormányunk feladata, hogy mindent megytergy en hazánk védelmének biztosítására, tovább erősítse hadseregünket, növelje dolgozó népünkben a honvédelem ügye iránti feltétlen áldozatkésztséget - népünk szeretett vezére, Rákosi Mátyás szavainak szellemében: "A mi hazánk nem rös, hanem erős bástya a béke frontján!"

- Tisztelt Országgyűlési Végigmentem állami életünk minden lényeges területén. A kép azt mutatja, hogy dolgozó népünk erőfeszítései az 1950-es évben nem voltak hiábavalók és megteremtették az alapot az 1951-es évi feladataink megvalósítására. De szólni kell arról is, hogy a szocializmus építése során hogyan alakult népünk, hogyan neveli a Magyar Dolgozók Pártja, a bölcs tanító, a szeretett vezér, Rákosi Mátyás új emberekké, öntudatos, erős, jövőjükben bizó dolgozókká a magyar népet. Mióta miénk lett ez az ország, magyar munkásoké, dolgozó parasztoké, értelmiségé, új nép van itt születőben, amely bátrabb, egészségesebb, mint a régi volt. Ezer és ezer tény bizonyítja, hogy a magyar munkás, a magyar dolgozó paraszt, az egész magyar nép, ha népi demokratikus hazája új munkahösettekre, áldozatvállalásra, hazája védelmére hívja, egységbe forrva, örömmel feleli: "Megadjuk!"

- A magyar nép mindig szerette hazáját, szerette akkor is, amikor minden kineve az uraké volt, mert tudta, érezte, hogy eljön az idő, amikor vérével, verejtékével öntözött földje, mostohájából édesanyává válik. S most, amikor a Szovjet Hadsereg hősi harcanyomán valóra vált ez a reménye, mint a kényszerű gátat áttörő folyámad szót országunkon népünk teremő hazaszeretete, az ilyen hazaszeretet hatalmas erőnek bizonyult eddig is, s felbecsülhetetlen jelentőségű tényezője nagyszabásu terveink megvalósításának a jövőben is.

- Meg vagyok győződve arról, hogy a tisztelt Országgyűlés a Magyar Népköztársaság 1951 évi költségvetését, miután megtárgyalta annak minden részletét, örömmel és lelkesedéssel elfogadja. A dolgozó nép országgyűlése ezzel kifejezésre juttatja, hogy helyesli Népköztársaságunk kormányának politikáját, helyesli azokat a nagy célokat, amelyeket a Magyar Dolgozók Pártja, népünk bölcs vezetője, Rákosi Mátyás tűzött ki a nemzet elé. /MTI/

- - - - -

R

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 35.kiadás

1950. december 1.

12 óra / 5 perc

Az Országgyűlés pénteki ülése

FT/HK/Mk Ie

Az Országgyűlés második napi ülésén megjelent Rákosi Mátyás, az MDP főtitkára, Kónai Sándor, az Elnöki Tanács elnöke, Dobi István, a minisztertanács elnöke és a minisztertanács tagjai. Ott volt J.D.Kiszeljov szovjet nagykövet is.

Az ülést Drahos Lajos, az Országgyűlés elnöke nyitotta meg, majd Dobi István a minisztertanács elnöke tartotta meg beszámolóját.

/Beszédét előző kiadásainkban közöltük ./

/folyt.köv./

Veszprém-megyében huszonhárom, Komárom-megyében harminchárom kulturotthon működik - még ebben az esztendőben számos új kulturotthont avatnak fel.

ö Vid Ho/Ti/Mk BT FT Ie

Veszprém-megyében a kulturotthon-mozgalom megindulása óta huszonhárom kulturotthont avattak fel. Ebből nyolc üzemi, tizenöt községi. A rádióval és könyvtárral berendezett kulturotthonok két hétre előre kidolgozott munkaterv szerint dolgoznak. Tervszerű, élénk kulturélet alakult ki a kertai kulturotthonban, ahol a tömegszervezetek tevékenységüket naponként kulturális, oktató és szórakoztató műsorral kötik össze. A megyében a közeljövőben nyolc új kulturotthon létesül. Kulturotthont kap Balatonvilágos, Balatonfüred, Dáka, Zirc, Zalavár, Mezőlak, Pápateszér, és Csót község. Bővül a megye kulturotthonainak állománya is. Hat új, egyenként 80-160 kötetes könyvtár nyílik meg a megyében. /könyvtár

Komárom-megyében harminchárom kulturotthon működik. A kulturotthonok téli tervének keretében a kulturális műsorokkal egybekötött előadások mellett megszervezik a rádió, olvasó és különböző egyéb köröket. Még ebben az esztendőben adják át rendeltetésének az esztergomi, a tatabányai és a mocsai kulturotthont is.

A szegedi járásban december 21.-re Sztálin születésnapjára négy községben: Kistelek, Mórahalom, Oszentivánon és Rőszkén avatnak kulturotthont. A kulturotthonokat már meglévő helyiségek átalakításával, jórészt társadalmi munkával hozzák rendbe, rádióval és könyvtárral szerelik fel. Még ebben az évben felavatják Izsákon a kecskeméti járás legszebb, legnagyobb kulturális központját. Az egyik nagytermét modern színpadi felszereléssel látják el. A csaknem 500 kötetes könyvtárat most újabb 150 kötettel kibővítették. A kulturotthonnak új rádiója, asztalitenisz és egyéb sportfelszerelése is van. /MTI/

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 36.kiadás

1950. december 1.

12 óra 50 perc

Időjárásjelentés

3. Mk/Mk Io A Meteorológiai Intézet jelenti december 1.-én,
pénteken délben 12 órakor:

Tovább tart a változókéony idő.

Skócia és Norvégia között igen heves viharciklon
helyezkedik el, amelynek hatására nagy sebességgel árasztják el
a tengori légkullánok szárazföldünk legnagyobb részét. Hazánkban
csütörtökön a hőmérséklet Miskolc környékének kivételével 5 fok
fölé emelkedett, sőt a Dunántulon helyenként meghaladta a tíz
fokot is. Éjszaka folyamán csaknem mindenütt volt fagy. Szent-
gotthárdról és Salgótarjánról mínusz 4 fokot jelentettek.
Sok félé esett az eső. Beresházán 12, Pécsen 11, Kőrösszakálon,
Szegeden, Szigetváron és Bacsón 10 mm csapadékot mértek.

Budaposton csütörtökön a hőmérséklet napi
középértéke 2.3 fokkal magasabb, a légnyomás napi középértéke
4.7 fokkal alacsonyabb volt, mint a sok évi átlag.

Budaposton pénteken 12 órakor a hőmérséklet 6 Cel-
sius fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 767 mm, gyongón
süllyedő irányzatú.

Várható időjárás szombat estig: Hőrséklet délny-
ugati, nyugati, később nyugati-északnyugati szél. Változó felhőzet,
pénteken valószínűleg csapadék nélkül, szombaton a délutáni órákban
több félé, főleg nyugaton eső. A hőmérséklet alig változik. /MTI/

/Az Országgyűlés pénteki ülése ...1.folyt./ FT/HK/Mk Io

Dobi István beszámolóját többször szakította meg
a képviselők tapsa. Felállva, lelkes tapsal ünnepelték a haladó
emberiség nagy vezérét, Sztálint és a magyar nép bölcs tanítóját,
Rákosi Mátyást.

Az Országgyűlés legközelebbi ülését hétfőn dél-
előtt 11 órakor tartja, amikor megkezdődik az 1951 évi költség-
vetés általános vitája. /MTI/

--- V

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 37.kiadás 1950. december 1. 13 óra 35 perc

A Szerkesztőségnek figyelmébe!

Bc/Ti/Mk FT Ks

Dobi Istvának, a Minisztertanács elnökének a mai B 21.kiadásunkon kezdődő beszéde az alábbi helyreigazításokkal közölhető:

A B 21.kiadásunk ötödik bekezdésének második sora helyesen: az eredménye, hogy 1954-ben csak ezen a helyen egyharmaddal...

A B 24.kiadásunk utolsó bekezdésének nyolcadik sorában kereskedelmi helyett külkereskedelmi irandó.

A B 25.kiadás első bekezdése harmadik sorának második szava helyesen: berendezkedése. Ugyanezen kiadásunk utolsó bekezdése harmadik sorának utolsó szava helyesen: kótszáz...

A B 27.kiadás második bekezdése harmadik sorának második szava helyesen: növekedésének

A B 28.kiadás második bekezdése negyedik sorában a rheumakórház helyett: rheumakórházakon irandó.

A B 29.kiadásunk első bekezdésének utolsó sorában egy szó rosszul olvasható. A mondat helyesen így hangzik: 1951-ben több mint nyolcszáz új falusi könyvtárat szervezünk és a könyvtárak állományát hót száz ezerral növeljük.

A B 30.kiadás ötödik bekezdése hatodik sorában függő helyett működik irandó.

A B 32.kiadás harmadik bekezdése kilencedik sorának első szava helyesen: parasztság

Ugyanezen bekezdés tizenegyedik sorában a földeket szó helyett földeken szöveget kérjük írni.

Ugyanezen bekezdés tizenhatodik sorában kezdődő mondat helyesen: Hatalmas ez a változás, ez

A B 34.kiadás első bekezdése első sora helyesen: Kormányunk feladata, hogy mindent megtegyen .../MTI/

L

MTI BELFÖLDI HIREK

B 38. kiadás

1950. december 1.

13 óra 40 perc

Vizállásjelentés

Az Országos Vizjelző Szolgálat jelenti december 1.-én pénteken délután:

A Duna Kronsig, valamint Komárom-Budapest, és Bozdán-Ujvidék között apd. méshol árad. Pozsonyig alacsony, lejjebb közepes vizállásu. A Duna vizének hőmérséklete Komáromnál 5, Budapestnél 4.2, Mohácsnál 5 fok. A mai dunai vizállások: Scharding 233 cm 16 %, Aschach 253 cm 34 %, Linz 290 cm 33 %, Strudon 396 cm 32 %, Krons 333 cm 31 %, Bécs 319 cm 37 %, Pozsony, 393 cm 39 %, Oroszvár 354 cm 42 %, Dunaromato 406 cm 49 %, Gönyű 301 cm 41 %, Komárom 325 cm 42 %, Esztergom 298 cm 41 %, Budapest 375 cm 41 %, Dunapentele 316 cm 43 %, Dunaföldvár 258 cm 41 %, Paks 348 cm 39 %, Baja 450 cm 43 %, Mohács 486 cm 45 %, Bozdán 323 cm 45 %, Apatin 386 cm 47 %, Gombos 360 cm 45 %, Ujvidék 350 cm 49 %, Zimony 344 cm 57 %.

A Rába Szentgotthárdnál 26 cm 25 %, Győrnél 284 cm 35 %, A Dráva Zákányánál 113 cm 33 %, Barcsnál 184 cm 37 %, Drávaszabolcsnál 220 cm 43 %.

A Tisza Tiszafüredig apd, lejjebb árad. Záhonyig alacsony, Tokajtól lefelé közepes vizállásu. A Tisza vizének hőmérséklete Tiszabocsnál 5, Tokajnál 3, Szolnoknál 5.5. Szegednél 5.6 fok. A mai tiszai vizállások: Tiszabocs 18 cm 23 %, Vésztőhárom 90 cm 29 %, Tokaj 412 cm 57 %, Tiszafüred 394 cm 59 %, Szolnok 400 cm 57 %, Csongrád 300 cm 51 %, Szeged 290 cm 47 %, Tittel 345 cm 53 %.

A Szamos Csongornál 42 cm 17 %, Bodrog Sárospataknál 227 cm 35 %, A Sajó Sajóútpökinél 116 cm, Felsőzsolcánál 130 cm 22 %, A Hornád Hidasnémetinél 30 cm 15 %, A Borostyó Borostyóújfaluánál mínusz 130 cm 3 %, A Körösök Körösszakánál 0 cm 16 %, Bolányosnál mínusz 4 cm 19 %, Bókánál 88 cm 23 %, Gyónánál 154 cm 29 %.

A Maros Makónál 36 cm 15 %.

A Balaton Siófoknál 63 cm 43 %. Víz hőfok: 5 fok.

A Volencei-tó Agárdnál 82 cm.

Várható vizállás holnap Budapestnél 372 cm./MTI/

L

MTI BELFÖLDI HIREK

B 34. kiadás

1950. december 1.

14 óra 45 perc

Lelkeshangulatu taggyűléseken készülnek az ország dolgozói az MSzT I. Kongresszusára

8 Vid H1/HK/Mk BT 1a

Hajdu-Bihar-megyében is folynak az MSzT-küldöttválasztó taggyűlések. Nyírőbrányban Erdélyi Erzsébet dolgozó parasztlány a Kongresszus tiszteletére már negyven új tagot szervezett be az MSzT-be. A nyírőbrányi állami gazdaságban megalakult az MSzT helyi csoportja. Hajdu-böszörményben az elmúlt héten két orosz nyelvtanfolyam indult meg. A hallgatóknak csaknem fele dolgozó paraszt.

A megyében könyvtárak létesítésével is támogatják az MSzT-szervezet munkáját. A hortobágyi állami gazdaság, valamint Kaba, Hajdu-nénás, Püspökladány és Hajdusámon községek MSzT-szervezetei kaptak ezerezer forint értékű könyvtárat eddig végzett jó munkájukért.

Somogy-megyében a küldöttválasztó taggyűlések kilencven százalékát már megtartották. A Kongresszus tiszteletére indított tagtoborzási versenyben szép eredményt ért el Kaposvár, ahol szerkésztíz új taggal növekedett az MSzT-szervezet tagjainak száma. Kiemelkedő eredményt ért el Herinosi István és Hantal József, akik ketten együtt ötszáz új tagot szerveztek be. Bonnyapusztán, Taranyban, Kadarkuton és Somogyjárdon alakultak új MSzT-szervezetek. Veszprém-megyében

Várpalotán ötszázán vettek részt a küldöttválasztó gyűlésen. Látki József sztahanovista vőjár csoportja nevében vállalta, hogy eddigi huszonhat csillás termelésüket a Kongresszus tiszteletére harmincnégy csillárra emelik. Markó Sándor, a sümegi járás MSzT-titkára vállalta, hogy a Kongresszus tiszteletére öt további községben segíti megalakítani az MSzT-szervezetet.

/Folyt. köv./

0. 1430

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 40. kiadás

1950. december 1.

14 óra 45 perc

/Lelkeshangulatu taggyűléseken...folyt./ 8 Vid HA/HK/Mk BT Ie

A pápai küldöttválasztó gyűlésen a pápai szövetség alap-szervezete versenyre hívta ki a város többi szervezeteit, vállalva, hogy az üzemben a tagok számát 43-ról hetvenötre emelik. Fülöp János, az alsóvárosi szervezet nevében csatlakozott a felhíváshoz vállalva, hogy taglétszámukat százkilencvennyolcra háromszázra emelik.

A vasvári MSzT-tagok taggyűlési felajánlása: a jelenlegi taglétszámot negyven százalékkal emelik, főleg a dolgozó parasztság legjobbjainak bevonásával.

Kiskunhalas MSzT-taggyűlésén az állami gazdaság és a közeli termelészövetkezeti csoportok dolgozói közül ötvenen léptek be az MSzT-be.

Esztergom
Üzemi MSzT-szervezetei elhatározták, hogy a Kongresszusig 20 /husz/ százalékkal emelik taglétszámukat. Fentős Ferenc, aki már eddig is 23 /huszonhárom/ új tagot szervezett be, további huszonhét MSzT-tag toborzását vállalta. Ugyancsak a Kongresszusra való készülődés jegyében indította meg az esztergomi szervezet két orosz nyelvi tanfolyamát, több mint száz dolgozó részvételével.

A soproni
Konfokció-üzemben a Kongresszus tisztelátára a dolgozók nyolcvan százalékt bevonják a szervezet munkájába. A sörgyári alapszervezetben MSzT-brigád alakult, amely felajánlotta, hogy ezévi tervelőirányzatát december 21.-re befejezi. Ezenkívül a brigád minden tagja a Kongresszusig két-két tagot szervez be az MSzT-be. A soproni rendőrség MSzT-alapszervezetének falujróbrigádja a környék községeiben segít az új alapszervezetek megszervezésében. A brigád tagjai vállalták, hogy a Kongresszusig száz új tagot és ötven Új Világ-előfizetőt szerveznek.

Nagy érdeklődés közepette folyt le Gyöngyös közég MSzT-szervezetének küldöttválasztó gyűlése is. Az érdeklődésre jellemző, hogy a gyűlés után ötvenhatan kérték felvételüket a Társaságba.

Ugyancsak a napokban tartotta küldöttválasztó taggyűlését Keszthely, Kapuvár, Magyaróvár, Komárom és még számos város és község MSzT-szervezete. /MTI/

6445
M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 41. kiadás

1950. december 1.

15 óra — perc

Sajtófogadás a koreai küldöttek tiszteletére

T D/HK/Mk FT Ks

Az Országos Béketanács pönteken délelőtt a Kulturkapcsolatok Intézetében sajtófogadást rendezett a varsói II. Békévilágkongresszus Magyarországon tartózkodó koreai küldöttei, Pak Den Aj asszony, a Koreai Demokratikus Nőszövetség elnöke, a Koreai Béketanács elnökhelyettese és Li Taj-Don író, a Koreai Írószövetség elnökhelyettese tiszteletére.

A fogadáson, amelyen megjelentek a bel- és külföldi sajtó képviselői, Mihályfi Ernő üdvözölte az Országos Béketanács nevében a koreai vendégeket, majd Pak Den Aj asszony mondott beszámolót.

Részletesen ismertette azokat a ragyogó eredményeket, amelyeket a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság népe ért el országának újjáépítésében 1945 szeptembere óta, amikor a Szovjet Hadsereg hős csapatai felszabadították a japán imperialisták uralmától. Ugyanakkor, amikor Észak-Koreában egymás után épültek az új gyárak, iskolák, egyetemek, Dél-Korea népe az amerikai imperialisták uralma alatt nyögött és még rosszabb helyzetbe került, mint a japán uralom alatt. Az üzemek nyolcvan százaléka beszüntette munkáját és a Li-Szin-Man klikk vad terrorral üldözte mindazokat, akik hangot mertek adni a koreai nép egységes kívánságának, hogy egyesítsék Észak- és Dél-Koreát. A Koreai Népi Demokratikus Köztársaság nemzetgyűlése ez év június 19.-én felhívást bocsátott ki, hogy békésen egyesítsék Észak- és Dél-Koreát egységes nemzetgyűlés vezetése alatt. A felhívást az egész koreai nép nagy lelkesedéssel fogadta. Az imperialisták zsoldjában álló Li-Szin-Man klikk csapatai azonban röviddel ezután orvulni láttak a békés és északkoreai köztársaságra.

Pak Den Aj asszony részletesen beszélt arról a hősiességéről, amelyet a népfeloldozó küzdelemből, amelyet a támadás megindulása óta Korea nép folytat a sokszoros túlerőben lévő imperialistákkal szemben. Elmondotta, hogy az insoni partraszállást az amerikai csapatok mintegy huszszoros túlerővel hajtották végre, de a harkjukat védelmező hős koreai katonák ezzel a hatalmas túlerővel is felvették a harcot és folytatták csaknem az utolsó emberig. Az Insoni védő koreai katonák hősiességét bizonyítja, hogy a harcok során egy helyen ezer katonából csak 13 maradt életben. De hatalmas veszteségeket szenvedtek az imperialisták is. Csak lassan tudtak előrenyomulni. Míg a néphadsereg a harcok megindulásakor mindössze hatvan óra alatt szabadította fel Szöült, az amerikaiaknak csak 14 napi elkeseredett küzdelem után sikerült elfoglalniuk a várost, bár hatalmas túlerőben voltak. /folyt.köv./

0. 11. 56

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 42. kiadás

1950. december 1.

15 óra 05 perc

/Sajtófogadás a koreai...1.folyt./ t D/HK/Mk FT Ks

- Az amerikaiak vad légiterrorral akarták megtörni a koreai nép hősiességét. Légi fölényüket kihasználva nap-nap után bombázóport zúdítottak a koreai városokra és falvakra. Mikor Phenjangt gyújtóbombákkal légbaborították és a lakosság elhagyta a várost, az amerikai légi banditák a bombák százait szórták a menekülőkre és csak ezen a napon 2396 ember halt meg, és több mint nyolcszáz volt a sebesültek száma. A halottak és sebesültek nyolcvan százaléka nő és gyermek volt. A koreai repülők száma kezdetben igen kicsiny volt, de a kevés repülő példátlan hősiességgel vette fel a harcot az amerikai légikalózok ellen. Kim-Gi-Ok repülő Szuvon városa fölött 19 ellenséges repülőgép ellen harcolt egyedül. Hírmat közülük lelőtt, majd az ő gépe is találatot kapott és ejtőernyőn ereszkedett le. De még aznap egy másik repülőgépre ült, folytatta harcát, s újabb két ellenséges gépet semmisített meg. Hősi bátorságáért megkapta a "Koreai nép hőse" címet. A hős koreai repülők ragyogó példáját követve a koreai fiatalok közül egyre többen jelentkeznek a légierőbe, hogy a levegőben is felvegyék a harcot az imperialista támadókkal.

Hangsúlyozta ezután, hogy a világ népeinek az a forró szolidaritása, amit a varsói kongresszuson tapasztáltak, még jobban megerősíti a koreai nép győzelembe vetett hitét. Tudjuk - mondotta - hogy a világ népei a mi oldalunkon állnak, hogy velünk van a nemzetközi békeharc vezetője, a nagy Szovjetunió. Mellettünk áll nagy szomszédunk, a hatalmas kínai nép is, amelynek önkéntesei már a mi katonáink oldalán nyomulnak előre. A történelem azt bizonyítja, hogy a támadók végülis mindig vereséget szenvednek, s ezért mi rendíthetetlenül hiszünk igaz ügyünk győzelmében.

Pak Den Aj asszony ezután a feltett kérdésekre válaszolt. - Az imperialista támadóknak - mondotta - még a talaj a lábuk alatt Koreában. A partizánmozgalom hatalmas méreteket öltött. Vannak olyan partizáncsoportok, amelyek több mint tízezer főt számlálnak. Az amerikaiak által ideiglenesen megszállt területeken a fiatalok seregestül csatlakoznak a partizánokhoz. Sok olyan város van, ahol nem maradt egyetlen fiatal sem, és az asszonyok közül is sokan vesznek részt a partizán-harcokban. A lakosság minden eszközzel segíti a partizánokat, hiszen nincs olyan koreai család, amelynek legalább egy tagja ne venne részt a harcokban a fronton vagy a partizánok között és a koreai anyák tudják, hogy amikor a partizánokat segítik, saját fiaiknak adnak segítséget.

/folyt.köv./

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 43. kiadás

1950. december 1.

15 óra 20 perc

/Sajtófogadás a koreai ...2.folyt./ t D/HK/M, FT Ks

Arról beszélt azután, hogy milyen értékes segítséget nyújtanak a magyar egészségügyi dolgozók a koreai népnek. Egy ízben, amikor ünnepélyesen búcsúztattak harminc katonát, akik felgyógyulásuk után elindultak a frontra, az egyik katona társai nevében ezt mondta búcsuzóul: "Azt az önfeláldozó és szerető gondoskodást, amellyel a magyar orvosok gyógyítottak bennünket, azzal fogjuk meghálálni, hogy kiűzzük az ellenséget országunk területéről". Egy másik alkalommal egy súlyosan sebesült katona került a kórházba. Nehéz, veszélyes hasműtétet kellett rajta végrehajtani. A műtét sikerült s amikor a felgyógyult katona levelet írt hozzátartozóinak, a többi között ezeket írta: "Sohasem fogom elfelejteni, hogy midőn a műtét után magamhoz tértem, a fölém hajló magyar orvos szemében könnyek csillogtak. Az öröm könnyei voltak ezek, örült annak, hogy visszaadta nekem az életet".

Most ez alkalommal az egész koreai nép nevében szeretnék köszönetet mondani a magyar népnek, Rákosi elvtársnak azért a segítségért, amelyet a magyar egészségügyi dolgozók nyújtanak népünknek - mondotta nagy taps közben.

A továbbiakban kiemelte a koreai munkásosztály szerepét a szabadságharcban. A hadiüzemek a föld alatt, a repülőgépek elől védett helyeken működnek, a többi gyári munkásai pedig valamennyien a fronton harcolnak. A hadiüzemi dolgozók a nehéz körülmények ellenére is állandóan kétszáz szálalók körül teljesítik tervüket.

- Az elmúlt öt év során óriási mértékben növekedett meg a koreai munkásosztály, a dolgozók minden rétegének öntudata - folytatta - és az imperialistáknak éppen az volt a legnagyobb tévedése, hogy ezt nem vették figyelembe. Ez az öt év, amelyet

5
Eszak-Korea szabadságban töltött el, átforgatta a népet és a szabadság éltető ereje e viszonylag rövid idő alatt is sokkal mélyebb nyomokat hagyott benne, mint a felszázados japán megszállás zsarnoksága. Ezt azok a japánok is mondják, akik most MacArthur csatlósaiként harcolnak ellenünk: "A koreaiak már nem azok, akikkel a japán megszállás idején találkoztunk" - ismerik el és valóban: ma már mások vagyunk.

/folyt.köv./

0 15 12

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 44. kiadás 1950. december 1. 15 óra 25 perc
/Sajtófogadás a koreai....3.folyt./ t D/HK/Mk FT Ks

Ezután beszélt a dolgozó parasztság, az asszonyok és az ifjúság, a művészek, tudósok, írók tevékeny részvételéről a harcokban. Elmondotta, milyen sokan jelentkezett önként a frontra, sokan közülük ezer kilométert gyalogoltak harcokon és ezer akadályon keresztül, hogy jelentkezzenek Kim Ir-Szen-nél és fegyvert kérjenek a kezükbe. Igen sok a 15 és 17 év közötti fiú és leányharcos. Sok író járja a frontokat, a színészek a legnagyobb bombázások ellenére is előadásokat tartanak. Beszélt arról a három fiatal színészeről, akik a VIT idején Budapesten jártak és azóta a fronton haltak hősi halált.

- Az idősök és fiatalok, a férfiak és nők, a munkások, parasztok és értelmiségiek mellett még a gyerekek is tevékenyen segítik az imperializmus elleni harcot - folytatta, majd elmondotta, hogy kisgyerekek és asszonyok sokszor éjszaka, fehér ruhában állnak az utak szélére, hogy ruhájuk világítson a sötétben és mutassák a frontra menő járműveknek, katonáknak az utat.

Megrázóan beszélt el, hogy az amerikai légiterroristák állandó nappali bombázása miatt a koreaiak igen sokszor éjjel dolgoznak és harcolnak, asszonyok és gyerekek éjszaka visznek lőszerrel és élelmet a katonáknak, de ezekben a nehéz órákban sem csüggednek.

- Bármilyen kemény harcot is folytatunk, biztosak vagyunk abban, hogy győzni fogunk! - mondotta befejezésül a jelenlévők lelkes tapsa közepette. /MTI/

L

MTI BELFÖLDI HIREK

B 45. kiadás

1950. december 1.

15 óra 40 perc

Több bélyeget kivonnak a forgalomból

KÖM & Hm/Mk NL Ks

A közlekedés- és postaügyi minisztérium postafőosztálya közli, hogy a centenárius bélyegeket, továbbá a Petőfi, Szakszervezeti Világszövetségi, a Felszabadulási, a Május 1. a Sakk-világbajnokjelöltek versenye, valamint a Bélyegmuseumi emlékbélyegeket 1951 évi január hó 31-ével a forgalomból kivonja. Felkéri a közönséget, hogy ezeket a bélyegeket legkésőbb 1951 január végéig használja fel. /MTI/

Gyorsütemben épülnek a bányászlakások a szénmezőkben élenjáró dolgozók részére

1 Bs/Jné/Mk TP Ks

Petőfi-bányán a Magasépítési Vállalat dolgozói munkaversenyben építik a bányászok lakóházait. Már eddig is sok lakás készült el a termelésben élenjáró bányászok számára. Az újonnan felépült és rendeltetésének átadott kockaházakban közel száz bányász kapott egészséges, tiszta otthont. Ezek a bányászlakások két-három szoba, elő- és fürdőszobából, valamint mellékhelyiségek-ből állnak. Rózsaszentmartonban is gyors ütemben épül a legényszál

Mecsekszabolcsához tartozó Meszestelepen újabb korszerű bányászbérházak építése közeledik befejezéshez. A Pécsi Magasépítési Vállalat dolgozói vállalták, hogy december 21.-re, a bányászbérházak építését befejezik. A bérházakon kívül egy legényszállót is építenek.

A Széchenyi-akna műhelyének dolgozói üzemi értekezleten határozták el, hogy rohammunkával segítenek a Magasépítési Vállalat dolgozóinak a kitűzött cél elérésében. A bányatelepi kőművesek és fcsok vasárnap részt vesznek a bányászházak építésén. /MTI/

Helyi autóbuszjáratot kap Szombathely

1 Ta/Dr/Mk KÖM NL Ks Szombathely dolgozóinak közlekedését a közeljövőben jelentősen megjavítják. A jelenlegi villamosjárat mellett három helyi autóbuszjárat fog közlekedni, a terv szerint már december 4.-től, hétfő reggeltől kezdve. /MTI/

✓

B 46. kiadás

1950. december 1.

15 óra 45 perc

Nagydohos községben a tanórstagok példamutatása nyomán befejezték a mélyszántást és 95 százaléknál tartanak a termelési szerződéskötésben

i Vid SJ/Hi/Mk K₂ Ie

M á t é s z a l k a , december 1.

Nagydohos község tanácsa feladatul tűzte ki, hogy november 26.-ig fejezzék be a község területén a mélyszántást. A tanács tagjai jó példával jártak elő és ezenkívül állandó felvilágosító munkát végeztek a feladat végrehajtásáért. Ennek eredményeként a termelőcsoport hetvenholdat, az egyénileg dolgozó parasztek pedig négyszáz holdat szántottak fel és így a kitűzött határidőre befejezték a mélyszántást.

A tanórstagok a termelési szerződéskötésben is élen járnak. Ennek köszönhető, hogy a község dolgozó parasztjai a termelési szerződéskötésben kilencvenöt százaléknál tartanak már. Csillagfűrtből száznegyven holdat, dohányból huszenhárom holdat, napraforgóból kétszázhuszenhárom holdat kötöttek le. MTI/

Szolnok-megye gépállomásai már 100 százalékan teljesítették idénytervüket

k FM SJ/Mt, Mk K₂ Ie

A gépállomások eddig általánosságban jól vették ki részüket a mélyszántás munkájából. Különösen Békés, Szolnok és Hajdu-megye gépállomásai végeztek jó munkát, amelyek teljesítették már idénytervüket. Békés-megyében a mélyszántás 54 százalékat végezték géppel. A megye dolgozó parasztjai 92 százaléknál tartanak már a mélyszántásban. Szolnok-megye gépállomásai száznyolc százalékan teljesítették már terlvüket és a megyében a mélyszántás ötvenhét százalékat végezték géppel. Hajdu-megyében negyven százalékan a gépi munka aránya és kilencven százaléknál tartanak a mélyszántás végzésében.

Az elmúlt héten is ezekben a megyékben végezték a legjobb munkát a gépállomások. Így a békés-megyeiek heti terlvüket százhatvan kilenc százalékan teljesítették és teljesítették heti terlvüket a Hajdu- és Szolnok-megyei gépállomások is. /MTI/

MTI BELFÖLDI HIREK

B 47. kiadás

1950. december 1.

15 óra 45 perc

Magyar Tudományos Akadémia műszaki előadás-sorozatának

~~Magyar Tudományos Akadémia~~ keretében sajtótörték délután dr. Heller László tartott előadást "Hőenergiagazdálkodásunk időszerű kérdéseiről". Az előadó ismertette az energiazdálkodás legsürgősebb teendőit. Energiagazdálkodásunknak külön jelentőséget ad az a körülmény, hogy elsősorban a gyengébb minőségű barnaszeneink el-tűzelésére kell berendezkednünk.

Különös jelentőségűnek tartotta az ipari ellonnyomósos erő-művek minél nagyobb számban való létesítését, amely lehetőséget nyújt a fűtőgőz felhasználására, illetve villamos áramnak hulladékenergiával való termelésére. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy az ilyen módon termelt villamos áramot a normális szénfogyasz-tás egynegyedével tudjuk termelni.

Dr. Mosonyi Emil koreferátumában Magyarország elméleti és hasznosítható vízerőkészletét ismertette. Megemlékezett a tiszalóki és dunai vízierőmű energiazdálkodási kérdéseiről. Megállapította, hogy komoly lehetőségeink vannak vízierőművek építésére, s ezzel sok szén-takaríthatunk meg.

Forgó László hozzászólásában ismertette a levegő kondenzáció gyakorlati lehetőségeit, amelynek alkalmazásával gőzierőműveink építésénél teljes mértékben függetleníthetjük magunkat a hűtő víz-től.

Olló László hozzászólásában ismertette a hőszivattyú alkalmazási lehetőségeit különböző iparágakban, de különösképen a cukoriparban. A hőszivattyú olyan berendezés, amely tüzelőanyag fogyasztás helyett a környezetben lévő hőenergiát, tehát a külső levegőnek és folyóvíznek meleg tartalmát hasznosíthatja. Ez az eljárás egyik /- lehetőség tüzelőanyag-fogyasztásunk csökkentésének. /- leglényegesebb

Hozzászolt még dr. Schrott István. /MTI/

Fajér-megyében Kisláng község kétszázhusz százalékra teljesítette burgonyabeadását

i ~~Magyar Tudományos Akadémia~~ Székesfehérvár, december 1.
Fajér-megyében Kisláng község dolgozó parasztsága példamu-tatóan jár elől a terménybegyűjtésben. Burgonyabeadását 220, az egyéb terménybegyűjtési előírányzatát 110 százalékra telje-sítette. Hozzájárult ehhez a népnevelők lelkes felvilágosító mun-kája és egyéni példamutatása is. Így Kassai Kálmán 16 holdas középparaszt 600 kiló burgonya helyett 2.072 kilót adott be, míg Szabó György 8 holdas tanostag 412 kg kukorica helyett 1.040 kiló kukoricát szállított be. /MTI/

11. 20

MTI BELFÖLDI HIREK

48 kiadás

1950. december 1.

15 óra 55 perc

Verseny indul a sárospataki járásban holdanként kétszáz mázsás cukorrépa-termés elérésére

i Vid Kő/Jné/Mk Ie Sárospatak, december 1.

A sárospataki földművelőszövetkezet vezetőségválasztó közgyűlésén értékes felajánlások és versenykihívások hangzottak el. Becskiházi Pál a sárospataki Vörös Csillag termelőcsoport tagja felajánlotta, hogy beadási kötelezettségének száz százalékos teljesítésén felül 50 kiló búzát és 50 kiló burgonyát ad még be. Kiss András középparaszt 50 kiló búzát, Stefán István középparaszt 50 kiló napraforgót ajánlott fel beszolgáltatásán felül. Lóth József középparaszt versenyre hívta a sárospataki járás egyéni- leg dolgozó parasztjait holdanként 200 mázsás cukorrépa-termés eléréséért. /MTI/

A Patyolat ma már átlag napi nyolc mázsa fehérneműt mos gyorsmosással

i Kné /Mk KIM Kné Ks

A budapesti mosó, festő- és vegytisztító kisipari üzemekből alakult Patyolat Vállalat, amelynek ma már husz üzeme és szüztizenkét fióküzelete van, néhány hónap előtt kísérletképpen bevezette a gyorsmosást az angyalföldi-, zuglói és újpesti fióküzletekben.

A délelőtt tíz óra előtt gyorsmosásra beadott fehérneműt délután ötig adja vissza tisztán a Patyolat, a tíz óra után behozott fehérneműt pedig másnap reggelre mossák ki.

Egy kiló fehérnemű gyorsmosása 1.50 forintba kerül. A legkisebb tétel, amit gyorsmosásra elfogad a Patyolat, négy kiló.

A gyorsmosást is légyitott vízben, 72 százalék zsírsavat tartalmazó szinszappannal és ammóniákszóddal végzik. Semriféle - a fehérneműre káros mosószert, - klórt, vagy fehérítőt nem használnak.

A Patyolat ma már naponta átlag nyolc mázsa fehérneműt mos gyorsmosással. Január elsejétől Budapest minden kerületében bevezetik ezt a mosási rendszert, amely jelentősen megkönnyíti a dolgozó nők háztartási munkáját. /MTI/

V

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

december

B 49 kiadás

1950

1

15 óra 55 perc

Egy nyolcmillió forint megtakarítást jelent az építőiparban a havi bérelszámolás bevezetése

i NL/HK/Hnó NL Io

Az OMB határozata alapján az építőiparban is rátérnek a bérek havi kifizetésének rendszerére. A vállalatoknak mintegy ötven százaléka novemberben, a többi pedig decemberben vezeti be a havi bérfizetési rendszert. Az új rendszer bevezetése az építőiparban is komoly lépést jelent a szocialista bérezés megvalósítása felé. Eddig a havi bérfizetés mellett ugyanis nem lehetett pontosan kiértékelni a teljesítményeket, igen sok munkát csak becsléssel tudtak megállapítani.

A havi bérfizetési rendszer bevezetésével azok a vizsgálatok megszűnnek építőiparunkban, amelyek munkautalványokat hosszabb időre lehet kiállítani, tehát a dolgozók nagyobb távlatokra ismerik meg az előttük álló feladatokat és így nagyobb lehetőségek nyílnak a normák teljesítésére, illetve túlteljesítésre. A havi elszámolási rendszer az építőipar fizikai dolgozóinál is lehetővé teszi a prémiumrendszer alkalmazását, mert így pontosan kiértékelhető a selejtesökkentés és a minőség javítása.

A havi elszámolási rendszer másik előnye, hogy nagymértékben leegyszerűsíti a bérelszámolás munkáját. Csökkenteni lehet a bérelszámolók számát és a dolgozókat más munkakörben lehet átcsoportosítani. Jelentősen leszökken a felhasznált nyomatványok száma is. Ez azt jelenti, hogy az építőiparban az új bérezési rendszer bevezetésével a számféjtésnél mintegy huszonöt-harminc százalékos megtakarítás érhető el, ami egy évre átszámítva mintegy nyolcmillió forint összeget tesz ki.

Ebből a nyolcmillió forintos megtakarításból kétszáz kétszobás összkonfortos új lakást lehet építeni. /MTI/

A Diósgyőr Vasgyári kultúreszportok vasárnap délután a Városi Színházban tartanak előadást

NM & Hn/Hnó BT Io

December 3-án, vasárnap reggel a diósgyőri dolgozók különvonatot indítanak Budapestre, hogy megnézzék az Operaházban a "Páris lángjai" című balletot. Délután a Városi Színházban a Diósgyőr Vasgyári kultúreszportok előadást tartanak a budapesti dolgozóknak. Ebben a műsorban szinfónikus zenekaruk, népi pengotós zenekaruk, férfi énekkaruk, vegyes énekkaruk, népi táncszerepük és szelisták, valamint színjátékosok szerepelnek. /MTI/

L

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 30. kiadás

1950. december 1.

6 óra - perc

December 2.-én megjelenik az új sportbélyegsorozat

KÖM & Hm/Mk NL Ks

A posta közli, hogy az 1950 évi december 2. napján 10, 20, 30, 40, 60, 70 fillér, egy forint, 1.70, 2, és 3 forint értékjelzésű sportbélyegsorozatot bocsát forgalomba. Ezeket a bélyegeket teljes sorozatban Budapest Főposta, Budapest Filatelia, VI. Sztálin-ut 53, Budapest 62, 72 és 114, továbbá Balassagyarmat, Debrecen 1, Eger 1, Győr 1, Kaposvár 1, Miskolc 1, Nyiregyháza 1, Pécs 1, Sopron 1, Szeged 1, Szolnok 1. és Szombathely 1. számú postahivatalok teljes sorozatban, borítékra ragasztva árusítják. A bélyegek forgalomba bocsátásával kapcsolatban december 2.-én Budapest Főposta, Budapest Filatelia, Budapest 114, Debrecen 1, Miskolc 1, Pécs 1, Sopron 1 és Szeged 1. számú postahivatalok első napi különbélyegzőt használnak. /MTI/

Heves-megyében sok dolgozó középparaszt példát mutat a terménybegyűjtésben

i Vid Kő/Mk Mi Ie Eger, december 1.

Heves-megye a terménybegyűjtésben meglehetősen lemaradt. Egyik oka ennek, hogy a kulákok sokhelyütt tudatos rosszindulattal siránkozó hangulatot terjesztettek. Az állítólagos "rossz" termésre hivatkozással próbálták bizonygatni, hogy nem tudják teljesíteni az előírányt. Közelfoghatóan céloztak rá erre az állításra a megye majd minden községében azok az öntudatos dolgozó parasztok, akik terménybeadási kötelezettségüket nemcsak teljesítették, de sokhelyütt jelentősen túl is teljesítették. Jó példával járt elől sok dolgozó középparaszt is.

Igy Tarnaörsön Pasziga József 12 holdas középparaszt elsőnek teljesítette száz százalékgig a beadást.

- Tavaly is az első között teljesítettem begyűjtési előírányomat, idén is az első akartam lenni - mondotta. - Volt annyi termés, hogy eleget tudok tenni kötelezettségemnek a nép állama iránt.

Bugyi László boldogi tizholdas középparaszt már a kenyérgabona-begyűjtésében is élen járt: kétszáz százalégra teljesítette előírányzatát.

/folyt.köv./

R

MTI BELFÖLDI HIREK

B 51 kiadás

1950. december 1.

16 óra 23 perc

/Heves-megyében sok dolgozó középparaszt....folyt./ i Vid K6/Mk
Mi le

- Az őrpet is, úgy mint a kenyérgabont, rögtön a cséplőgép alól adtam be - mondotta. - A törés után a kukoricából, a sze-
dés után nyomban a burgonyából is adtam a nép államának. Tudom,
hogy az ipari munkásoknak is egy szükségük van erre, mint ahogy
nekem szükségem van a kapóra, vagy ekére. Békét akarok én is,
mint a többi becsületes ember és tudom, a beadással is a békét
erősítem.

- Földjeinket a gépállomások gépei szántják, községünk
utat, könyvtárat kapott - mondja a beadást száz százalékgig tel-
jesítő Benei Sándor vámosgyörki 12 holdas középparaszt. - A
boltban ruhát, cipőt vehetek. Ezt az üzemek dolgozói készítik
számunkra. Mi gabont termelünk az ő számunkra. Nekem különben
nem volt nehéz túlteljesíteni az előírányt, mert tíz hold
földemre termelési szerződést kötöttem. Négy holdon 56 mézsa
buzát termelt és az őrpatermésem is meghaladta a holdankénti
tíz mézsít. Ezt köszönhetem elsősorban a termelési szerződés alap-
ján kapott műtrágyának, minőségi vetőmagnak. Ezt is meg akartam
hálálni.

Kovács Sándor mikófalvi nyolc és félholdas
dolgozó paraszt tavalyelőtt terménybegyűjtési előírányzat-
nak jelentős túlteljesítéséért háromheti díjmentes üdülésben
részesült. Az idén 1100 százalégra teljesítette beadási kötelezett-
ségét. /MTI/

Ujabb harminc szolnokmegyei fiatal ment Dunapentelére, hogy
résztvegyen a Vasmű építésében

Vid Sz V Mt/Mk NL Ks

Szerdén este újabb 30 szolnokmegyei fiatal, köztük négy
lány indult el Dunapentelére, hogy résztvegyen a Dunai Vasmű fel-
építésének munkájában. A megyei DISZ-fiatalok legjobbainak bu-
csuztatására többszáz szolnoki ifjúság és diák vonult ki.

Szolnok-megyéből már háromszázötven ifju dolgozik a
Vasmű építkezéseiben. /MTI/

K

1620

MTI BELFÖLDI HÍREK

B 52. kiadás

1950 december 1

16 óra 35 perc

Az oroszlányi szénbányákban az elmúlt héthez viszonyítva csütörtökre több mint öt százalékkal emelkedett a termelés

i KM/Gné Ie

Az oroszlányi szénbányákban az elmúlt hetekben és különösen a vasárnapi ünnepi műszakon egyre nagyobb sikereket értek el a frontfejtés alkalmazásában. Ez a kiváló szovjet fejtési munkamódszer élenjáró eszközzé vált bányászaink kezében tervük teljesítésére és túlteljesítésére. Az oroszlányi XVII-es aknában például, ahol az országban az elsők között vezették be a frontfejtést és ma már két fronton folyik a termelés, vasárnap teljesítették az 1950. évi tervelőirányzatot. A XVIII-as aknában is egyre jobb eredmények születnek a frontfejtéssel folyó termelésben: itt a bányászok már december utolsó napjainál tartanak tervük teljesítésében.

A XVII-es akna már csaknem 20 százalékkal többet termel, mint az elmúlt héten.

A vasárnapi, ünnepi műszak után az oroszlányi bányákban a bányavezetőség felmérte a munka jó megszervezése terén szerzett tapasztalatokat, s ahogyan vasárnap, továbbra is állandó műszaki felügyeletet szerveztek meg a bányákban. A műszaki vezetés állandóan a "termelés ütőerén tartja a kezét", a bányában segíti elő a folyamatos termelést, gondoskodik a zavartalan üzemmenetről, a folyamatos anyag- és oszillellátásról. Így a műszaki vezetés közelebb került a bányászok versenyéhez. A jó együttes munkának a héten már mutatkozik az eredménye: az oroszlányi bányákban a múlt héthez viszonyítva hétfő óta fokozatosan emelkedik a termelés és csütörtökig már több mint öt százalékkal termeltek többet az elmúlt hét átlagnál. Az aknák közötti versenyben a XVII-es akna jár az élen. A XVII-es akna dolgozói termelésüket folyamatosan emelve, szerdán már 19.5 százalékkal termeltek többet az elmúlt heti átlagnál. A napi tervelőirányzatot 132 százalékra teljesítették.

Az eredményekhez nagyban hozzájárult az is, hogy a Párt és a kormány határozata után hagyományteremben megjavult a munkafegyelem: egyharmadára csökkent a hiányzások száma. /MTI/

Az IBUSZ

IBUSZ & HK/Gné Ie

hétvégi különadatot indít december 3.-án, vasárnap Miskolc-Lilla-füredre. A részvételi díj Ft. 23.50, a kisvasut menetdíjával együtt. Jelentkezés az IBUSZ irodáiban. /MTI/

MTI BELFÖLDI HIREK

B 53. kiadás 1950. december 1. 16 óra 40 perc

Az anyagtakarékosság terén igen jó eredményeket értek el a Budafoki Zománcedénygyárban

§ TP/Mk NIM TP Ks

November 24.-én a Budafoki Zománcedénygyárban a dolgozók békeműszakot tartottak. Ezen a békeműszakon résztvettek a Zománcedénygyár fizikai, műszaki és szellemi dolgozói egyaránt. A 24 órás műszak kimagasló eredményeket hozott. A zománcműhely legnagyobb termelési eredménye eddig kilencezer darab volt, a békeműszak alatt pedig tízezer háromszázötven darab különféle zománcéruot állítottak elő.

A zománcosítók az első műszakban átlagosan szíztizenegy százalékos teljesítményt értek el. A második műszak átlagos teljesítménye százötvenegy százalék volt, a harmadik műszak dolgozói pedig szíztizennyolc százalékra teljesítették átlagosan normájukat. A petroleumfűző-műhely dolgozói a békeműszak alatt előírásukat teljesítését az eddigi százhuszonkettő százalékos átlagról százhatvanhat százalékra emelték fel.

Igen jó eredményeket értek el az anyagtakarékosság terén is. A szabázműhely dolgozói ötezer kettőszázharminchét kilo olyan hulladékot válogattak ki, amelyet körtérsék, fűlek és mérőkanál-térsék készítéséhez fel tudnak használni. Ezenkívül Való Magdolna egy újítási javaslatot nyújtott be, amely szerint a fűzőld zománc készítéséhez hulladékzománcot használnak fel.
/MTI/

A kitűzött határidő előtt öt nappal előbb készített el bányagép-alkatrészeket Gyólai István, a Ganz Hajógyár sztahanovista öntője

i KL/VT/Hi/Mk TP Ks

Gyólai István sztahanovista öntő az eredetileg vállalt határidőnél öt nappal előbb készített el kilenc, bányagépekhez szükséges igen nagyméretű keréket.

A munka gyorsabb elvégzését az tette lehetővé, hogy Gyólai az öntésnél új eljárást alkalmazott, amelynek lényege, hogy az öntés nedves formába történt. Az új eljárásnak nagy előnye, hogy nem kell szárítani a formát és ezáltal nagymennyiségű kocsot takarítanak meg a szárítókamencsoknál. Gyólai amellett, hogy kívülről munkát végez és jelenleg 1951 januári tervén dolgozik, munkamódszerét átadja a szakmában fiatal dolgozó tírsáinak. Most három ifjúmunkással foglalkozik rendszeresen, akik már eddig is jelentős eredményeket értek el a selejtesökkenítés terén. /MTI/

72 12

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 54 kiadás

1950. december 1.

óra 40 pero

A közlekedés októberi ujitásai több mint évi tizenegy millió forint megtakarítást eredményeznek

KÖM MB/HI/Mk NL Ks

A közlekedési dolgozók szeptemberben összesen kétezer egyszázhatvanöt ujitási javaslatot nyújtottak be. Az elfogadott ujitások értéke háromszázkilencvenháromezer száznegyvennégy forint. Ez az augusztusnak több mint kétszerese.

Az október havi eredmények még ezeket is túlszárnyalták. A beadott javaslatok száma kétezer háromszázkilencvenkettő volt, az elérhető megtakarítás összege pedig tizenegymillió tizenhátezer hatszázhatvanhat forintra emelkedett. Kiemelkednek javaslataikkal a mélyépítési ujitók, akik a szeptember havi négy millió hatszázötvenöt forintos megtakarítással szemben októberben hatmillió kétszázhuszonnyolcezer háromszáz-tizennégy forint értékű megtakarítást értek el ujitásaikkal.

A M V ujitói a szeptember hónapban beadott ujitások számához viszonyítva csaknem kétszeresét érték el októberben. /MTI/

A baranyai erdőgazdaság hozzákezdett a facsemeték millióinak termesztéséhez

i Vid PG/Mk Kő Ia

P ó c s , december 1.

A baranyai erdőgazdaságok már az ősszel alaposan felkészültek arra, hogy az országfásítási terv keretében 1951-re többmilliónyi facsemetét kitermeljenek. Az erdőgazdaságok területén versenyben indult a maggyűjtés. Harmincnegyevenegyzáró vagont, amelynek legnagyobb részét, mintegy harminckét vagont, a vajszlói gazdaság területén gyűjtötték. Elsősorban az ifjúság vette ki részét ebből a munkából. A két sikvidéki baranyai erdőgazdaságban, a bolyiban és a vajszlóiban traktorokkal és lófogattal elvégezték idejében a talajelőkészítést. Harminc-harminc hektáron folyik csemetekertekben a magvetés. Tavasszal további 11,5-11,5 hektárnyi területet vesznek igénybe csemetekert céljaira. Ezekben a területeken összesen 9,050.000 csemetét nevelnek. A baranyai sikvidéki erdőgazdaságok mellett a két hegyvidéki gazdaságban nyolc hektárnyi fenyőcsemetekertet létesítenek. A baranyai erdőgazdaságok csemetekertjei a jövő évre több mint kilencmillió csemetét bocsátanak az országfásítás rendelkezésére. Ezekből a csemetékből látják el a termelőszövetkezeteket, létesítenek erdőpásztorokat, fásítják a városok, községek tereit, utjait. /MTI/

Részletek Biró Ferenc "Gyártásunk anyagmegtakarítási lehetőségei a korszerű technológiai módszerek révén" című, az Akadémia Ünnepi Hetén tartott előadásából

§ Hnó N. N1

- A gépiparnak óriási mennyiségű legkülönbözőbbféle és fajta anyagokat kell feldolgoznia ahhoz, hogy képes legyen nép-gazdaságunk mindjobban növekvő gépszükségletét biztosítani.

- Éppen ebből a feladatból adódik az, hogy a gépipar öt éves tervének központjában a szerszámgyártás gyorsütemű fejlesztése van beállítva. A gépiparnak óriási mennyiségű és számtalan fajtájú anyagot kell feldolgoznia az öt éves terv megvalósításának folyamán. Eppen ezért az anyaggazdálkodás, az anyagtakarékosság nem egy mellék-kérdés, avagy egy probléma a sok közül, hanem döntő fontosságú feladat, amelynek helyes megoldása érdekében mozgósítani kell a műszaki tudomány erőit.

- Tehát először is a célszerű anyaggazdálkodást, az anyagmegtakarítás állandóan működő folyamatosságát szervezettel kell biztosítani. Vagyis szükséges olyan vezetőszerveknek a léte és jó beágyazott munkája, amelyeknek ha nem is teljes egészében, de mégis jelentős mértékben az anyagmegtakarítás az egyik főfeladata.

- Melyek ezek a szervek?

- Először is a szerkesztő osztály, amely már a gyártmányok megtervezésénél abból kell, hogy kiinduljon, hogy a szerkezetek minél kevesebb anyagot emésztenek fel, minél kevesebb alkatrészről álljanak, minél kevesebb deficit és drága anyag legyen beépítve, minél több egyforma, illetve tipizált alkatrész legyen beépíthető különböző szerkezetekbe és nem utolsósorban az egyes alkatrészek és géprészlegek minél egyszerűbb műveletekkel legyenek legyárthatók, vagyis a konstrukció technológiai szempontból is legyen a lehetőségek szerint jól kidolgozva.

- Például álljanak a mi szerkesztőink előtt a szovjet gépek konstrukciói, amelyek kivételükben igen egyszerűek, az alkatrészek jelentékeny része, az armatura, sőt egész szerelvényrészlegek szabványosítottak, céltudatosak, nincs rajtuk semmi felesleges megmunkálás, erőátvitel szempontjából nem túlnéretezettek, egyszerűen és célszerűen megszerkesztett gépek, amelyek hiven tükrözik vissza a szocialista tervgazdaság lényegét a gépek szerkesztése terén.

- Az anyagmegtakarítás, az anyaggal való takarékos gazdálkodás egy másik, a technológiával szoros kapcsolatban lévő, de mégsem közvetlen a gyártási műveletekből fakadó megtakarítás, a termelés folyamatában egyidőben megmunkálás alatt lévő anyagok és félkészalkatrészek mennyiségéből eszközölhető. /Folyt.köv./

R

MTI BELFÖLDI HIREK

B 56. kiadás

1950 december 1

16 óra 50 perc

/Részletok Biró Ferenc....1.folyt/ § Hnó HA MI

- A mi gőgyáraink tulnyomó többségben egy bizonyos paradoxális jelenség állandósult meg. Egyrészt a műhelyek tömve vannak csak részben megmunkált alkatrészekkel, másrészt ugyanakkor és ugyanott állandóan az anyag és az alkatrészhiány paralizálja a termelés tervezési menetét.

- Tehát egyrészt rengeteg anyag van felhalmozva a műhelyekben, hatványozottan több, mint amire feltétlenül szükség volna a termelési program megvalósításához, másrészt az a sokszorosán, a szükségesnél több anyag először is felesleges forgatóke befagyasztást jelent, továbbá sokkal több anyag mozgatása sokszorosán több anyagi, energia és munkabőr-kidrást jelent. Harmadszor a szükségesnél sokszorosán nagyobb mennyiségű alkatrész megmunkálás közötti és végső műszaki ellenőrzése sokkal több ellenőrt, mérőszerszámot követel meg és minthogy az igen gyakran nem áll rendelkezésre, a selejt szintén hatványozottan több, mint normálisan megengedhető volna. Tehát ismét időkidobás, sok drága és deficitos mérőszerszám, plus magas százaléku selejt, vagyis rengeteg anyagvesztőség.

- Egyedüszor, de nem utolsó sorban, éppen amiatt, hogy sokkal több az üzemben az anyag, mint a szükséges, a termelés áttekinthetetlen, rendszertelen, senki sem tudja pontosan niből mennyi van, milyen megmunkálási stádiumban, így tervfelbontást a munkahelyig nem képesek megvalósítani és az eredmény a ciklikus sturmolás a hónap másik felében, amely ismét rengeteg selejttel, túlórával, energia és egyéb anyagok pazarlását hozza magával.

- A disztechor-szolgálat megerősítése, a zárteciklusok és bátor megvalósítása rövid hónapok alatt teljesen megváltoztatták azon üzemek arculatát. /következőtes

- Nemcsak az RM művekben voltak fellelhetők az anyaggazdálkodásnak a fentiekben eszetelt sajnálatos nivolta, hanem a gépiparban ez igen sok helyen fellelhető még, amikor a termelés méreteinek általában nem felel meg a termelés szervezete, amely végső fokon az egész termelési folyamat dezorganizálását és hatalmas anyagpocsékolást és vesztéseket von maga után.

- Ennek a problémának a helyes megoldása hatalmas anyagmegtakarításokat és forgatóke-csökkentést jelent gépiparunk számára.

- A gégyártási termelés közvetlen folyamatában nagyjában és egészében három nagy csoportra lehet osztani a gyártási műveleteket.

- És pedig az előkészítő műveletek-, szabó operációk, kovácsolás, hideg és melegszajtolás, öntés.

/Folyt.köv./ Π

/Részletek Bíró Ferenc....2.folyt/ § Hnó H. N1

- Gópi, illetve forgácsolási műveletok / a közbeeső hőkezelési operációkkal/, amelyek az egyes alkatrészek formáját, felületi és egyéb fizikai minőségét, valamint méreteinek végleges kialakítását célozzák /bejártatási, kipróbálási/.
- Szerelési műveletok, amelyek az egyes alkatrészekből a kész-gépek és szerkezetok végleges összerakását célozzák.
- A gépgyártási műveletok ilyen formájú csoportosítása csak igen megközelítőleg és feltételesen fogadható el és annál is inkább, mert a korszerű technológia vívmányai eredményeképpen a legkülönbözőbb eltolódások adódnak az egyes csoportok között.
- Anyaggyártás és takarékoság szempontjából azonban minden kétséget kizáróan jelenthetjük ki, hogy mind a három csoportban foglalt műveletoknál hatékonyabb belső erőteremtők hozhatók ki a felszínre.
- A porkeházaszt széles méretekben való elterjedése igen előnyösen fog kihatni nemcsak a gépiparra, hanem a finemmechanikai és műszeripar gyorsított fejlődésére. Viszont a finemmechanika és műszeripar gyorsított fejlődése komoly átáramasztásul szolgálhat magának a gépipar kifejlődésére.
- Tehát a porkeházaszt nemcsak egy egyszerű részletkérdése a modern technológia fejlesztésének, hanem mint a gépipar műszaki fejlesztés-tervének egyik sarkalatos pontját kell kezelni.
- Attérve a forgácsolással történő gépi megmunkálás terére az öt éves terv megvalósításának folyamán erősen irányt kell venni a drága és alacsony teljesítéssű univerzális szerszámgépek mindinkább háttérbe szorítására revolverpadok, típusgépek, félautomaták és automaták alkalmazására. Ezen a téren mi igen el vagyunk maradva, melynek eredményeként igen jelentős anyag, idő, munkaerő-többlet ráfordítások folynak üzemeink túlnyomó többségében. Az univerzális alacsonykapacitású megmunkáló és szerszámgépek nemcsak magát a termelést drágítják meg, hanem jelentős felesleges szakmunkást követelnek meg, hanem jelentékeny mértékben megdrágítják a beruházások épületrészeit is, mert az univerzális gépekkel folyó termelés sokkal több alapterületet, illetve kész épületet követel meg, mint a modern, nagykapacitású gépekkel folytatott termelés. Tehát az univerzális gépekre alapozott gyártás jelentékenyen megnöveli a termelés generális beruházási költségeit is, ezzel túlterheli az anyagis komoly nehézségekkel küzdő építészeti ipart és ezen a vonalon is jelentékeny többletanyag, energia és munkaerő-kiadás idéz elő. A mechanikai megmunkálás területén komoly műszaki számítás alá kell venni a meglévő gépparkot is technológiai viszonylatban az egyes műveletok koncentrálására, összevonására kell venni az irányt.

/Folyt.köv./ TL

/Részletek Biró Ferenc...3.folyt/ § HNÓ HA NI

Ahol csak lehet ugyanevezett kímélt mechanizálás vagy automatizálás eszközeivel el kell érni azt, hogy minél több forgácsoló-szerszámmal alkalmazzuk egy időben, minél több műveletet végezzünk egyszerre, amint azt a legjobb élmunkásaink, sztahanovistáink csinálják. Irányt kell venni arra, hogy a feladott termelési programot létszámváltozás nélkül, illetve annak emelése nélkül minél kevesebb műszakban végezzük el. Az ilyenirányú tevékenység megnöveli az egy műszakra eső termelés méreteit, lehetővé teszi a nagyobb szériában, avagy tömeges méretben folyó gyártást és megadja a korszerű technológia kialakulásának lehetőségeit s végső eredményként hatalmas termelési kapacitásokat szabadít fel újabb feladatok megvalósítására, irásai megtakarítást biztosít új gépek beszerzésének vonalán.

- A továbbiakban fontosnak tartom felhívni a figyelmet egy jelenleg kialakulásban lévő mechanikai megmunkálási műveletre és pedig a megleghengerléssel kialakított fogazásra. Amint az közismert, a fogaskorók egyike a legelterjedtebb gépalkatrészeknek. Majdnem minden gépben igen jelentős számban fellelhető. A fogaskorók fogainak eddig általánosan ismert klasszikus kialakítása /az öntés útján legyártott durva korókat leszámítva/ különböző forgácsolási eljárással, marás, vésés vagy köszörüléssel történik. A megmunkáló szerszám a követelményeknek megfelelően profilozott ujj és tárcsamarók /szármárók/, lefojtó csigamaró, továbbá maug, fellows, szegsonkók, az utóbbi időben pedig a kupos ívfogazású korók megmunkálásához alkalmazott speciális szerkezetű egyes kősekből összetett homlokmaró. A felsoroltakon kívül az ugyanevezett shavíngöléshez alkalmazott különféle shaverok. Az eddig általában közismert fogazási műveletek a műszaki követelményeknek megfelelően normális viszonyok között biztosítják az előírt feltételeket, úgy konfigurációméret, mint felületi minőség szempontjából.

- Azonban mindezek az általában igen elterjedt módszereknek van egy egész sor gyenge oldala, amely igen költségessé teszi a fogaskorók gyártását, úgy anyaggazdálkodás, mint gép, szerszám és ráfordítási idő szempontjából. Mindenki tudja, milyen bonyolultak és drágák a fogazógépek s a szerszámok, maga a fogazási művelet igen hosszadalmas és igen sok anyagvesztéssel jár, ezenkívül maguk a fogak jelentős mértékben meg vannak gyengítve, mert a forgácsolás által átmetszik az anyagrostokat és emiatt túl kell méretezni őket, illetve az egész korókat.

- A jelenleg kialakuló megleghengerlés általi fogazás végleges helyes megoldása az eddig közismert fogazási műveletek összes gyenge oldalaitól mentes. /Folyt.köv./

/Részletok Bíró Ferenc.....4.folyt/ § Hnó HA NI

Először is^a szükséges hengerlőgép igen egyszerű gép, majdnem ugyanolyan, mint egy normális menetmángorlőgép. Másodszor a hengerlőszerszám külső alakjában véve teljesen azonos egy egyszerű fogaskorékkal, tehát a legyártása olcsóbb bármely eddig általában alkalmazott fogazó-forgácsoló szerszámnál. Harmadszor a fogak kialakításának ideje /eddig 4-es modulig alkalmazva/ nyolc-tizenöt másodperc. Negyedszor a fog igen pontos és anyagrostszálai hívon követik a fog külső formáját és így sokkal nagyobb szilárdsággal rendelkeznek, mint a forgácsolás által kialakított fogak.

- Nem véletlen, hogy ezzel a problémával a világ minden ipari országában komolyan foglalkoznak. Nálunk is igen közel állunk a kérdés teljes megoldásához. Igen fontos, hogy a nagyszorú orodményekkel kocsogtető, hatalmas megtakarításokat biztosító eljárás minél előbb bevonuljon a gépgyártás mindennapos életébe.

- A gépipar öt éves műszaki fejlesztési tervének egyik igen jelentős programpontja a gyorsforgácsolás problémája. Ez a kérdés állandóan napirenden van /v az üzemi, gyakorlati tevékenység, minő a napi sajtó s a műszaki folyóiratok, valamint különböző előadások viszonylatában. A gyorsforgácsolás módszereinek széles elterjedése szintén igen komoly anyagmegtakarítási lehetőségek kiaknázását biztosítja.

mind
- A modern gépgyártás mind nagyobb figyelmet szentel a gépek külsőségének esztétikusságára. Ez a probléma igen élesen van kiexponálva a gépokport vonalán. Vagyis nem elég általában jó minőségű gépeket gyártani, hanem ezeknek a gépeknek külsőleg tetszőtősnek is kell lenniök.

- A feladat megoldása abban áll, hogy az eddig mecha-
nikai módszerekkel végzett nagyolást, esiszolást és polirozást elektro-
kémiai műveletekkel kell megoldani.

- Amikor a korszerű technológia alkalmazása által gazdaságos üzemvitelre, megtakarításokra törekszünk, akkor természetesen nem minden esetben a szűk értelomben vett anyagmegtakarításról van szó, hanem igen gyakran a legdrágább tőke, a munkaerő s ezzel kapcsolatos szerszámok, gépek, épületek stb. beruházásának megtakarítására törekszünk. Különösen áll ez a tétel az ugynevezett kézinunkák esetében.

- A szocializmus építése a termékeknek nagymennyiségű, sokkal gazdaságosabb, racionálisabb gyártása, mint a kapitalizmusban, az ország gazdasági, ipari lépének gyorsütemű megváltoztatása csakis magas műszaki kultúra, a szocialista műszaki kultúra kialakulása alapján jöhet létre.

/Folyt.köv./ II

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

830. kiadás

1950 december 1

17 óra 30 perc

/Részletok Biró Ferenc....5.folyt/ § Hnó HA NI

- Ennek az új szocialista műszaki kulturának az egyik legfontosabb pillére a tudományos technológia. Ez a technológia biztos alapul szolgál a mi gazdasági terveink helyes, pontos számítások alapján való megvalósításához. Ez a technológia adja meg a bázist a műszaki fegyver kialakításához, az teszi lehetővé a szabványosítás és tipizálás széleskörű elterjedését a termelési folyamatokban.

- És amiről eddig nem esett szó előadásomban: az újítási és a munkaversenymozgalmak, amely szocializmus építésének egyik legfontosabb módszere, melynek kihatását a gazdaságos termelés, az anyagmegtakarítás, az egész ország gazdasági és politikai fejlődésének szempontjából nehéz túlértékelni. Ez a döntőfontosságú tömegmozgalmak, mint azt a Szovjetunió példája napnál világosabban bizonyítja, a műszaki tudományok és különösen a tudományosan megalapozott technológia bázisán olyan széleskörű elterjedést nyerhet, amely a jelenlegi helyzethez viszonyítva utopisztikusnak tűnik föl. A gépgyártás technológiája, mint tudomány egyszerre és önmagától nem jöhet létre. Bizonyos feltételek szükségesek ahhoz, hogy az kialakuljon. Mi bátran leszögezhetjük, hogy hazánkban adva vannak az összes objektív és szubjektív feltételek ahhoz, hogy a gépgyártás tudományos technológiája minél gyorsabb ütemben a közeljövőben kialakuljon. /MTI/

A Fővárosi Villamosvasut Vállalat közli

k Rp & Mt/Hnó BT Ks

hogy december 3-án, vasárnap a Dózsa-stadionban megtartandó Dózsa-Édesz. valamint Textiles-Postás labdarugómérkőzés alkalmával "M" jelzéssel 9.15 órától közvetlen villamosjáratot indít a Marx-térről a Dózsa-stadionig. /MTI/

R

17 20

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 62 kiadás. 1950 december 1. 17 óra 37 perc

A Szépirodalmi Könyvkiadó

Szpk & Hm/Gné NM BT Ie

Vörösmarty Mihály születésének 150. évfordulója alkalmából /három kötetben adja ki/ válogatott műveit. Ebből az első két kötet december 1.-én megjelent. Ezzel a kiadással a Szépirodalmi Könyvkiadó a nagy költő emlékének, a magyar líra egyik legnagyobb alakjának áldoz. A kötetekből választékokat adnak Vörösmarty osodálatos lirájából, elbeszélő költeményeiből és prózai írásaiból. A Szépirodalmi Könyvkiadó Vörösmarty Mihály válogatott költeményeit olvasó kiadásban, népszerű jegyzetekkel is kiadja. A kötet ára három forint. Ez a kis kötet a Szépirodalmi Kiskönyvtár sorozatban jelent meg tizezer példányban. /MTI/

Ünnepélyesen megkoszorúzták Vörösmarty Mihály szobrát

t Ki/Mt/Gné BT Ie

Péntoken délután a Vörösmarty-téren nagyszámu közönség gyűlt össze a Vörösmarty-szobornál, hogy lerójjék kegyeletét a nagy magyar költő, Vörösmarty Mihály születésének 150. évfordulóján.

A Szózat hangjai után Pongrácz Kálmán, a Fővárosi Tanács Végrehajtóbizottságának elnöke mondott ünnepi beszédet.

- Legnagyobb költőink közül Vörösmarty volt az, akit a régi világ urainak talán legjobban sikerült félremagyarázni, meghamisítani. Vörösmarty születésének 150. évfordulóját kötelező alkalomnak kell tekinteni arra, hogy valódi értékeit megismerjük, költészetét a dolgozó magyar nép kincsévé tegyük és ezt egyben felhasználjuk az új szocialista magyar irodalom fejlesztéséhez - mondotta, majd így folytatta:

- Nekünk nem kell Vörösmartyt "kiszajátítanunk", egyes sorait kiragadnunk, semmi másra nincs szükségünk, csak arra, hogy megszólaltassuk a valódi Vörösmartyt: a haza és az emberiség, a nemzeti függetlenség és a társadalmi haladás költőjét.

- Vörösmarty életművéből fel kell használnunk mindazt, ami a mának szól, ami benne örökértékű: rendithetetlen hűséget a nemzeti függetlenség ügye iránt, az ingadozás nélküli hazaszeretetet. Műveit fegyverré kell tennünk a szocialista jövő építésében, mindenfajta zsarnokság, népelemezés, kizsákmányolás elleni harcban, a háborús gyújtogatók gyűlöletében és a béke elszánt védelmében - fejezte be beszédét Pongrácz Kálmán.

/folyt. köv./

K

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 63 kiadás 1950 december 1. 17 óra 40 perc

/Ünnepélyesen megkoszorúzták Vörösmarty....folyt/ t KI/Mt/Gné BT Ie

Palotai Erzsébet előadóművésznő, Kónya Lajos "Beszólgetés Vörösmartyval" című versét adta elő, majd megkoszorúzták a nagy költő szobrát.

A Magyar Dolgozók Pártja Budapesti Pártbizottsága nevében Keli István, a népművelési minisztérium nevében Domokos József, az irodalmi főosztály vezetője, a Fővárosi Tanács nevében Pongrácz Kálmán, a Fővárosi Tanács Végrehajtóbizottságának elnöke, a Magyar Tudományos Akadémia nevében Németh Gyula Kossuth-díjas egyetemi tanár, a Magyar Írók Szövetsége nevében Kónya Lajos Kossuth-díjas költő, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság nevében Földessy Gyula egyetemi tanár helyezte el koszorúját a nagy költő szobránál. Ezután az üzemek, vállalatok dolgozói koszorúzták meg a költő szobrát. Az ünnepség a Himnusz hangjaival ért véget. /MTI/

Szombaton este az írók és újságírók fogadást rendeznek Li Taj Don tiszteletére

MISz § Ti/Gné BT Ie

A Magyar Írók Szövetsége és a Magyar Újságírók Országos Szövetsége december 2.-án, szombaton este hét órakor a Művészeti Szövetségek Házában /Kertész-utca 36./ vendégül látja a békebátor harcosát, Li Taj Don-t, a Koreai Írószövetség helyettes elnökét. Az est keretében magyar költők a koreai nép hősi küzdelméről, a békemozgalomról írott műveikből olvasnak fel, majd Li Taj Don íróink, költőink, újságíróink kérdéseire ad választ. /MTI/

Komárom-megye élenjár a kukoricabegyűjtésben

i Belker SJ/Ti/Gné Ie

A november 26.-iki eredmények alapján Komárom-megye jár élen a kukoricabegyűjtésben. Második Csongrád, harmadik Győr-Sopron-megye. A megyék további sorrendje: Bács-Kiskun, Vas, Somogy, Tolna, Szabolcs-Szatmár, Fejér, Baranya, Pest, Veszprém, Hajdú-Bihar, Békés, Zala, Szolnok, Nógrád, Heves és Borsod. /MTI/

R

0 1746

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 64. kiadás

1950 december 1

17 óra, 55 perc

Megjelent az Irodalmi Ujság új száma

i BT/Dr/Hné Ks

Az Irodalmi Ujság, a magyar írók lapjának harmadik száma számos cikkben foglalkozik a világ békemozgalmával és Vörösmarty Mihály költészetével.

A Béke Világtanácsának számos írótagja van. Köztük Tyihonov és Pablo Neruda, akiktől verset, Jorge Amado, Anna Seghers és Howard Fast, akiknek tollából prózai írásokat közöl a lap legújabb száma. Broniewski lengyel költő: "Varsó 1944." című versét Képes Géza fordította le az Irodalmi Ujság legújabb számában. Szabó Pál, a magyar írók Békobizottságának elnöke, aki ugyancsak résztvett a varsói Békevilágkongresszuson, ottani élményeiről számol be.

Trencsényi-Waldapfel Imre Vörösmartyról szóló cikkét hozza az Irodalmi Ujság első oldalán. Kónya Lajos, Kossuth-díjas költő "Boszélgatás Vörösmarty-val" című vers mellett Illyés Gyula rövid írása, Sarkadi Imre riportja is a Vörösmarty-évfordulóval kapcsolatos, a lap ezenkívül közli a nagy költő egy ismeretlen versét.

Obrazcov a Magyar Békekongresszusról szerzett tapasztalatairól írt tárcát a lap hasábjain. Közli az ujság Engels néhány, az irodalomról szóló jegyzetét, Somlyó György cikkét a békedíjas íróról, Anatoli Agranovszkij "Sztálingrádi találkozó" című irását, Illés Béla és Kürti László könyve-, Vásárhelyi Miklós filmkritikáját. Lányi Sarolta az újabban megjelent két békeantológiát ismerteti. Veres Péter: "Churchill és a világállam" című cikke mellett Nemes László "Könyvégetők internacionáléja" című írása is az imperialistákat leplezi le hitleri "kulturpolitikájuk" ismertetésével.

A lap ezenkívül Polgár István, Gellért Oszkár, Lódi Ferenc és Radu Bourceanu verseit közli, az olvasók levelei mellett.

Rövid irodalmi hírek és Orkényi István irodalmi szatirája egészítik ki az Irodalmi Ujság legújabb számát./MTI/

- - - - -

Átadták a nehézipari minisztérium vándorzászlaját az országos öntődei verseny győztesének, a Fémáru- és Szerszámgépgyár öntődei dolgozóinak

t SL/Dr/Hné TF Bn

A Fémáru- és Szerszámgépgyár kulturtermében ünnepség keretében átadták a nehézipari minisztérium vándorzászlaját és az ország legjobb műhelyét megillető szakszervezeti zászlót a gyár öntődei dolgozóinak, akik kiváló munkájukkal októberben első lettek a Ganz Hajógyár dolgozóit által kezdeményezett országos öntődei versenyben./Folvt.köv./

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 65. kiadás

1956 december 1

18⁰⁰
18 óra 05 perc

/Átadták a nehézipari minisztérium...folyt/ t SL/Dr/Hné TP Bn

Bagaméri István vállalatvezető megnyitószavai után Holicsér Géza, a nehézipari minisztérium küldötte beszélt azokról a nagyszerű eredményekről, amelyekkel a műhely dolgozói az öntődei szakmában az elsők közé küzdötték fel magukat. Az öntőde dolgozói októberben minden eddigi eredményüket tulszárnyalva, 144 /száznegyvennégy/ százaléket értek el tervük teljesítésében, a harmadik évnegyed 98 /kilenovennyolc/ százalékos tervszerűségi átlagát pedig száz százalékra fokozták. Ezt úgy érték el, hogy az öntőde valamennyi dolgozója bekapcsolódott a versenymozgalomba. Gondos munkával rövid idő alatt 10.8-ról /tiz egész nyolc tizedről/ 6.5 /hat egész öt tized/ százalékra csökkentették az üzemrész átlagszelejtjét. /MTI/

- - - - -

Kiváló magyar tudósok előadásaival folytatódott az Akadémia Orvosi Osztályának ünnepi előadássorozata

k MTA. § Hné HA Bn

Az Orvosi Osztály tudományos előadásainak sorozata csütörtökön délután Ivanovics György, Kossuth-díjas professzornak a vírusok mennyiségi meghatározásáról szóló beszámolójával folytatódott. Ivanovics professzor eljárása lényegesen egyszerűbb, olcsóbb és gyorsabb az eddigi módszereknél.

Az előadás közben érkezett meg Szerjabin, szovjet akadémikus, aki üdvözölte az ülés résztvevőit és átnyújtotta az Akadémia Orvosi Osztályának a Szovjet Tudományos Akadémia Parazitológiai Intézetének könyvajándékát. A közönség lelkesen üdvözölte a szovjet tudomány kiváló képviselőjét.

Szentágotthay János, a pécsi egyetem Kossuth-díjas professzora a magasrendű reflextevékenységről tartott előadást. Olyan újszerű módszereket dolgozott ki, amelyek segítségével az idegrendszer összeköttetés, tevékenysége nagy pontossággal vizsgálható. Résztvett az előadáson Tin Csan kínai ideggyógyász professzor és Szüo Szin Bin orvosnő is.

Pénteken délelőtt Kerpel Frónius Odön, gyermekgyógyász professzor ismertette az egyik legsúlyosabb csecsemőkeri megbetegedésnél, az úgynevezett toxikózisnál fellépő oxigénhiány okát és lefolyását a saját kísérletei alapján.

Haynal Imre, akadémikus tartott előadást a fertőző betegségek kezelésének néhány kérdéséről. Kiemelte Szeranszkij szovjet akadémikus elméletének jelentőségét a fertőzőbetegségek, az immunitás /betegségekkel szemben való védettség/ és a túlérzékenységi állapotok kapcsolata szempontjából. /Folyt.köv./

1155

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 66. kiadás 1950. december 1.

18 óra 05 perc

A budapesti nagyvásártalap fontosabb árucikkeinek tájékoztató árjegyzése

§ M k I e Élő baromfi: tyúk 9.79, csirke 12.02, pulyka 9.50, tisztított baromfi: vágott csirke belezett I. 13.35, II. 9.80, vágott csirke beles I. 12.46, II. 9.16, tyúk belezett I. 11.93, II. 10.00, tyúk beles I. 11.15, II. 9.35, liba I. 12.82, II. 11.04, kacska I. 13.35, II. 11.57, pulyka belezett I. 10.70, II. 8.90, pulyka beles I. 10.00, II. 8.20, baromfizuzsa 7.48, pulykamáj 9.08, csirkemáj 10.24, tojás lédaru eredeti 1.35, zöldségfélék: sárgarépa tisztított I. 0.71, II. 0.58, petrezselyem zöldjével I. 1.33, II. 0.96, tisztított I. 1.71, II. 1.33, zöhdje köteg 4.00, zeller zöhdje 4.00, tisztított gumós 1.83, leveles, gumós 1.46, kapor 1.50, kalarábé tisztított 0.83, t darabos I. 1.75, II. 1.37, karfiol tisztított I. 2.34, II. 1.71, leveles I. 1.58, II. 1.21, feketegyökér 1.71, vöröshagyma I. 0.68, II. 0.64, III. 0.49, zöldhagyma öt db-os 0.51, fokhagyma I. 2.02, II. 1.87, III. 1.58, liliputi 0.92, póré hagyma 0.71, cékla .83, tarló répa /kerékrépa 0.52, fejeskáposzta 1.20, kélkáposzta 1.45, vöröskáposzta 1.96, fejessaláta I. 0.45, II. 0.35, torna I. 4.60, II. 2.96, III. 1.20, sütőtök nagydobosi enüst-fehér 0.71, sütőtök egyéb fajta 0.58, burgonya gúlaba, rózsaszínű, rózsaszínű 0.71, Ella, Krüger, Woltmann 0.66, feketeteretek 0.65, hónaposretek I. 0.80, II. 0.54, sóska 1.98, paraj tisztított 1.98, gomba tömött csiperke 12.00.

Gyümölcsfélék: 1./ alma: Jonathán és egyéb amerikai fajták I.o. 2 " 2.64, 2 1/4 " 3.25, 2 1/2 " 4.05, 2 3/4 " 4.90, 3 " 5.50, jonathán és egyéb amerikai fajták II.o. 2 " 2.50, 2 1/4 " 2.96, 2 1/2 " 3.72, 2 3/4 " 4.45, 3 " 5.05, jonathán és egyéb amerikai fajták III.o. 2 " 2.44, 2 1/4 " 3.36, 2 3/4 " és 3 " 4.30, jonathán és egyéb amerikai fajták IV. 2.50, világos almáfajták I.o. 2 " 2.70, 2 1/4 " 3.20, 2 1/2 " 4.10, 2 3/4 " 4.90, 3 " 5.50, világos almáfajták II.o. 2 " 2.60, 2 1/4 " 3.10, 2 1/2 " 4.00, 2 3/4 " 4.80, 3 " 5.40, világos almáfajták III.o. 2 " 2.10, 2 1/4 " és 2 1/2 " 2.90, 2 3/4 " és 3 " 3.70, világos almáfajták originál IV.o. 1.87, birsalma I. 1.61, II. 1.23, téli fajkörték 3.18, körte vegyes apró 0.50-0.80, kifer körte I. 1.50, II. 1.10, csemegeszőlő: Saszla, paszatuti Afus Ali 6.50, szőlő: sárfehér, kövidinka, otello, izabella 3.24, dió héjas 5.50, mandula papírhéju 4.59, félpapírhéju 3.96, csonthéju 3.34, mogyoró héjas 5.74, naspolya 2.10, gesztenye I. 3.96, II. 3.34, nagyszemű maróni nagymarosi 4.59, füge zöld 3.75. forint. /MTI/

TL

1755

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B67 kiadás 1950. december 1.

18 óra 08 perc

A vásárcsarnokok és nyílt piacok kicsinybeni árainak jegyzése

Bp § PE

Marhahús: rostélyos, felsál 8.60, leveshúsok /tarja, csontos oldalas, szegye/ 7.80,

Borjúhús: comb csonttal 11.60, pörköltnek való csonttal 8.20, sütnivaló 10.-

Juhhús: 5.50-8.50

Sertéshús: karaj 14.40-14.90, tarja, comb, lapocka 12.70, oldalas 12.10, Szalonna zsirnakvaló 17.-, Láj, zsír 17.-

Élő baromfi: Tyúk 11.-, csirke 13.50.

Tisztított baromfi: Csirke belezett I. 15.-, II. 12.-; csirke beles I. 14.-, II. 11.20, tyúk belezett I. 13.40, II. 11.20, tyúk beles I. 12.50, II. 10.50, liba béllel I. 14.40, II. 12.40, kacska béllel I. 15.-, II. 13.-, pulyka belezett I. 10.-, II. 8.-

Tisztított bentett baromfi: Liba aprólék 4.80-6.-, máj III.o. /20-34 dkg/ 24.-, IV. o. /20 dk.alul/ 15.50, Liba, és kacska hárj, bőr 18.-, liba és kacsaszir 19.50, csontos libamell bőr nélkül 16.50, borrel 17.50, Libahát bőr nélkül 13.-, bőrös 16.-, vegyes zuza tisztítva 8.40, pulykamáj 10.20, csirke és tyukmáj 11.50.

Tojás: osztályozatlan 1.40.

Halak: Ponty élő, nagyság szerint 7.50-12.-

Tej és tejtermékek: Teljes tej /kannatej/ 1.50, tejjől 5.10, csemegevaj 30.-, tehénturó 3.20, kevertturó 8.-, juhturó 10.-

Kenyér: fehér 2.60, félfehér 1.60, félbarna 1.-, zsenlye és kifli darabja 40 fillér.

Szárzafőzelék: lencse 3.50-4.50, borsó feleg 3.80-4.80, bab 3.-4.-

Zöldségfélék: Sárgarépa tisztított I. -.92-; II. -.78, petrezselyem zöldjével I. 1.53, II. 1.16, tisztított I. 1.91, II. 1.53, petrezselyem zöldje csomója -.46, zeller zöldje csomója -.46, zeller tisztított, gumós 2.03, leveles gumós 1.66, kapor csomója -.20, kalarábé tisztított -.98, 5 darabos I.o. csomója 1.85, II.o. 1.47, karfiol tisztított I. 2.59, II. 1.96, karfiol leveles I. 1.78, II. 1.41, feketegyökér 1.91, vöröshagyma főző I. -.80, II. -.76, III. -.58, zöldhagyma ötdarabos csomója -.56, fokhagyma I. 2.46, II. 2.28, III. 1.93, fokhagyma liliputi 1.12, cékla -.98, tarlórépa /kerékrépa/ -.72, kelkáposzta 1.60, fejeskáposzta 1.35, vöröskáposzta 2.11, fejossaláta db. -.49, II. -.39, torma I. 5.-, II. 3.36, III. 1.60, sütőtök nagydobosi ezüstfehér -86, sütőtök egyéb fajta -73, burgonya, Gúlbaba 80,

/folyt. köv./

7111
M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B60 kiadás 1950. december 1.

18 óra 10 perc

/A vásárcsarnokok kicsinybeni árai. . . folyt./ BP § Po

kurgonya, rózsa, nyári 80, őszi 80, Ella 75, Krüger 75, Woltmann 75, fekete retek 80, hónapaszretek I. csomója 86, II. rendű 60, sóska 2.28, paraj 2.28, gonka tömött csiperke 14.60.

Gyümölcsfélék: Alma: Jonathán és egyéb amerikai fajták I. oszt. 2" 3.20, 2 1/4" 3.90, 2 1/2" 4.90, 2 3/4" 5.90, 3" 6.60; II. osztályu: 2" 3.-, 2 1/4" 3.60, 2 1/2" 4.50, 2 3/4" 5.40, 3" 6.-, III. osztályu: 2" 2.90, 2 1/2" 4.10, 3" 4.80, IV. osztályu: 2.50.

Világos almafajták I. oszt. 2" 2.70, 2 1/4" 3.20, 2 1/2" 4.10, 2 3/4" 4.90, 3" 5.50, II. oszt. 2" 2.60, 2 1/4" 3.10, 2 1/2" 4.-, 2 3/4" 4.80, 3" 5.40, III. oszt. 2" 2.10, 2 1/2" 2.90, 3" 3.70, IV. oszt. 1.87. Birsalma I. 1.96, II. 1.50.

Téli fajkörte 3.53, körte vegyes apró 75-1.05, Kiferkörte I. 1.85, II. 1.45. Csomageszőlő: Saszla, Afus, Ali, Paszattuti 6.85. Szőlő: Sárfehér, Otello, Kövidinka, Izabella 3.49. Dió héjjas 6.20, mandula papírhéjju 5.29, félpapírhéjju 4.66, csonthéjju 4.04, dióbél 18.-30.-, magyaró héjjas 6.44, naspolya 2.40, Gesztenye I. 4.66, II. 4.04, nagyszentű maróni - nagymarosi 5.29, füge zöld 4.45.

Etelaj 12.-; margarin 14.-, Etkezési só darabos és törm. 1.70, őrölt ét só 1.80. Cukor, kristály 6.-; kocka 6.80. Rizs 8.60, őrölt paprika 15.-35.60, finomliszt /00g/ 4.-, főzőliszt 2.60. /MTI/

π

B 69 kiadás

1950 december 1

18 óra 15 perc

/Kiváló magyar tudósok...folyt/ k MTA § Hné HA Bn

A hosszászólók között volt Gheorghe Lupu román akadémikus is, aki gyakorlatából számos érdekes esetet ismertett.

Végül Hetényi Géza professzor, Kossuth-díjjal kitüntetett tudós beszélt a gyermek fekélybetegségének kelletkezéséről. Rávilágított, hogy Pavlov és iskolája, főként Bikov akadémikus kísérletei nyomán ma már egészen bizonyos, hogy a fekélybetegség előidézésében a központi idegrendszernek, különösen a legmagasabb idegi központoknak döntő szerepe van. A pavlovi idegtan nyomán a kutatókra és klinikai orvosokra vár a feladat, hogy megtalálják azokat a feltételeket, amelyek a fekélybetegség létrejöttét előidézik. /MTI/

A. III. /matematikai és természettudományi/ szakosztály

MTA § Hné N1

csütörtök délutáni ülésének első előadója Kardzsanis--vili moszkvai professzor, nemzetközi hírnévű matematikus volt. Ismertette azokat a nagyhorderejű felfedezéseket, melyeket elsősorban a szovjet matematika-tudósok értek el a számelmélet körében és vázolta a legújabb szovjet matematika-kutatás irányait. Előadásából nagyon sokat merítettek hazai matematikusaink.

Nagy sikert aratott Rényi Alfréd, Kossuth-díjas akadémikus, aki a valószínűségszámítás gyakorlati alkalmazásáról beszélt. Rámutatott, hogy a statisztikában, a műszaki gyakorlatban igen sokszor helytelen és tudománytalan valószínűségszámítást alkalmaznak. A helyes utat és módszereket a szovjet matematikusok mutatták meg, különösen Kolmogorov szovjet akadémikus és munkatársai. Az előadás ezeket az eredményeket alkalmazta a telefonhálózat terhelési problémájára és kimutatta, hogy hasonló módszerrel lehet megoldani az elektroncsövek, a rádióaktivitás, kolloidkémia, stb és a tudomány és ipar számos kérdését.

Jánossy Lajos professzor a valószínűségszámítás módszereit alkalmazta a kozmikus-sugárzás bizonyos kérdéseinek megoldására. Jánossy mélyreható felfedezést a közlebb vittek a sugarak belső megismeréséhez.

Jordán Károly egyetemi tanár a helyes statisztikai kiértékelés újabb eljárásairól tartott beszámolót. Takács Lajos termelési szempontból is nagyon fontos kutatásait ismertette. Azonnal a problémával foglalkozott, hogy több automata-géphez hány kezelőt kell foglalkoztatni, hogy a gépek együttállási ideje a lehető legkisebb legyen és ezenkívül felesleges munkaerőt az automaták ne kössenek le. Folytatásai általános érdeklődést keltettek. /MTI/ R

B 70. kiadás

1950 december 1

18 óra 35 perc

Horváth Márton beszéde a Zeneakadémián

A Szerkesztőségek figyelmébe!

Az alábbiakban rendelkezésre bocsátjuk Horváth Mártonnak, az MDP Politikai Bizottságának Zeneakadémián elhangzó beszédét. Korotot később adunk. /tagjának

x x x

§ Hné Bn

- A XIX. század első fele történelmünk egyik legbiztatóbb korszaka. A reformkor gyors politikai és szellemi fejlődése, a bototkozó szabadságharc az emberi haladás élenjáró népei közé emelte a magyarságot. Olyan csuesok felé, amelyek újra elérése és túlhaladása csak száz év után, a mi napjainkban válik valósággá.

- Nem is túlzó szóval új honfoglalásnak szoktuk nevezni a mi korszakunkat. E honfoglaláshoz nemcsak a jelen és nemcsak a jövő birtokbavétele tartozik vitathatatlanul hozzá, hanem nemzetünk nagy multja is: mai győzelmeinket megelőző összeesapások, melyek a maguk idején nem döntötték meg a zsarnokságot, csak meggingatták. Alig van tanulságosabb korszak ilyen szempontból, mint mai orfeszítéseink távoli testvére, a 120-130 év előtti reformkor: a társadalmat alakító új eszmék beáramlása, a nagy demokratikus mozgalmak ideje. S alig vannak a késői utódok számára jobb, pontosabb tolmácsolói a haladás és visszahullás, a szabadság és rabság XIX. századának - mint a költők. A XIX. század nagy magyar költői, akik legjobb verseikben Petőfi ars poetikáját követték - miadonkinél többet mondanak el számunkra az emberi és nemzeti szabadságért vívott nagy harcokról, a teljosen meg sem született polgári felszabadulás nehézségeiről és korlátairól, sőt a korokon túl látó utópista roményeikről.

- Ezért túl a tiszteletteljes és büszke megemlékezésen, örömmel fordulunk a 150 éve született Vörösnarty Mihály na újra élő és élőbbé váló költészete felé. Születése egybeesett a század születésével, Petőfi méltó mestere, akinak öbrosztó, felráló hatása a maga korában és a maga területén csak Széchenyivel és Kossuth-tal mérhető.

- Vörösnarty születésének idején a magyar költészet, s főleg a költők helyzete nem volt irigylésreméltó. Csokonay Debrecenben huzódott meg hosszú haldeklásra az anyai házban, miután végigtalpalta az országot, a p. plakokat és nemesi katiákat, alkalmá mulattató versokkal fizetve a nagyon is drága ingyen kenyeret és bort. Sem irnoki állás, sem egy kötet kinyomtatásának költségei, sem a nyomoruságból mentes halál nem telt ki az összeszedogotott könyöradományokból. Borzsonyi Dániel még az asztalfióknak írta dicsőítő és ostorozó ódait,

/Folyt.köv./

K

T:

S:

Ü:

M T I B E L F O L D I H I R E K

B 71 kiadás

1950 december 1.

18 ora 33 perc

/Horváth Márton beszéde. . . 1 folyt./ Dr Bn

melyek nem támaszthatták fel a nemesi uralom erkölcsi szilárdságát, sem a nemesi katonai erényeket, melyek scanive voltak, Napoleon seregének ujjahegytől. Berzsenyi, a földbirtokos, csak úgy mint Berzsenyi, a költő, hű fia volt a konzervatív és vagyonos nemességnek, mi maradt volna más hátra számára, mint a horatiusi rezignáció, a tétlen buskomorság, s a "ölcseynel és Vörösmartynál százszor inkább jobb pesszimizmus? Ez volt a sorsa a kultbanczó uri költőnek - milyen lehetett akkor annak a sorsa, aki fiatal és artatlan kezzel a forradalom tüzet illette? 1800-ban Kuzinczy már öt éve ült Kufsteinben. Az osztrák zsernokok intó példának szántak, hogy mi történik azzal a költővel, - ha nemes ur, ha por - aki olvasta a kátét és terjeszti a francia forradalom veszélyes gondolatait.

* költőknek tehát nehéz volt az utjuk előre és szerencsére meg nehezebb volt vissza. S mint mindig - százötven évvel ezelőtt is, a nagy költők sorsa egy volt a nemzet sorsával.

Szánjunk néhány szót - ha ismétlőskepen is - Magyarország helyzetére a XIX. század hajnalán, mert ez az a kor, amelyben működött s - tegyük hozzá, - amelyet fesszített Vörösmarty költészete. A francia forradalom nemcsak Martinovicsok kátéját küldte el üzenetkepp hozzánk. A napoleoni háborúk másfél évtizede előre lendítette az ország polgári fejlődését. Feudális mezőgazdaságunk döntően árut termelővé lett, a külkereskedelem megnőtt, hasonlóan a bányászat és ipar is. 1800-ig negy év alatt az ország külforgalma 26-ról 49 millió forintra emelkedett. Nem csoda, ha a földesurak "tavaszi csendes háborút és országos esőt" kívántak egymásnak. A háború vége a konjunktúra végét is jelentette. Egy mérő buza a napoleoni háborúk idején 45 garasról 513 garasra emelkedett, de tíz évvel később már hatvan garasra süllyedt. A fő- és közép-nemesség, amely belekóstolt a nagyarányú árutermelés és kereskedelem lehetőségébe, az erősödő városi polgárság és a fejlődés nyomán kialakuló értelmiség egyre erőteljesebben dörömbölt az osztrák börtön kapuján. A gabona- és állatkereskedelem hasznát az osztrák vámrendszer fölézte le. A jobbágyok adófizető kötelezettségének haborús megleseével és az ujjhegyezéssel egyre nagyobb közvetlen részt, ragadott magához a kizsákmányolás hasznából az osztrák abszolutizmus. A há

/folyt. köv./

R

boru terhét vérben és munkában a jobbágyság viselte. 1816/17-ben :
 évben Arad-megyében tizennyolcezer, Krassó, Szatmár, Beszeg és Bihar-
 megyékben huszonhatezer ember halt éhen. Azok a rendek, melyek
 Martincovics kivégzésekor még kitörő " " öröme adtak kifeje-
 zést és így üdvözölte Ferenc császárt: "Felségedben a legjobb,
 legkegyelmesebb fejedelmet birjuk, kit tőlünk a föld összes népei
 irigyelnek" - most megújuló rohamra, passzív és aktív ellenállásra
 szerveződtek az osztrák vám, adó és ujoncozás ellen. A nemzeti ösz-
 szefogás és reformtörekvések körvonalai bontakoztak ki, melyek azon-
 ban végig gyengesége maradt, hogy a nemesség különböző rétegeinek,
 a négy gyenge polgárságnak, s az öntudatlan jobbágyágnak teljes egy-
 ségfrontját sem a reformkörben, sem a forradalom idején nem sikerült
 következetesen megvalósítani.

Az elnémetesedett főnemesség nagyrésze teljesen össze-
 volt nőve az osztrák abszolutizmussal, gazdasági érdekeit és nyel-
 vét illetően is: szemben állott minden haladó és nemzeti törekvés-
 sel. Széchenyi programját sem fogadták el, aki nemcsak a gőzhajót
 és a léversenyt importálta Angliából, hanem a polgáriusuló és pol-
 gársággal összenövő főnemesség Angliában megvalósult politikai el-
 képzését. Széchenyi eszméi a főnemesség körében szükségszerűen
 visszhang nélkül maradtak, mert nálunk a hatalomhoz való asszimi-
 láció Bécs felé, a tiszta reakció irányába hajtotta őket és nem az
 uralomra kerülő polgárság felé, mint Angliában. A polgáriusító
 reformprogram nem Széchenyi osztályának, a főnemességnek támo-
 gatásával, hanem csak az ellene vívott harcban, Kossuth kezén vál-
 hatott realitássá, aki a középnemességre támaszkodott. Arra a réteg-
 re, melyet következetesebben harcossá tett annak világos felismeré-
 se, hogy az osztrák politika a biztos pusztulást, elnyomórudást,
 a birtoktalan, féljobbági bocskoros nemesség sorába való le-
 süllyedést jelenti számukra. A reformkor, s a belőle kinövő forra-
 dalom élén ez a középnemesség, a zsenye magyar és magyarrá lett
 városi polgárság, s minaként osztályból kikerülő értelmiség haladt.
 Az adott erőviszonyok között legélesebben felvethető köve-
 telés a magyar nyelv diadalra juttatása volt. A múlt század huszas-
 éveiben Pest és Buda lakóinak száma elért a hetvenötözetet, de eb-
 ben nincsen kétezer magyar. Így válik elsőrendű politikai harccá
 a Magyar Tudományos

/folyt. köv./ II

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 73 kiadás

1950 december 1.

18-ra 37 perc

/Horváth Márton beszéde. . . 3 folyt./ Dr. Bn

nyos Akadémiáért, mint nyelvnevelő társaságért, a magyar irodalmi folyóiratokért, a magyar könyvkiadásért, a magyarnyelvű nemzeti színházért folytatott harc. Harcolni kellett azért, hogy a magyar nyelvet beszéljék. Gazdagítani és hajlékonyabbá kellett tenni, hogy hitebben hordozza az új eszméket, hogy jobban lelkesítsen, mozgósítsa az új nemzeti összefogásra. Költőink olyanok voltak, mint a renaissance festői, akik műhelyükben maguk törték és keverték a festéket. Költőink is elvégezték a nyelv műhelymunkáját, rövidítették és új értelmet lehettek a szavakba, felújítottak elfeledett szavakat és merész újakat gyártottak s mindjárt kipróbálták eszméiket a próza és a vers kísérletével. Kikeresték és felismerték a nép száján élő szavakat s a szavakkal együtt a dalokat, s a műköltés új, gazdag területét formálták belőle. A börtönt a széphalmi kuriával feleszerelő Hazinezy nem fordított hátat a kété szemellenek, s a harcnak azzal, hogy a magyar nyelvújítás első mestere lett. A nyelvújítás a költői, eszmei és politikai reform, tehát a forradalom számára készítette elő a talajt.

Vörösmarty nyelvi fellépését megelőzte Hazinezy, Bölcsey, Kisfaludy és a professor Úvai munkája, de Vörösmarty volt az első, aki a nagy költészet irrasásával egette keményre az új szavakat, merész kapcsolásokat, aki a művészi gyakorlat bizonyító erejével vitte győzelemre a megreformált magyar nyelvvel a foform eszméit.

A fiatal Vörösmarty válaszával a nemzet öbrosztoje lett, akinek nemcsak költői, hanem tömegmozgósító politikai hatása is urási volt. A szethuzo, a lecfeljobb passziv ellenállásba merrekedt osztályokat, a kesergo es dörmöcö, r menyttvesztett, gyengeséget kiuttalan bölcsekedéssel, vagy szentimentális érzelonki-töréssel lepözö hazafiságot bizakodová, erységessé, erőssé ko-vácsolta- mindenekelőtt Vörösmarty költésze. Segített merita-nítani a nemesi társadalmat, hogy az ország nemcsak megyekből áll, hanem mindenekelőtt a megyék összefogásából, hogy a magyar poli-tika nemcsak ügyes taktikázásból áll: a kibuve resok megkerese-séből az osztrák paragrafusok rácsain keresztül. Vörösmarty első eposz tanította a nemzetet arra, hogy a vereseg, gyengeseg, szét-huzas, jofosztottság nem volt es nem lesz mindig kísérője: összefogásunkon, harci elszántságunkon naacsak az ezer év előtti honfoglalás győzelem mulott, hanem az új honfoglalás, az új szabadság kivívása is!

/folyt.köv./

R

M F I B E L F Ö L D I H I R E K

B 74. kiadás

1950 december 1

18 óra 35 perc

/Horváth Márton beszéde....4.folyt/ § Hné Bn

- A huszonkét éves Vörösmarty, aki már belekezdett a Salamonról szóló drámába és Arpádról szóló époszba - fiatal erőtjében joggal a nemzet erejét érezve, valóságos költői programot ad magának a Virág Bonedekhez szóló ódájában.

Hunnia kerte virul: fakadoznak gyöngö virágit,
S már szabadabb lombbal kelnek zöld fáit az égbe,
Csak zivatar ne bocsássa dühét kis fűrtök ellön,
Miglon erősödnek. Hajh! csak féreg ne eméssze
Gyökeiket....!

Mest miúdon ez már huszon, tul második évem,
Legtöbbször mégis történetünkbe tekintvön,
Szívemelőttöt jegyzek ki az ősi üdöböl.

A Csorhalom című hőskölteményben írja meg legvilágosabban éposz-költészetének eölját: "Csak az ősi dicsőség híre maradjon fel, unokánk tettekre hovüljön."

- Deha még magyar költöményt olyan ujjongó lelkesedés nem fogadott, mint az eddig esakem ismeretlen Vörösmarty "Zalán-fütás"-át. Az ősi dicsőség, a véren szerzett ország és szabadság, az ezeréves multtal megszentelt alkotmány joga váharként zárta meg a nemzetet, felszította az összetartozás érzését és a nemzet ellenállás eltökéltségét. Vörösmarty kezében a harcos és dicső mult költői idézése a harcos és dicső jövő előkészítője lett. Előtte Berzsonyi is idézte a dicső multat és ostorozta a szibarita jelent, Kisfaludy Károly és Virág Bondek is borongott a mult dicsőségén és a Csorhalom halálán lévő Csokonai is melongotto szivón egy Arpádról irandó hősköltemény torvét. De Berzsonyinéél, s a többioknél a mult visszavonhatatlanul olmult. Minél dicsőbb volt, annál leverőbb: csupán a keserűség, a fájdalom, a kétségbeosés kiutat nem lelő forrása. A Zalán prologójában Vörösmarty is "ostoroz" a kor divatja szerint, foddit az olfajzott kései utódokat - de az éposz maga a győzelem himnusza, harci riadó, mely nem gyászra, kétségbeosésre, hanem Arpád dicsőséges zászlói alá való sorakozásra hív minden élő magyart. /Folyt.köv./

K

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 75. kiadás

1950 december 1.

18 óra 40 perc

/Horváth Márton beszéde ... 5.folyt./

Vörösmartynak nem ok nélkül veti a szemére a kritika, hogy az epizódok túlhalmozásával, a harci jelenetek már szinte kiismerhetetlen községével megbontja a világos felépítést, az áttekinthető, görögös szerkezetet. A reformkor kezdetén Vörösmarty lelkes olvasói nem érezték ezt. A megyeháza visszavonult passzív ellenállás idején, amikor a vita a fináncpártens, a várendszér, az ujoncozás, sőt a magyar nyelv használatának joga körül forgott; amikor az osztrák órmádiában kötéllal fogott jobbágyfiak vére külországokban folyt, s a Napoleon elleni nemesi insurrekció szinte nevetségbe fulladt; amikor a nemzeti érzést úgy lehetett hívni, hogy fájdalom, szegény és reménytelenség - ekkor villant meg Vörösmarty csataképei a zárt hexaméterek doboló soraiban, hogy a hazfiszág, a nemzeti öntudat addig példátlan hullóma témáján a vers-sorok csatarendje nyomán. Ki törődött akkor a műalkotás ökonomiájával és szigorú arányaival, ki törődött akkor Vörösmarty magyar mitológiájának valószínűségével, melyet innen-onnan néhány ábrándos és dilettáns történész-től, vagy az ósperzsa vallás isteneitől vett kölcsön? Ha a sok csatajelenet az epizódok halmozását jelenti, akkor e mű lényege az epizód.

A nemzeti öntudat ébresztésén túl a Zalán futása másikkal nagy vezérlő gondolata a nemzeti egység eszméje. Vörösmarty szerint a honfoglalás a magyar aranykor, ahol hasonlóan Rousseau természetjog által kormányzott őstársadalomhoz, az egység és egyenlőség uralkodik. Árpád népében nincs pőr és nincs nemes, pontosabban mindenki nemes, s a vitézek csak vitézségük fokában különböznek egymástól. Természetesen Vörösmarty felfogása nem a francia forradalom, hanem a magyar reformkor viszonylag leszűkített elképzeléséhez igazodott. Rousseau-ék őstársadalmának rajzában az emberi egyenlőség jogfolytonossága tüdőkölt, Vörösmartynál csak a nemesi egyenlőség. De pontosan ez volt és ennyi volt a reformkor legértékesebb politikai platformja. Kossuth számára is lefelé hosszú időn át legfeljebb a booskoros nemesekig terjedt a világ. A jobbágyosság, a még inkább a nemzetiségek kívül maradtak nem csupán a reformkor, hanem még a forradalmi társadalmi-szövetség táborán is. Ennek megfelelően a Zalán futásában csak az ellenség táborában tűnik fel itt-ott a föld népe, s nem nagyon vonzóan rajzolva. "Thessália gyermekei"-t például így írja le Vörösmarty:

/Folyt.köv. /

17

MT I BELFOLDI HIREK

B 76. kiadás 1950. december 1. 18 ra 40 perc

/Horváth Márton beszéde. . . 6. folyt./ § PE Bn

"Nagy tenger szép látását most harcra cserélték;
De nem harcra valók. Munkátlan pásztorok, és a
Kíméletlen urak kényétől nyomorodottak.
Lankadta jönnek."

Vörösmarty korának nem jutott eszébe, hogy esetleg épp
azért harcra valók, mert "kíméletlen urak kényétől nyomorodottak".
Más parasztok még rosszabbul járnak Vörösmarty époszában. Armány,
a gonosz isten:

"... ördögeit szaporán úgy öltöztette, miként a
Tót s bolgár katonák, s szürkankós póri csoportok
Járnak ezen tájon."

Amint látjuk, Árpád csak úgy, mint elcinto Kossuth, elkövet-
te azt a hibát, hogy a jobbágyságot, s különösen a nemzetiséget lé-
nyegében a reakció martalókéul hagyta. Vörösmarty korának és költé-
zetének legfőbb politikai kerlátja éppen abban van, hogy a jobbágy-
ság nehéz sora iránt érzett minden szánakozása és együttérzése elle-
nére nem ment azon túl, hogy időnként szót emelt a sérelmek ellen.
Szabadságeszméjében nem volt helye a jobbágyság forradalmi felsza-
badításának, erősebb volt benne a parasztlázadásoktól való nemesi
osztályfélelem, mint hogy megláthatta volna benne szabadságharcunk
legfőbb lehetséges szövetségeseit. Így figyelmezteti a parasztságot
a nemzet hibáit keserű gunnyal elcsoroló versében: "S a paraszt bor-
bély helyében Urszakállat ne kaszáljon"

Az 1846-os galíciai parasztfelkelés, melyet az osztrák
reakció a progresszív, de jobbágyság felé szűkkeblű lengyel nemesi
függetlenségi harc ellen szított, Vörösmarty lírájának legkéttségbe-
esettebb hangját hívja elő, az "Emberék" c. versében. Nem a rokon-
szenv, nem a részvét és nem a félelem adja az ajkára az ilyen sza-
vakat: "Az emberfaj sárkányfog vetemény: Nincsen remény! nincsen
remény!" A lengyel példán, ha nem is ismeri fel, de megérzi annak
a nemesi szabadságharcnak a csődjét, mely két fronton folyik: kard-
dal az osztrák abszolútizmus ellen, s a kizsákmányolás fenntartá-
sával a jobbágyság felé, melyet csak kirívóbbá tesz az örök-vált-
ság körüli huzavona, az apró látzatreformok, a jobbágyfelszabadi-
tás "taktikus" előmozdítása. A lengyel példa előreveti két év múlva
Jellasihaak s a román parasztoknak a támadását, s a magyar jobbágy-
tömegek közömbösségét a szabadságharc iránt. Vörösmarty, a nagy

/folyt. köv./ R

MTI BELFÖLDI HIREK

B 78. kiadás

1950 december 1

18 óra 45 perc

/Herváth Márton beszéde...3.folyt/ §. Hnó Bn

biztató szabadságharc közepén vagyunk. A tömegáramlat lerántja Vörösmartyt a filozofáló passzivitás és passzimizmus egéből. A nagy költő találja meg elsőnek a szót, mely teljes nagyságában kifejezi az osztrák reakciók karnaliban vergődő hasa helyzetét és fájdalmát. Az "Országháza" című költeményének, melyet maga olvastott fel elsőnek az Illenszék Kőrben, nem kisebb hatása volt hallgatóira, mint két évvel később Potáfi "Talpra magyar"-jának. Elállt az emberek szivverése a kezdő soroktól: "A hazának nincsen háza, Mert fiainak nem hazája." Megmutatja az összefogást, mint a legfontosabb tennivalót: "Nincsen egy szó összehangzó Honfiaknak ajakáról, Nincsen egy tett az eggyé lett Nemzet élete fájáról".

3 a befejezés, ami után nem kell odatenni a kérdést, hogy türitek ezt

"Neve: szolgálj és ne láss bért.
 Neve: adj pénzt és ne tud mért,
 Neve: halj meg más javáért.
 Neve: szegyen, neve átok:
 Szé lott magyar hazátek."

- Most kerül fel először Vörösmarty tero eiben és politikai cikkeiben a szabadság és jogok követelése a kiszorított osztályok számára. "Folyt adni másnak is A jog terén, S nem túrni a jogot Bitor kezén." Ebben az 1847-ben írt négy rövid sorban lényegében helyes programot ad. Wessolényi Miklóshoz írt levelében kihangsúlyozza, hogy örökvaltság nélkül "az urbér ördögi találmány, örökös gyűlölség kenyhája, természetos élesztője azon rut szonvedélyeknek, melyek kötözését nem szükség berzasztó szinekkel festennünk..." S a galiciái tapasztalatok alapján a főtanulást is kimondja: "S ki veszi hasznát a közös földből természetoson keletkező viszályoknak? A hatalmasabb, kecsogtotvén védelmi részvétélvel a jobbágyot, rékon s örök bizonytalanságban tartván az urat. Elöttünk a példa: obból látjuk, nivé lesz az ur, nit nyor a jobbágy az urbér által."

- A szabadságharc kitörése után 1848 májusában még követelőzőben veti fel a jogok kiterjesztésének kérdését: "Az inség-hoz saját büncink járultak. Féltékenyek a szabadság iránt, mely - mert közös nem volt - a kizárt osztályoktól zsarnoksággal méltán vádeltatott, viszálykodék és bátrak magunk ellon, gyávak és tohotlonok a külnyomás irányában, fősvények és késodolmozók a jogok esztogotásában, minden érdomünk a fukarul értolmozott szabadság szeretetében, s bár tisztátlan, de melegítő lángjának ápolásában állt." Vörösmarty a nemzet szabadságának egyik

/folyt. köv./

K

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 79. kiadás 1950. december 1.

18 óra 55 perc

/Horváth Márton beszéde. . . 9. folt./ § PE Bn

legnagyobb előharcosa "tisztátalanna" nevezi az . . . 1848-as szabadságot, mert az "fukar", kirkeszti körből a legnépesebb osztályokat. Másutt így ír: "a birtokban lévők örökké találják felszínes okokat továbbra is kizárni a kizártakat, például szegénységgel együttjáró tudatlanságokat, melyből azonban őket kigázolni nem hagyják, vagy nem segítik, megvonván tőlük az éppen e célra legalkalmasabb intézkedéseket." Elrettentő példaként az amerikai viszonyokat hozza fel: "Az amerikai szövetséges státusok fele büntetés alatt tiltja a négeroktatását: nem lévén legkisebb szándék is valaha polgári jogot adni nekik, következetesen tartatják csordai butaságban tartani meg őket, nehogy az elérhetetlen megkívánásában, vagy magukat emésszék föl, vagy elnyomóik kiirtására egyesüljenek. Valami ördögi van e következetességben..."

A szabadságharc küszöbén tehát hatalmas fejlődést tapasztalunk Vörösmartynál a legsürgetőbb nemzeti feladatok helyes megfogalmazásában. Csatadala eléri Petőfi nagy tömegmozgósító vereseinek erejét:

"A sikra magyarok!
Fegyvert ragadjatok.
Hazánkat újra meg kell váltani.
E drága föld szinét
Doritsák szerteszét
A pártütőknek véres csontjai."

Ez a fejlődés nem volt egyértelmű, megmutatkozott ez Vörösmarty hallgatásában, de néha nyilatkozataiban is. Helyesen Petőfi módján foglalt állást a magyar csapatok felhasználása ellen a dinasztia olaszországi hadjáratában. Ezzel kapcsolatban jut el Vörösmarty is Petőfi igazságához: "szabadoknak lenni, s mások szabadsága ellen harcolni éppen olyan becstelenség, mint lopni és papolni a lopás ellen.... A népek gyűlölete és viszálya a zsarnok ereje." Petőfi ismeretes támadása ellen védekezve, mintegy bevezetőképp morálja el mindezt Vörösmarty, s azt is, hogy ő a hadsereg létszámának feleremelésére, a magyar vezetés és vezényleti nyelv mellett szavazott. Ezekkel a valóban elvi kérdésekkel összekapcsolva Vörösmarty gyakorlati részletkérdés-

/folyt. köv./ R

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B. 30. kiadás

1950 december 1.

18 óra 55 perc

/Horváth Márton beszéde ... 10. folyt./

nek tekintette azt, hogy ugyanakkor megszavazta bizonyos osztrák csapatkereteknek magyar újoncokkal való feltöltését. Kétségtelen azonban, hogy ebben a kérdésben Petőfinek volt igaza. Március 15. után elvileg megszavazni a magyar hadsereget és gyakorlatban hozzájárulni az osztrák sereg feltöltéséhez: a kormány ingadozását és következtelenségét mutatta, forradalmi fejlődésünk elvi jelentőségű kérdését vetette fel, és érthetővé tette, hogy Petőfi legélesebb fegyverével, versével utasította ezt vissza.

Hogyan eshetett Vörösmarty ebbe a hibába? Ugy, hogy minden fejlődése mellett a forradalom idején is fenntartotta azt az elképzelését, hogy a nemzeti egységet csak a mindenkivel való meg-egyezésben, csak a védekezés és nem a támadás alapján lehet megteremteni. A pártokról írt fejtegetésében így határozza meg ezt a fogalmat: "A párt nem egyéb, mint az egyvéleményűek és akaratuk szövetkezése bizonyos társasági főcél elérésére, ellentétben azokkal, kik ugyanazon főcél más eszközökkel vélik elérhetni." Amilyen helyes a meghatározás első fele, ugyanolyan helytelen a második. Más, mint "ugyanazon főcél" nem is tud feltételezni a különböző pártokról, s ebből logikusan következik a csaknem mindenáron való meg-egyezés politikája. E felfogás-
radalom és az abszolútizmus módszerei között: "tűn azt hiszik, hogy felvilágosult korunk az abszolútizmus és terrorizmus közt különbséget ismer, s nem tanulta meg, hogy a szabadság első törvénye a személy és vagyonszentsége, s ki azt megtámadja, az önkény vagy szabadság nevében egyaránt ellenség, gyilkosa a szabadságnak."

Azért foglalkoztunk viszonylag részletesen Vörösmartynak a forradalomhoz fűződő politikai viszonyával, mert ez messze-
menően meghatározza költői magatartását, műveinek jellegét, erényeit és fogyatékoságait is.

Liráján, s részben epikáján nem fog az idő. Több mondhatjuk el ugyanezt a nagy költő drámáiról. Vörösmarty politikai felfogásának korlátai bizonyos területen szükségszerűen iróni alkotásának korlátaivá is váltak.

Vörösmarty romantikus költő. A kor stílusa volt ez, mely egyaránt vezetett remekművekhez és kiuttalan zsákutcához: Heine-t és Petőfit /Folyt.köv./

TL

B 81 Kiadás 1950 december 1. 19 óra 15 perc

/Horváth "Arton beszéde... 11 folyt./ Dr. Bn

nemcsak érintette, nevelte is a romantika: a realista Balzac a romantikusból nőtt kis és - romantika nagymesterét, Victor Hugot is elvezette az az irányzat a társadalmi ellentétek reális ábrázolására felé. Igaz volt Heine-nak, amikor kihangsúlyozta: "Soha, soha sem lehet az az igazi romantika, amit oly sokan annak neveznek, spanyol balancosnak, skót ködnek és olasz dallamosságának a habarok, zavaros és elmosódott képek". Vörösmarty ifjúi szeszárnyait köszönhette a romantikának, a fantázia szabad eszponzáját és korlátlan merészséget, mellyel beszárnyalta nemzetünk dicső múltját. A romantikának köszönhette a nyelvalkotás bátorságát, a költői képek gazdagságát, a színek tarka ragyogását, a tenckör kitágulását a múlt és a népmesék tündéri világába. A romantika szeszárnyával persze nehezebb a földön sétálni, mint a felhők fölött számuldani - de mi egyelőre volt nagyobb szükségünk magyarságunk századéleji elesettségében, önbizalma fogytán, mint hogy a felhők fölé ragadják? A földön, az Alföldön poros, sáros utjain, s a vörös eszták ágyudörgése közt ott volt jó költő vezetőnek Petőfi. De eljutott volna-e a nép Petőfihez, s maga Petőfi indulhatott volna-e oly magasról, Vörösmarty nemzetet és költőket emelő vállai nélkül?

A romantika volt Vörösmarty ereje - de egyúttal gyengesége is. Az a kettős hatás a romantika kettőségében gyökerezik. Mehring meghatározása szerint a romantikus iskola annak a feudális reakciónak a kifejezője, amellyel a keleti "európa kivédte" franciáország előretörését - s így rá volt utalva a középkor "holdfény és varázshatalmának" világára. Viszont ugyanez a "Napoléon-ellenesség" a romantikus irány pozitív nemzeti jellegét domborította ki, meggyorsította a nemzeti nyelv népi irányú fejlődését, felszínre vetette a népdal és népmese kincsét. Mehring hozzáfűzi ehhez, hogy "Lipésnél és Waterloo-nál nem a népek győztek, hanem a fejedelmek, ezeknek a szolgálatában a romantika teljesen elsorvadt."

"Az a megállapítás igaz lehet a német romantikáról, de nem általánosítható franciára és éppoly kevéssé Vörösmartyra.

A népi -nemzeti szabadságharcok, amelyek Ausztriában és "emtorországban" részben az abszolútizmus járszalaggjára kerültek - nálunk következetesen egybeestek a társadalmi haladás, a polgári átalakulás vonalával. A magyar nemzet nem az akaratlanul is antifeudális és a polgári haladást képviselő Napoléonnal állt szemben, hanem a habsburgi abszolútiz

/folyt.köv./

K

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 82. kiadás

1950 December 1

18 óra 58 perc

/Horváth Márton beszéde....12.folyt/ § Hnó Bn

mus elnyomásával. Ennek megfelelően nálunk a romantikában és elsősorban Vörösmarty költészetében teljes erővel érvényesül a haladó nemzeti, hazafias elem. Vörösmarty hőseit és tündéreit, Arpád hadseregét, a drámák és beszélek történelmi és mithikus alakjait egyetlen zsarnok sem tudja szolgálatába fogni. Néha a tündérvilág varázsos, a halandóknak nem mindig világos álomnyelvén, néha csak a mese-tájak öncélunak tetsző, de szépségükkel mégis a rabság ellen tiltakozó leírásán, máskor a nagyon is hus-vér drámai hősök vakos és egyértelmű odamondogatásában – mindenben Vörösmarty szabadságszeretete, jobb utáni vágya hallik, tündérek, lovagok, vagy földi szavak nyelvén.

– De ha ilyen alapvető különbség van a kontinens Napoleon elleni nemzeti mozgalmai és a mi Habsburg-ellenes nemzeti mozgalmunk között, mi az oka annak, hogy a nyugati romantika leg-súlyosabb hibái fellelhetők Vörösmarty egy-egy drámai és epikai műveiben?

– Az ok: Vörösmarty politikai korlátai. Vörösmarty-nál a múltba való fordulás – különösen a Zalán futásában – egyértelmű a jövő felé fordulással. De ugyanakkor egy sor drámájában és "beszélyében" már eltűnik vagy alig pislákol a múlt idézének progresszív jellege és belesüpped a rossz értelmében vett korizálás nagyon is korhoz kötött romantikájába, valóságától való elfordulásba. Kétségtelen, hogy a német romantikában a múlt felidézése menekülés, a feudális viszonyok idealizálása narkotikum. És narkotikum a cselekmény öncélu, hátborzongató szörnyetegei, a borzalmak halmozása is. A felszínes nyugati romantikának ez a zsákutcája, melybe Vörösmarty is belegabalyodott, különösen drámai műveivel – csaknem hozzáférhetlenné teszi azokat a mai olvasók számára.

– Az idegen elnyomás elleni nemzeti egység leszűkítése a nemesség körére, kezdeti tartózkodása és néha rekonérzéssel váltakozó féltése a "p. nótól" – ez a felfogás lehetlenné teszi a fiatal Vörösmarty számára, hogy a múlt felé fordulásban mértéket tartson, megálljen. Már a Zalán futásában is megvannak annak az előmei, hogy nemcsak a nemzeti dicsőséget, hanem a nemzeti dicsőséget akarta idézni és feltámasztani s ez a német romantika, Berzsenyi és Kisfaludy hatására csak erősebbé vált. /Folyt.köv./

R

MTI BELFÖLDI HIREK

B 83. kiadás

1950. december 1.

19 óra 07 perc

/Horváth Márton beszéde... 13. folyt./ § NE Bn

Vörösmarty azért nyúl a múlthoz, hogy megadja a nemes-
ségnek azt a költői méltóságát, mely országot felszabadító és kor-
mányzó erőhöz méltó. De úgy jár ezzel, mint Shakespeare, aki a ki-
rállynőnek ajánlotta drámáit, de a királyok és főurak életének für-
telmeit nyújthatta csak át. Vörösmartynak, a nagy költőnek kezében
a "nemesi fénykor" legtöbbször szétbomló, hanyatló, pusztuló feuda-
lizmus ábrázolásává lesz. Drámáiban és epikájában a nemesi családok
gyakran bűnfészek, melyek széthullnak - szinte egyre még - az
igazság, vagy a gazság kardcsapásaitól és belső, morális rothadtságtól.

Ugyancsak az elfordulás viszi őt a mitológia, a tündér-
világ szép árnyképei közé. Költészete elképzeltetlenségbe
emelkedik ezen a területen. De a művészi kifejezés nem kárpótol
a valóságtól való elfordulásért. Vörösmarty legkiválóbb ilyen ter-
mészetű művében, a "Csongor és Tündőben" programmá válik az élet
nehézségeitől való elfordulás s a kritika köl-sejével kezdve, száz
év óta hangoztatja e darabban kapcsolatban, hogy maga a fölreszállt
költészet és ógteemelő epizódok, ami azonban nem tudja eltakarni a
felépítés, a mondanivaló hiányosságait. E műfaj korlátait Vörösmarty
határozta meg: legpontosabban egyik kritikájában: "Az eféle költe-
ményekhez a legmagasabb költői lángész kívántatik, még ez is igen
hamar kimerül s egyhanguvá lesz képeinek és jellemeinek általánossá-
gával; rendszerint hibázik benne a föld, kor, nemzetiség zamatja...
a költő megfosztja művét a változatoság bájaitól, éppugy, mint a
valószínűségtől; lábait mint a léghajózó, elhagyják a földet s elöt-
te a világ egy nagy kóppé olvad, melyben az ember, ezen ráánk nézve
érdekes, kicsinyeségi homályos egyalakuságban enyészik el. Ebből lát-
ni, hogy az élet földétől távozást mindig igen drágán fizetjük meg,
s hogy ahhoz, ha egyszer-mászor kirepülni mertünk is, mindinkább
vissza kell törekednünk, s még magasb eszméinket is ez élet szokott
és ismeretes képeibe öltöztetnünk." Ez az 1838-ból való magyszerű
meghatározás élesen mutatja, hogy a költő tisztában volt azzal,
hogy az ilyenféle romantika zsákutcát jelent. Költői működésében
le is vonta a megfelelő következtetést. Nyolc "beszélése" közül az
utolsó a "Két szomszédvár" 1832-ben jelent meg. Berzsenyi meghatá-
rozása szerint ez valóban "kannibáli mű". A két nemesi család az
utolsó szálig kiirtja

/folyt. köv./

R

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 84 kiadás

1950 december 1. 10 óra 15 perc

/Horváth Márton beszéde ... 14.folyt./

egyéniséget, a vérbosszu, gyilkosság és kisérettettség annyira elsöpör minden életet, mintha az író tudatos felszámolása lenne a témával és a területtel.

A költő mondanivaló romantikus áradata tehát elcsendesül Vörösmartynál, túlhadadt rajta. Ugyanakkor nem szüntek kétségei és vívódásai a reformkornak forradalmi korrá való fejlődése láttán. Költői tevékenysége mennyiségre alábbhagy, de legnagyobb versei ebben a korban születnek.

A reformmozgalmak nem elég széles nemesi platformja, a forradalmi fejlődés bizonytalan aggodalmi, a romantikából való bizonyos kiábrándulás elzárják előle a közvetlen kiutat. De éppen, mert könnyű kiutat nem talál, mert saját és kora felfogásának béklyóiban vergődik, a megoldást a történelen messzi távlataiba tolja ki, költészetével a filozófia magasságaiba emelkedik, ahonnan nagyon messzire tud tekinteni. A jelen igazságtalanságaiból, keserűségéből és ellentmondásai-ból országos és személyi vereségeiből a kiutat és megoldást egy kései kortól várja. Ez a kétségbeesést és buskomorságot reménnyé váltó bizalom az emberi fejlődésben - egy töről fakadt az utópista szocialisták humanizmusával, de igazán, s legközvetlenebbül a mi korunkal rokon, amikor az emberi igazságtevés, haladás és bádogság legmerészebb álmai válnak valóra.

Gyulai Pál úgy értékeli Vörösmartyt, hogy költői fejlődése, sőt pályája a romantikus periódusával együtt, a harmincas évek elején lényegében véget ért. Közelebb járnánk az igazsághoz, ha azt mondanánk, hogy lényegében akkor kezdődött igazi pályafutása, mely utolsó, nagy verseiben érte el a tetőpontját. A nemzeti gondolat nagy költője az emberiség nagy költőjévé magaszkodott ezekben a vívódó, kétségbeesett és mégis reménykedő versekben.

A Gondolatok a könyvtárban c. vers első képei Hamlet sírásó-jelentével rokon. "Az emberiség elhanyagolt rongyain" van feljegyezve az emberi szellem minden nagy és tiszta alkotása.

"Leírva áll a rettentő tanulság:

Hogy míg nyomorra milliók születnek,
Néhány ezernek jutna üdv a földön."

R

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 85. kiadás

1950 december 1

19 óra 15 perc

/Horváth Márton beszéde....15.folyt/ § Hnó Bn

- Az osztálytársadalnak a legkiáltóbb ellentétét mutatja a rongyok, s az emberi szellem legnagyobb alkotásai ellentétének képein. De nem a kétségbeesés, hanem a társadalmi igazságtalanságokat megoldó boldog kor látomása merül fel a költőben.

" Egy új irány tör át a lelkeken:
A nyers fajokba tisztább érzelem,
S gyűlöleszöggel eszméket oltani,
Hogy végre egymást szívben átkarolják,
S uralkodják igazság, szeretet.
Hogy a legalsó pór is kunyhájában
Mondhassa bizton: nem vagyok magam!
Testvérim vannak, számos milliók;
Én védem őket, ők megvédnek engem.
Nem félek tőled, sors, bármint akarsz."

- Vörösmarty diadalát teljessé teszi, hogy öntudatlanul is a szocializmus felé szárnyaló humanizmus gondolata a nagy költő születése után 150 évvel az általa annyira szeretett magyar hazában végre megvalósul.

- Az Előszó című versének honlokán úgy sötétlik az 1850-es évszám, mint az élő seb. Minden összeomlott. A szabadság országából a vártanuk, akasztófa és börtönök országa lett. A költő bujdosik, s minden házban, ahová betoppan azzal fogadják, hogy in - valóravált a Szózat szürnyű látomása a nemzet - haláláról. Nincs megrázóbb Vörösmarty egész költészetében, mint az Előszó vers kezdete, mely ilyen atmoszférában a legemelkedettebb boldogság, a békés munkálkodás képeit idézi.

- Midőn ezt irtam, tiszta volt az ég,
Zöld ágvilított a föld ormain.
Munkában élt: az ember, mint a hangja:
Nüzdött a két, a szellem működött,
Lángolt a gondos ész, a szív remélt,
S a béke izzadt honlokát türelvén,
Meghozni készült a legjobb jutalmat,
Az emberüdvöt, melyért fáradozott.

/Folyt.köv./ II

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 86. kiadás

1950 december 1

196rc. 15 perc

/Horváth Márton beszéde....16.folyt/ § Hnó Pn

- Az elérhető emberi boldogság képébe tipor bele a zsarnokság.

"Amerre járt, irtoztató nyomában
Szétszaggatott népeknek átkai
S hájtanak fel esonthalmok közül,
És a nyomor gyámoltalan fejét
Elhanyvált városokra fekteti."

- Jó és gonosz, boldogság és pusztulás ilyen ábrázolása után nincs továbbfokozás: "Most tél van és eső és hó és halál, A Föld megöszült" szinte frivol képpel, már nem káromlással, hanem istent, embert, a földgolyót kérdőre vonó keserű iróniával mondja:

"Majd eljön a hajfedrász, a tavasz,
S az agg föld tán vendéghaját veszen,
Virágok bársonyába öltözik.
Úvegsonén a fagy fölengedend,
S illattal elkendőzött arcain
Jókedvet és ifjúságot hazud:
Kérdjétek akkor ezt a vén kacórt,
Hová tévé boldogtalan fiait?"

- Az Előszó és a Vén cigány című versek eget-földet rázó, dübörgő képei mutatják leginkább, hogy mit tud alkotni a romantikán iskolázott, véglotektől vissza nem riadó, merész képalkotás, ha a valóság, a nemzet üdve vagy pusztulása hezzánál a kozmikus látomásokhoz. A tragikus önmarcangolás, az örület kitörése, a szaggatott szavak rohama, az orkánná fajuló hang nem lehet mértéktelen, nem lehet túlzó az elbukott szabadságharc láttán.

"Hi üvölt, sir a vad rohanásban,
Ki dörömböl az ég boltozatján,
Mi zokog mint malom a pokolban?
Hulló angyal, tört szív, örült lélek,
Vért hadak vagy valmerő roményok?"

- Epp ez a szörnyű kitörés, a mindent elsöprő pusztulás látomásai, a megtestesített örület és halál teszi annyira meggyőzővé, hisztossá Vörösmarty utolsó nagy versének utolsó versszakát:

"Lesz még egyszer ünnep a világon
Majd ha elfárad a vész harangja
S a viszály olvérzik a csatában"

/Folyt.köv./

R

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 87 kiadás 1950 december 1. 19 ora 15 perc

/Horváth Márton beszéde. . . 17 folyt./ Dr Bn

Ahogy a kezdő Vörösmarty a Zolán futásáról szóló hősköltésben egy nemzetet tanított tisztázni a szabadságért, úgy 30 évvel később a nemzet sirjának és saját sirjának szélre jutott öreg Vörösmarty egyetlen versszakával egy országot tanított meg bizni saját jövőjében.

Százötven évnél kellett eltelnie ahhoz, hogy az örült remény reális valósággá váljon. S ma sem tud josen. A viszály nem változott még el a csatákon. Magunkról elmondhatjuk, hogy "megtörli izzadt homlokát a béke", de ma is vannak a föld-selyen szabad, kis országok, ahol a zsernek lába nyomán "szét-szagotott nepeknek átkai" és "elhamvadt városok" pusztulnak. Nagy költőink közül Vörösmartytól tanultuk meg először, hogy az emberiség üdve és a hazá üdve egy. Igérjük Vörösmartynak, hogy a világ népei sorában mi sem nyugszunk, csak "majd há kihull a kard az oroszok durva kezéből, s a szent békekorát nem ezudarítja gyilkok."

Befejezésül terjünk rá arra, hogy mit tanulhatunk, s főleg költőink mit tanuljanak Vörösmartytól?

Mindenekelőtt házaszeretetet. Tul az idő és a társadalmi helyzet korlátaín, mindenekelőtt a házaszeretetet kapcsolja össze a mi korunkat az elmúlt történelemmel. A magyar háza szeretete ma sem monopoliuma a kommunistáknak, de monopoliuma minden becsületes magyar embernek. Vörösmarty házaszeretetet örökseget jelent a mi számunkra, s ezt magunk vá tenni először is annyit jelent, mint vállalni a történelmi multat. Jozsef Attila tudta erről azt, amit egyik-másik mai költőnk hajlamos elfelejtteni:

"A világ vagyok - minden, ami volt van:
a sok nemzedék, mely egymásra tör.
A honfoglalok győznek velem holtan
s a megh odoltak kinja meggyötör.
Arpád és Zolán, Werbőcezi és Dozsa -
török, tatár, tot, román kavarog
a szivben, mely e multnak már adosa
szelid jövővel - mai magyarok!"

A mult nem olyan, mint egy forradalmi harcokéssarnok,
melyből Dozsa és Rákoczi, Kossuth és Petőfi arcai világi-
tanak csak ki.

/folyt.köv./

K

/Horváth Márton beszéde ... 18.folyt./ J Bn

Ne riadjunk meg a lovagi öltözeteiktől, s a királyi palásttól sem. Az krak jogára gyűlöletessé vált, de ezer éven át ez a jogar mutatta a nemzeti dicsőség és dicstelenség elágazó utjait. A mi szabad korunk gyermekét nem elvakítani, hanem lelkesíteni fogja nagy királyaink históriája. Aki a múltat nem ismeri, az behunytt szemmel tapogatózik a jövő felé. Saját nemzeti kultúránkat semink alá, ha nem fogadjuk meg Vörösmarty és József Attila intését, egész nagy történelmi múltunk vállalására.

Tanuljuk meg Vörösmartytól is a hazaszeretet megalkuvás nélküli harcosságát. Nála a kiáltó vöd és metsző guny éle mindenekelőtt az elmagyartalt, odott főnemességet, a németül selypegő trhölgyeket, a hazátlan uri csurhét érte. A hazát, vagyont, kulturát külföldnek áruló, németül karattyoló főurak és latinul pipózó megyei hatalmas-ságokkal szemben a haladó nemzeti és emberi érdekek összekapcsolását állítja. példaképpül. Hazafiségát megmentette a sovizmus veszélyétől az a felismerés, hogy a mi országunk a magát féltő, de másét el nem vevő tagja annak a nagyobb közösségnek, melyet így hívott: "népe: hazája, nagyvilág".

Ostorozta az unalomba fulladó tétlenséget, a maradiságot, mindent a sorsra bizó közönyt. A hazaszeretet vezető Vörösmarty tollát, ha a békés építőmunka örömeiről ír; a hazaszeretet teszi őt, a forradalom ellenzőjét - forradalmárrá. Tanuljuk meg költőink: Vörösmartytól, hogy minden kérdés - a legapróbbtól a legnagyobbig - így hangozzon fülükben: mit használ ez a hazának?

Tanuljuk meg Vörösmartytól szép magyar nyelvünk szeretését, ápolását, csiszolását. Az a költő, aki nem fordít elég gondot a szakmai tanulásra, saját nyelvészetének technikájára, és mindenekelőtt kifejező, gazdag költői nyelv elsajátítására, - ahhoz a munkához válik hasonlónak, aki rozsdásodni hagyja a gépét.

Tanuljuk meg Vörösmartytól a témaválasztás gazdagságát. Ha valakinek, akkor Vörösmartynek jobban-rosszban együtt dobogott szive az országgal, de azt sem szégyelte versbe önteni, ha egy kedves és elragadó hölgy láttán dobbant meg a szive. Azt felelhetik erre, hogy Vörösmarty szerelmi költészete magánügy, nem szövi át meg át az ország bujába, mint Petőfi, vagy József Attila szerelmi költeményeit. Ez igaz - de egyszeribe megszűnik magánügy lenni, ha annyira emberivé és költőivé válik, mint Vörösmarty szerelmi lírája. Karikatúrát csinálunk költészetünk-ből azok, akik a líra legősibb témakörét, a szerelmet száraznák, vagy

/Folyt.köv./

K

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 39. kiadás

1950. december 1.

19 óra 25 perc

/Horváth Márton beszéde. . . 19. folyt./ § PE Bn

csak az öt éves tervbe bedolgozva tűrnék meg.

Vörösmarty költői öröksége arra tanítja mai költőinket, hogy a nagy költészet merjen nagy lenni. Nagy lenni nem csak tartalomban, hanem a témához illő pátozban, a nyelv és a költői képek gazdagságában, a vers zenéjében is. Féljünk a romantika tulzásaitól, de ne féljünk a romantikus szárnyalástól. Vörösmarty korának ezeréves múltja volt, a miénknek ezeréves jövője van. Van tér és idő, ahol a vers repülhet! Halkan és kissé bátortalanul - mert túl erős a vád, - azt teszem ehhez hozzá, hogy tanuljunk meg Vörösmartytól a költészet és a próza különbségét: ne féljünk attól, hogy a költészet költeményt teremt. S ne féljünk attól sem, ha hőskölteményt. Vörösmartynak a történelem sötét mélyébe kellett visszanyulni, hogy époszához - mai szóval - pozitív hőst és méltó témát találjon. Nektünk könnyebb dolgunk van. A történelem beköltözött a mi napjainkba. Hőstettekkel és honfoglaló hősekkel vagyunk körülveve. Százszorosan igaz ránk Aragon szava: éposz írásához Pártom adott újra kedvet."

De túl mindezen, e könnyebb korban, amikor a magyar költők nem a nemzethalál látomásával küzdünk, amikor nem a részvétlenség, éhhalál, örület, öngyilkosság fenyegetik egyénileg; amikor egy újjászületett nemzet lesi költője ajkáról új és mégis régi dalait - mindenekelőtt a költői magatartás becsületességét tekintsük mintaképnek Vörösmartyban. Megvoltak benne, - korához viszonyítva is - a világnézet korlátai, de nem volt határa hazaszeretetének, nemzet iránti hűségének és költői őszinteségének. A nép, a haza iránti hűség, a költői magatartás becsületessége: ez fogja tovább is biztosítani a XIX. század nagy költői művének méltó folytatását.

Előadásom végére értem. Engedjék meg, hogy elkerüljen a befejező nagy szavakat és fogadkozásokat. Csak annyit mondjunk, hogy büszkék vagyunk arra, hogy Vörösmarty a mi költőnk. Bizalommal vagyunk eltelve a magyar költészet jövője iránt. /MTI/

II

M T I B E L F O L D I H I R E K

B 90 kiadás 1950. december 1.

19 óra 28 perc

Vörösmarty emlékünnepelel a Zenakademián

t & BT/Gnc/Dr Bn

Pénteken este a Zenakadémia földszintű nagyteremében a Magyar Tudományos Akadémia, a Magyar Irok Szövetsége és a Magyar Irodalomtörténeti Társaság emlékünnepelel rendezett Vörösmarty Mihály születésének 150. évfordulója alkalmából.

A nagyteremben, bejáratnál szemben Árkosi Mátyás irányított szavak helyezették el: "Nekünk jutott az a történelmi feladat, hogy valóra váltsuk, tovább vigyük a magyarság legjobbainak álmát."

Az emlékünnepelel elnökségében helyet foglaltak: Révai József, az MDP főtárhelyettese, népnyelvi miniszter, Horváth Márton a Magyar Dolgozók Pártja Politikai Bizottságának tagja, Kiss György, a Magyar Népköztársaság elnöki Tanácsának elnökhelyettese, Darvas József közoktatásügyi miniszter, Konrácz Kálmán, a Fővárosi Tanács Önkormányzati Bizottságának elnöke, Husznyák István, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, Németh Gyula, a Magyar Tudományos Akadémia nyelv- és irodalomtörténeti osztályának elnöke, Andics Erzsébet Kossuth-díjas akadémikus, Lukács György Kossuth-díjas akadémikus, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság elnöke, Waldapfel József és Földessy Gyula a Magyar Irodalomtörténeti Társaság alelnökei, Illés Béla, Veres Péter és Zalk Zoltán Kossuth-díjas irok és Hecsi Jánosné sztahanovista.

A hallgatóság sorában megjelent Ronai Sándor a Népköztársaság elnöki Tanácsának elnöke, Dobi István, a minisztertanács elnöke és a minisztertanács több tagja, az MDP Központi Vezetőségének több tagja, valamint tudosok, irok, művészek, az újságok dolgozóinak, Néphadseregünknek és ifjúságunknak képviselői.

Megjelent a Szovjetunió budapesti nagykövetsége részéről Hósev kulturális attasé.

A műsor első számként Horváth Ferenc, az állami Honvéd Színház igazgatója szavalt el a Szózatot, majd Darvas József közoktatásügyi miniszter mondott megnyitó beszédet:

- Vörösmarty Mihály születésének 150. évfordulóját Unnepeleljük ma - mondta. - Nemcsak irok, irodalomtörténészek ünnepe ez, hanem unnepe egész népünknek, amely magának vallja a költő szellemi örökségét, büszke egyik legnagyobb költőfiára. Vörösmarty Mihály a Petőfit megelőző legnagyobbat magyar költője volt, egyik legjelentősebb alakja a magyar líra. Örökséggel büszkelkedhet az eddigi történelmünkben. Ma emlékezni ma, népünk szívében még elevenebbé tenni költői örökségét, szép és büszkén vállalt kötelességünk.

R /folyt.köv./

VI B E L F Ö L D I H I R L E K

91. kiadás 1950. december 1.

19 ór-35 perc

/Vörösmarty emlékünnepe... I. folyt./ Dr. Bn

Ezután rámutatott, hogy az elmúlt rendszer igyekezett Vörösmartyt is eltorzítani, igazi értékeit meghamisítani.

- Ma már szinte közhely - folytatta - de mégsem árt újra és újra elmondani, hogy a magyar irodalomnak, elsősorban a költészetnek, nem volt egyetlen számottevő alakja sem, aki ha nem is egyforma hevülettel, nem is mindenben egyező úton, de mégis nem a haladás ügyét szolgálta volna. Vörösmarty költészete az egyik legnagyobb csúcs ebben a hegyláncolatban.

Darvas József a továbbiakban részletesen elmondotta, hogyan próbálta a reakció meghamisítani Vörösmarty életművének igazi jelentőségét. Hangsúlyozta, hogy a torzításokból sok minden elmarad a köztudatunkban s ezeket el akarítani egyik legfőbb kötelességünk.

- Kötelességünk az is - folytatta, - hogy Vörösmarty költői örökségét minél elevenebb részévé tegyük a miénk, új szocialista kulturánknak. Szocializmust építő népünk magának kell minden haladó hagyományt és új szocialista kulturánk fejlődésének egytápláló forrását a múlt öröksége, benne Vörösmarty költészete is. A mi igazságait harcaink részévé tenni, elmulasztatlan szépségeit életünk részévé tenni, igaz tanulságait szívünkbe zárni: szép feladatunk.

A továbbiakban hangsúlyozta: - Vörösmarty költészete a maga korlátaival és ellentmondásaival egyetemben egyik legnagyobb szerűbb részét a haladás szavát szüntelenül hallható gazdag irodalmi kultúránknak. Például lehet számunkra a hazai olthatatlan szeretetében.

- Nemzet és nép ma már egyet jelentenek. A nemzeti függetlenség és szabadság ügyének legfőbb hordozója a munkásszty, amely a népszabadság ügyének is legfőbb harcosa. Ezért forrhat innár egyet a mi szívünkben Vörösmarty és Petőfi öröksége. A költő, ha ma élne, ő is így akarna - fejezte be beszédét Darvas József.

Ezután Horváth Márton, az MDP Politikai Bizottságának tagja mondotta el emlékbeszédét.

/Beszédet előző kiadásainkban már közöltük./

/folyt.köv./

K

MTI BELFÖLDI HIREK

92 B kiadás 1950. december 1. 19 óra 35 perc

A Művelt Nép decemberi száma

k MN PE § Bn

képeket és cikkeket közöl a varsói Béka kongresszusról és részleteket hoz a Béka Nagydíjával kitüntetett Julius Fucsik: Üzenet az élőknek című börtönnaplójából. Beszámol a lap a közoktatási és népművelési minisztérium közös rendezésében nemrég lezajlott kétnapos értekezletről, ismerteti a SzOT elnökségének határozatát a kulturmunkáról. Beszélgetést közöl a nemrég Magyarországon járt csehszlovák népművelési küldöttséggel. Színes, képes irodalmi riportokban számol be a lap a honvédség kulturmunkájáról, egy bányász-kulturotthon életéről, a Hajduság kulturmunkájáról, a fűzfői üzemi kulturotthonról, egy szövetkezeti falu Szabad Föld Téli Estéjéről. Mindezek a cikkek elsősorban a most meginduló országos kulturverseny kérdéseivel hozták kapcsolatba a kulturmunka problémáit és a lap egyéb rovataiban is sok nélkülözhetetlen tanácsot és utmutatást ad a kulturcsoporthoz részére a versennyel kapcsolatban. Cikkekben foglalkozik a kulturbrigádok kérdésével. Folytatja az egyfelvonásosok körül megindult vitát. Nívós film és színházi kritikái rovata van. Novella és számos vers egészíti ki a kulturális tömegmozgalom képes folyóiratának decemberi számát. /MTI/

A zöldség- és gyümölcsstermelési szerződéskötések jó jövedelmet biztosítanak a dolgozó parasztságnak

k FM/No/Gné/PE Ks

A szerződéses termelés lehetőséget nyújt a szerződéskötésnek a jó jövedelmet biztosító zöldségfélék termesztésére. Így például ujbungonya, korai karfiol, zöldbab, sóska, paradicsom és egyéb kerti növények termelése jelentős jövedelmet biztosít a dolgozó parasztságnak. A leszerződött terület termésének pedig csak ötven százalékát kell átadni a termeltető vállalatnak, a többi termékkel a termelő szabadon rendelkezik.

Ahol nem hiányzott a felvilágosító munka, ott jól halad a szerződéskötés. Mőzs községben /Tolna-megye/ az ötholdas szerződéses keretet több mint száz százalékkal túlszerződtek. Dunaföldvár község, amely csak egy holdra kapott keretet, nyolcvan holdra kötött termelési szerződést. /MTI/

R

T:

S:

Ö:

MTI BULFÖLDI HIREK

B 93 kiadás

1956. december 1.

19 óra 45 perc

A Sztahanov-mozgalom a magasépítőiparban

§ GP/IK GP

Hajor Máté hozzászólása a Műszaki Tudományok Osztály keddi délutáni előadásához

A Sztahanov-mozgalom a győzelmes, felszabadító, az ösztönző szovjet nép példája nyomán hozzánk is elérkezett s építőiparunkat is kizökkentette évezredek me szokottságaiból, szakmai hagyományyaiból.

Fár itt-ott még ma is látható, amint kőműveseink két kezük és három fő szerszámuk /a habarcsmerítő-, a habarcssteritőkanál és a kőműveskalapács/ észszerűen soha össze nem kombinálható változtatásával, fárasztó hajladozásokkal rakják a téglákat egymás tetejére, csaknem úgy, ahogy a bibliai időkben csinálták a Tigris és az Eufrát vidékén. Ebben a munkamódszerben a segéd munkások számára csak az ember erő legprimitívabb és leghátrébb kihasználása, a súlyos anyagok hordása jutott feladatul. És ennyi tömegtelen erőfeszítés minden eredménye összesen csak kb. 800 /nyolcszáz/ téglá befalazása egy nap nyolc órai munkaideje alatt.

A nálunk is járt, nagyszerű szovjet kőművessztahanovista Savljugin olyan rekordot is elért már /kellő segédlettel/, mely megfelel egyetlen nyolcórás műszak alatt 31.000 /harmincegyszer/ darab téglá bedolgozásának. A napi 800 és a napi 31.000 téglateljesítmény közötti különbség nem pusztán matematikai differencia. Ez a különbség csaknem annyi, amennyi a hanyatló kapitalizmus és az emelkedő szocializmus világa között tátong.

Nálunk a falazáson kívül ezideig csak a nagymennyiségű azonos munkát biztosító munkamódszerekben jöttek létre sztahanov-teljesítmények: főleg csak vakolási, burkolási, betonozási és földmzsaluzási sztahanovteljesítményekről beszélhetünk.

Sebestyén Gyula és Fundák Lajos nemrég igen érdekes tanulmányt írt Savljugin és négy magyar sztahanovbrigád falazási módszeréről, az eredmények összehasonlításával.

Az előadó ezután részletesen elemezte az öt brigád munkamódszerét és ismertette, hogy a "hagyományos" módszerekkel szemben a tapolcai brigád termelékenysége 2.2-szeres, a Réti-brigád 1.9, Pozsonyié 2.6, a komloi 3.0, Savljuginé 3.2-szeres.

- Ezek az adatok azt mutatják, hogy csaknem azonos feltételek közt végzett munkában, a különböző módszerekkel két-háromszorosan lehet túlteljesíteni a régi módszer eredményeit.

/Folyt.köv./ TL

MTI BELFÖLDI HIREK

B 94 kiadás 1950. december 1. 14 óra 45 perc
/A Sztahanov-mozgalom... stb. 1. folyt./ § GP/HK GP

De mutatnak ezek az adatok mást is. Azt, hogy amíg régi kőműveseink az évezredek módszer vágányán haladva, gondolataik szinte teljes kikapcsolásával, mechanikusan, örök egyformaságban végezték munkájukat, most egyszerre tág teret találnak invenciójuk, ötleteik, újító gondolataik számára. A fizikai erőfeszítésekhez, sőt azok háttérbeszórításával a szellemi erőfeszítések társulnak s ezzel döntő lépés történik a szellemi és fizikai munka közti ellentét kiküszöbölése felé. Afelé, hogy a munkásság kulturális és technikai színvonalát a mérnök és technikus színvonalára emeljük. "A Sztahanov-mozgalom" - mondja Sztálin elvtárs - "nevezetes jelenség abból a szempontból, hogy magábanhordja első csiráját.. a munkáscsapat ilyen, éppen ilyen módon való kulturális és technikai fellendülésének."

Kétségtelen azonban, hogy a magyar építőipari Sztahanov-mozgalom kezdeti lendülete kissé megtorpant, az első rekordokat nem követték újak, vagy - ami ennél fontosabb, nem követte az átlagos teljesítmények megfelelő emelkedése.

Egyik legfőbb akadály kétségtelen kőművesmunkásságunk ideológiai és szakmai képzettségének hiányában keresendő. Ide csatlakozik az a tévhit, hogy a nagyobb termelékenység, nagyobb erőfeszítéseket, a munkaerő kihasználását követeli, ahogyan valamikor a "bedó". S itt - de úgy hiszem már a konzervativizmus esetében is - más momentum is kezd szerepet játszani. Gerő elvtárs mondta a magyar sztahanovisták első konferenciáján: "... minden valószínűség szerint számos olyan rendellenességben, amely a munkaverseny kifejlődését, sztahanovistáink jó munkáját akadályozza, az ellenség keze is benne van." Az ellenség suttog itt a "jól bevált", a "hagyományos" és "megbízható" munkamódszerekről s az ellenség biztat hogy "ne engedjétek kihasználni magatokat."

Akadály volt a mozgalomnak a norma- és bérrendszer áttekinthetatlensége is. Ezt az akadályt lassan eltávolítják a mozgalom útjából, de még mindig érvényesül az értetlenség a kicsinyesség, a rosszul értelmezett "óvatosság", sőt az irigység és rosszindulat akadály, mely a termelékenység emelését, a sztahanov-teljesítményeket elősegítő újítások megismerésében, leértékelésében, elhallgatásában, sőt elrejtésében nyilvánul meg s már eddig is tetemes károkat okozott nemzetgazdaságunknak.

Ugyanilyen akadály, hogy egyes sztahanovistáink nehezen válnak meg a munkamódszerújításban szerzett tapasztalataiktól, s a kapitalizmus ideológiai befolyásának csökevényeként - mint valami gyártási titkot - féltékenyen őrzik elért eredményeiket.

S végül akadály az is, hogy sokat beszélünk a Sztahanov-mozgalomról, de még egyáltalán nem munkáltuk ki azokat a munkaterületeket, ahol sztahanov-teljesítményeket lehet és kell produkálni s nem munkáltuk ki azokat a feltételeket, amelyek teljesítésével valaki a szakma sztahanovistája lehet.

M T I B E L F O L D I H I R E K

B 95. kiadás 1950. december 1.

1/2 óra 10 perc

/A Sztahanov-mozgalom... stb. 2. folyt./ § GP/HK GP

Kétségtelen, hogy az ipar korszerűsítése - a tervezéstől a kivitelig - a tipizálás, a szabványosítás, a gépesítés, az előgyártás fejlesztése - azok az alapvető tennivalók, melyek szélesre nyitják a munkalehetőségeket és a tennivalók kapuját. A Sztahanov-mozgalom a maga teljességében csak egy korszerűen, racionálisan és terv alapján megszervezett iparban bontakozhat ki. Fel kell szabadítani tehát a mozgalmat mai szűk kereteiből és lehetőségeiből és ki kell terjeszteni a szakma minden iparágára s azok minél több munkanemére.

Az építőmunkások soraiban építeni, erősíteni, gazdagítani kell a szakmai és politikai öntudatot, hogy a mozgalom fontosságát és jelentőségét - a termelékenység emelésében és a szocializmus építésében - felismerhessék.

A különböző iparügyi minisztériumok, így elsősorban az Építésügyi Minisztérium kiadványai, részletes beszámolók és bemutatók a szakma technikai és munkamódszertani ujitásairól jelentős mértékben segíthetik a sztahanov-teljesítmények létrejöttét. A sztahanovisták, önkéntesek, önkéntesek tanfolyamokon, esti iskolákban, szemináriumokon biztosíthatják, illetőleg tehetik szilárdá a mozgalomhoz szükséges ideológiai és mesterségbeli alapokat. A legjobban megszervezett építőmunkások mintá-sztahanovmozgalmi példamutatók lehetnek a problémák megismerésére, a tapasztalatszerzésre, a tapasztalatszerzés szempontjából.

Ki kell érlelnünk és ki kell dolgoznunk azokat a feltételeket, melyek teljesítésével valaki elnyerheti a sztahanovista bizonyos százalékkal túlteljesítésének; a kialakított új munkamódszer bizonyos mértékű átadásának feltételét. Műszaki értelmiségielnél pedig - például - az általuk irányított munkák megszervezésében a sztahanov-módszerek bizonyos mértékű alkalmazásának és a sztahanov-; s a régi módszerekkel végzett munkák bizonyos arányának feltételét.

S amikor így egyengetjük a Sztahanov-mozgalom útját - Sztálin elvtárs szavaival - egyúttal "észre kell térítenünk a gazdasági vezetőknek, mérnököknek és technikusoknak azokat az elemeket, akik görcsösen ragaszkodnak a régihez, nem akarnak haladni és rendszeresen fékezik a Sztahanov-mozgalom kifejlődését." Azoknak pedig "akik együtt éreznek ezzel a mozgalommal, de akiknek még nem sikerült a saját munkájukat átépíteniük, akik eddig még nem tudták a Sztahanov-mozgalom élére állni... segítenünk kell abban, hogy munkájukat átépítsék és a ... mozgalom élére álljanak."

S végül éber figyelemmel kell kísérenünk a mindenütt megjelenő ellenség destruáló munkáját: a szakmai hagyományhoz ragaszkodás, a jól bevált módszerek megbízhatóságának ideológiáját hirdető, s a munkást az idő előtti megrokkantástól egyszerre oly nagyon féltők munkájukat s könyörtelenül le kell csapnunk a destruálókra.

/Folyt.köv./

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 96. kiadás 1950. december 1. 2 óra — perc

/A Sztahanov-mozgalom...stb.3.folyt./ § GP/HK GP

A magyar építőipari Sztahanov-mozgalom ma még a kezdet kezdetén tart. Néhány kiugró eredmény, néhány élenjáró brigád, néhány, - viszonylag igen kevés - munkaterület, s az élenjárók mögött messze, lassan emelkedő átlagteljesítmény - ez az egész. Az építésügy irányítóinak éppúgy, mint a szakma tömegeinek feladata, hogy a magyar építőipart, az akadályok sürgős elhárításával a győzelmesen elől haladó szovjet építőipar nyomába vezessék a termelékenység - s ezzel a dolgozó magyar nép életszínvonalának az állandó emelése érdekében. /MTI/

R

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 97. kiadás

1950. december 1.

20 óra 15 perc

Vörösmarty emlékünnepelely Kápolnásnyéken

Vid § Szb/PE Ks

S z é k e s fehérvár, december 1.

Pénteken délután Kápolnásnyék és a környék dolgozó parasztságának jelenlétében Ortutay Gyula akadémikus felavatta a Vörösmarty Mihály szülőházából átalakított muzeumot. Az ünnepségen több mint ezer főnyi közönség gyűlt össze. Vörösmarty Mihály egykori szülőházát, mely a második világháború alatt súlyosan megsérült, Kápolnásnyék és Velence dolgozó parasztságának, elsősorban a kápolnásnyéki és velencei kommunistáknak a segítségével rohammunkával hozták helyre. A ház falába emléktáblát helyezett el Kápolnásnyék dolgozó parasztsága a következő felirattal:

"Hazádnak rendületlenül, légy hive óh: magyar! Vörösmarty Mihály, a Szózat halhatatlan költője emlékének állította e táblát, születésének százötven éves évfordulóján szülőhelye, Kápolnásnyék község tanácsa."

Az ünnepségen Ortutay Gyula mondott ünnepi beszédet.

- Százötven éve született Vörösmarty Mihály, egyik legnagyobb magyar költőnk, a haladó irodalom egyik legnagyobb képviselője. Vörösmarty Mihály költészetében a haladó hagyományokat becsüljük meg. A Horthy-rendszer egyáltalában nem törődött a költő emlékének ápolásával. A költő emlékét most a felszabadult magyar nép veszi gondozásba, - mint ahogy ez a felépült muzeum is bizonyítja, - amely leghivebb őrzője és továbbfolytatója haladó nemzeti hagyományainknak. Vörösmarty Mihály felismerte, hogy a dolgozó nép összefogása legyőzhetetlen erőt jelent. Ez számunkra ma is nagyon aktuális. A magyar népi demokrácia megteremtette a dolgozó nép összefogását a belső és külső ellenséggel szemben. A Szovjetunió vezetésével, testvéri szövetségben a nyolcszáz milliós békeátörrel, meg fogja védeni hazáját, hazájának szabadságát és a hatalmas békeátörrel együtt az imperialistákkal szemben a békét - fejezte be beszédét Ortutay Gyula.

Ortutay Gyula beszéde után a környék dolgozó parasztsága helyezte el koszorúit az emléktáblánál. Kajászó, Sárszentmihály, Pátka, Velence, Gárdony, Inota és Kápolnásnyék dolgozó parasztjai meghatott szavakkal helyezték el koszorúikat, bizonyítékként annak, hogy igazán csak a dolgozó nép tudja megbecsülni nagy hagyományainkat. Az abaiak márványtáblát hoztak a következő felirással: "Aba község hálája a nagy költőnek."

A muzeum felavatása után Kápolnásnyék községben ünnepélyesen felavatták az új kulturházat. A kulturházban olvasóterem, gyűlésterem és könyvtárszoba van. A kulturház 1950. c. háromszázötven kötetes könyvtárat kapott, ezenkívül keskenyfilm-vetítő berendezést. /MTI/

K

M T I B E L F Ö L E I H I R E K

B 98. kiadás

1950 december 1

20 óra 10 perc

Koreai vendégeink beszélték az MNDSz csepeli nagygyűlésén

FT/Dr/Hné E

Pénteken délután Csepel dolgozó női sűrű sorokban haladtak a Rákosi Művek sportcsarnoka felé. A Magyar Nők Demokratikus Szövetsége tartotta itt gyűlését. A gyűlés ünnepi szónoka Pak Don Aj, a Koreai Demokratikus Nőszövetség elnöke. A gyűlésen megjelent Li Taj Don, a Koreai Ifjúsági Szövetség elnöke, Drachos Lajos, az Országgyűlés elnöke, Vass Istvánné, az MNDSz főtitkára, Kvon O Dik, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság magyarországi követő és felesége, valamint a követőég több tagja is.

A gyűlést Vass Istvánné nyitotta meg és üdvözölte Pak Don Aj asszonyt, a szabadságukért és függetlenségükért a botlalkodó imperialisták ellen harcoló hős koreai asszonyok képviselőit.

Pak Don Aj a mikrofonhoz lép és a felszabadult magyar nők a hősiességgel harcoló koreai nép képviselőjét felállással köszöntik.

- Népünk hosszú évek óta keresztül nyögött a nehéz, idegen iga alatt, - kezdte beszédét Pak Don Aj. De soha sem szűnt meg bizni saját erejében és tudta, hogy eljön a nap, amikor lehullanak a bilincsek és végre szabad lesz. Ez a nap elérkezett és a szabadság hajnala bevilágította az elgyörört koreai földet. Mind ezért hálásak vagyunk a szovjet népnek és vezérnök, Sztálin elvtársnak, - mondja és a felszabadult magyar nők tapsal és óljennéssel felelik: Mi is örökké hálásak vagyunk a nagy Sztálinnak, hisz mi is neki köszönhetjük szabadságunkat, egyre szépülő életünket.

Az amerikai imperialisták vadállati kegyetlenkedéseit hallva, a gyűlésen résztvevők szénébe könny szökik, a szörnyűségek hallatára a felháborodás moraja zug végig a hatalmas tervon.

- Tudják meg az amerikai gyarmatosítók - mondja Pak Don Aj - hogy a koreai nép soha sem bocsátja meg az elkövetett véres gáztetteket, sohasem bocsátja meg a koreai nép jogainak cinikus lábbaltiprását, gyermekaink, anyáink és apáink meggyilkolását.

- Sohasem fog kialudni a koreaiak szívében az amerikai megszállók elleni szent gyűlölet, akik a koreai népre ilyen sehasem hallott pusztulást hoztak. Az amerikai imperialisták terrorja azonban nem jár eredményel. A háboru sokra megtanította népünket. Világosan megmutatta nekünk, hogy kik a barátaink és kik az ellenségeink.

/Folyt.köv./

R

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 90. kiadás

1950 december 1

20 óra 10 percre

/Koreai vendégeink...1.folyt/ FT/Dr/Hnó E

- Mi tudjuk, hogy két Amerika van. A Wall Street Amerikája, amely halálba küldi az ifjakat a gazdagok örököiért és az elpusztított ifjak anyjainak Amerikája. Az anyák Amerikája ezt írta Trumannak: "Add vissza fiainkat!" Van a háborús uszító Amerikája, amelyet mindnyájan gyűlölnék és a boesületes, egyszerű emberek Amerikája, amelynek tömegei együtt mondják a világ összes boesületes, egyszerű embereknek millióival: "El a kezekkel Koreától!" Ez a jelszó hangzik ma a világ minden nyelvén és lelkesíti új győzelemre a koreai népet.

- Népünk nélységesen hálás Magyarország és más országok népének azért a segítségért, amelyet sebesültjeinknek és kinemulataflan kinokat szenvedő lakosságunknak nyújtottak. A Magyar Dolgozók Ártja, Rákosi elvtárs, az egész magyar nép által küldött orvosok küldetésükhöz méltóan látják el feladatukat. Minden erejükkel segítők a koreai népnek. A magyar tábortárház tagjai, orvosok és ápolónők, egészségügyi dolgozók valahonnyien fáradhatatlanul dolgoznak, hogy enyhítsék az amerikai gyilkosok okozta sebek fájdalmait. Valahonnyien egészségesek és a koreai sebesültek nagyon hálásak nekik.

- A nehéz megpróbáltatások és ériási áldozatok ellenére a koreai nép biztos igaz ügyének győzelmében, mert oldalán van az igazság és mellette állanak az összes békeszerető népek, a béke összes hívei, élükön a béke nagy zászlóvivőjeivel, Sztálin elvtárrsal!

Hatalmas lelkesedéssel tör fel a taps és az éljenzés, amellyel a magyar nők köszöntik a béke minden harcosának vezérét, példaképét és lelkesítőjét, azt, akinek neve összeforrotta a szabadság, a béke szent ügyével. Pak Don Aj asszony beszéde végén a békeharcosok első magyar katonáját, Rákosi Mátyást élteti és őt éltetik a csepeli nagygyűlés résztvevői is.

Ezután Li Taj Den, a koreai Irószövetség alelnöke üdvözölte a nagygyűlés résztvevőit.

- Amikor a fronton jártam, beszéltem a katonákkal, akik örömmel dicsékedtek, hogy magyar orvosok vannak közöttük. Sírtaak azok az emberek, örültek, hogy ilyen távolságból is segítséget kaptak. A magyar segítség erősíti népeink barátságát és hathatósan hozzájárul a győzelemhez. Nincs ologendő idő arra, hogy elmondjam mindazt, amit hazánról szeretnék elmondani. Nekünk is voltak ilyen gyárcaink, ma azonban egyből -együtt romokban hevernek. Önök szerencsések és használják ki az időt a termelés növelésére, a szocializmus gyors építésére, hogy hazájukat szebbé és boldogabbá tegyék. Éljen a koreai és a magyar nép örök barátsága. /Tolyt.köv./ TL

B 100. kiadás 1950 december 1. 20 óra 40 perc

Egyházi lapok a Béke Világkongresszusról

ö Sr/Jné/Gné BT Ks

Az "Uj Ember"

című katolikus hetilap legújabb számában a Béke Világkongresszus határozataival foglalkozik. Megállapítja, hogy "a határozatok nyomán új szakaszba lép a népek békéjéért vívott küzdelem". Majd a továbbiakban így folytatja: "A stockholmi felhívást aláíró százmilliók nevében követelte a Kongresszus a háborus tűzfészek eltiprását, az atomfegyver betiltását, a leszerelés fokozatos megvalósítását és az utóbbi elhatározások komoly és hathatós ellenőrzését. Valóban helyesen fejezi ki a Kongresszus a népek meggyőződését."

"A háborus imperialistákkal, s az összeesapás elkerülhetetlen voltát hirdető örökkel szemben a Varsóban megválasztott Béke Világtanács, a békére vágyó népek százmillióinak egyöntetű akaratát állítja szembe" - írja az "Uj Ember".

"Az Ut"

című református hetilap új számának vezércikkét a Varsói II. Béke Világkongresszusról most kezért Péter János tiszántúli református püspök, a Béke Világtanács egyik magyar tagja írta.

"A földkeresség népei képviselőinek - írja Péter János - beszámolójából az derült ki, hogy a béke híveinek a mozgalma a múlt esztendői párisi és prágai világkongresszus, valamint az ez év tavaszán kibocsátott stockholmi felhívás óta nagy arányokban kiszőlekedett. Az imperializmus tervezett új háboruja csak egy maréknyi réteg érdekeit szolgálná. A béke jelszavára tehát boldog szívvel ad visszhangot az emberiség tulnyomó többsége."

Majd a továbbiakban így folytatja: "...a béke követeléseknek a meghallgatása és megválaszolása során vizsgáljuk az országok kormányai és az Egyesült Nemzetek Szervezete, a népek itélőszéke előtt; az emberiség javát akarják-e szolgálni, vagy pusztulásukat. Ugyanígy vizsgálunk mindannyian keresztyén hívők, egyénenként és gyülekezetenként az egyház egész közösségével együtt, a földkeresség bármely országában, hogy ezeket az egész emberiség javát szolgáló békeköveteléseket a magunkévá tesszük és bátran szolgáljuk." Péter János vezércikkét ezekkel a szavakkal fejezi be: "Legyen áldott a békeakaró népek összefogása, legyen áldott és eredményes a Béke Világtanácsának munkája".

/folyt. köv./

TL

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 101.kiadás

1950 december 1.

20 óra 45

perc

/Egyházi lapok.....folyt/ ö Sr/Jné/Gné BT Ks

Az "Evangélikus Élet"

vezőirokkóben ugyanosak a Varsói II.Bóke Világkongresszussal és a világ népeihez intézett kiáltvánnyal foglalkozik.

Dezséry László evangélikus püspök többek között a következőket írja: "Az aktív részvétel, amivel nyugati és keleti egyházak képviselői ezen a kongresszuson résztvettek, mutatta meg nemcsak azt, hogy a keresztyénség hitéből folyóan egyetért az emberiség hecsületes béketörekvéseivel, hanem megmutatta azt is, hogy a keresztyénség számottevő erő a világ békéjének biztosítása ügyében. Jóleső volt látni, hogy a keleti és nyugati keresztyén lelkészek egyaránt felismerték, hogy keresztyén kötelességük most a háborus veszély időszakában a békevágy jámbor óhajlásának kifejezésén túl messze menően az, hogy a keresztyénség vesse latba minden erkölcsi és szervezeti erejét annak érdekében, hogy a béke híveinek konkrét követeléseit a háboru megakadályozására érvényre jussanak. Szenbe kell szállnunk mindazokkal, akik a háboru és béke kérdésében ingadoznak", majd végezetül azt írja Dezséry László: "Legyünk egyek ezekkel, akik az emberiségért felelősséget éreznek, s ezzel a hatalmas kérdéssel nem játszadoznak, hanem teljes erejükkel helytállanak benne." /MTI/

Helyreigazítás

HA/Gné/Gné Ks

Mai B. 64. kiadásunk "Megjelent az Irodalmi Ujság új száma" című közleményben az utolsó bekezdés első sorában a név helyesen Ö r k é n y István. /MTI/

II

MTI BELFOLDI HIREK

B 102. kiadás

1953 december 1

21 óra 27 perc

/Koreai vendégeink...2.folyt/ D/D/Hné E

Li Taj Don hatalmas tapsal fogadott szavai után trombitaszó harsan, a csopoli uttorok küldöttsége vonul a terembe, hogy köszöntse a nagygyűlést s a magyar nép szeretett - koreai vendégeit. Hatalmas virágcsokrokat nyujtanak át nekik, majd Csiki Antal, a Rákóczi-uti általános iskola II. osztályos tanulója köszönti őket.

Lelkes taps viharzik föl ismét s egy asszony az ünneplő közönségből felkiált: "Éljenek a koreai és a magyar uttorok!" "A koreai gyermekek üdvözlötüket küldik a magyar uttoroknak" - válaszol Pak Don. A asszony az üdvözlésre.

Ezután Ernszt Antalné, a Rákosi Művek Kossuth-díjas sztahanovistája lép a mikrofon elé. Beszámolt a Varsói Békavilág-kongresszusról és arról, milyen szerető fogadtatásban részesítette a longyel nép a kongresszus résztvevőit, milyen hatalmas ütomben építá ujjá a német fasiszták által rombadöntött fővárosát, milyen lelkesedéssel vesz részt a nemzetközi békeharcban. Beszámolóját azokkal a szavakkal fejezi be, amelyeket Zója édasanyja mondott: "Biztosak vagyunk abban, hogy mi győzünk, mert a béke legyőzi a háborút, mert a békotábor élén Sztálin áll!"

Ujból felzug a viharos lelkesedés azok után a szavak után és a csopoli dolgozó nők hosszú percekön át éltetik minden dolgozó bölcs tanítóját, a békeharc lángeszű vezérét, Sztálint.

Ernszt Antalné javasolja ezután, hogy a gyűlés résztvevői a következőtáviratot küldjék el a Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség fennállása ötödik évfordulója alkalmából:

"Mi, csopoli dolgozó asszonyok, harcok üdvözlötünket küldjük a Nemzetközi Demokratikus Nőszövetségnek. A Szovjetunió történelmi győzelme a fasiszmus felett lehetővé tette azt, hogy a békéért harcoló asszonyok és lányok nemcsak az egyes országokban, hanem az egész világon egyesítsék erejüket és szervezetté tegyék a békéért folyó harcukat. Asszonyai és lányai. Az elmúlt öt év alatt a Kommunista Pártok vezetésével tövékonyon résztvettek a békéért folytatott harcban. A nemzetközi helyzet kiélesedése azonban megköveteli, hogy odig elért eredményeiket tovább fokozzuk. A II. Béke Világkongresszus megmutatta azt a helyes utat, amelyen a Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség 83 millió tagjának haladnia kell. Harcunk azért volt odig sikeres, mert a nemzetközi proletárszolidaritás szellemében vártuk és ezt fogjuk tenni az elkövetkező időben is. Éljen a Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség! Éljen a hatalmas Szovjetunió! Eljének példaképeink, a szovjet asszonyok! Harcos üdvözlöttemel: Be/b/Hné E a Vörös Csepel dolgozó női!"

A javaslatot egyhangu lelkesedéssel fogadták el, majd Andó Lászlóné, a Rákosi Művek varrógépgyáranak "a szakma legjobb dolgozója" címmel kitüntetott lakkozója hangsúlyozta, hogy Csepel / A Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség /_olyt.köv./ TL

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

3 103. kiadás

1950. december 1.

2/óra 27 perc

/Koreai vendégeink...3.folyt/ • Be/b/Hnó E

dolgozó asszonyai, akiket hosszú évek keserves elnyomatásból és szorongásból a Szovjetunió dicsőséges hadserege szabadított fel, tudják igazán értékelni azt a boldog, szabad és békés életet, amelyben most részük van. A csepeli asszonyok elsősorban a termelés vonalán harcolnak a békéért, de ha kell, férjük és fiaik mellett foggyverrel is megvédik azt - mondotta. - A békeharcból úgy is kivesszen részemet, hogy... csoporton biz tagjának átadon munkamódszeremet, segítem őket magasabb teljesítmények elérésére - mondotta.

Ezután javaslatára a nagygyűlés résztvevői hatalmas lelkesedéssel a következő szövegű üdvözlő-táviratot intézték a magyar nép bölcs vezéréhez, Rákosi Mátyáshoz:

„ Szeretett Rákosi Elvtárs!

Mi, a csepeli asszonyok, forró üdvözlötünket küldjük Rákosi elvtársnak nagygyűlésünk alkalmából. Megfogadjuk, hogy a termelés fokozásával erősítjük a békefront ránk eső szakaszát, de ha kell, foggyverrel is megvédjük békés építőmunkánkat, dolgozó népünk szabadságát.”

Ezután Forgó Sándorné, a Rákosi Művek vasöntődjének sztahanovista nagykészítője a csepeli dolgozó nők harcos üdvözlötét telmésolta a szabadságukért harcoló hős koreai asszonyoknak, akik foggyverrel a kezükben küzdenek az amerikai imperialista agresszorok ellen. A csepeli dolgozó nők nevében megfogadom, hogy az eddiginél fokozottabban harcolunk a békéért, s többtermeléssel válaszolunk az imperialistáknak. Magam vállalom, hogy az 1951. év első félévi tervét... befejezem, s ezzel is erősítem a koreai nép harcaát, amely a mi harcunk is, - mondotta.

Forgó Sándorné ezután a csepeli dolgozó nők nevében értékes ajándékdobozt nyújtott át Pak Den Aj asszonynak, s kifejezte, hogy az ajándék a magyar és koreai nők összefogását jelképezi a békéért folytatott harcban. A csepeli MNDSz-asszonyok ugyanakkor hatalmas virágcsokrokkal köszöntötték a koreai vendégeket.

Vass Istvánné, az MNDSz főtitkára meleg szavakkal mondott köszönetet Pak Den Aj asszonynak és Li Taj Den irónak felszólalásukért. Hangsúlyozta, hogy a koreai nép hősiessége bennünket is fokozottabb harcra készítet, fokozza az imperialisták és csatlósaik elleni gyűlöletünket, ugyanakkor még jobban elmélyíti bennünk felszabadítónk, a nagy Szovjetunió, a világ békéjének legfőbb őre, a nagy Sztálin iránti hálánkat és szeretetünket.

/Folyt.köv./

P

Termelőszövetkezeti csoportok hírei

k FM d/Dr/Gné Kő Ks

Az ezer holdon felüli földterületen gazdálkodó mezőturi "Haladás" termelőszövetkezet elkészült zárszámadásával. Gondoskodott a csoport a folyamatos gazdálkodás biztosításáról és ezért 59.583 forintot fordítanak az üzemi alapra. Megtárgyalta a tagság a szövetkezet továbbfejlesztésének kérdését is. A közös vagyon művelésére a fejlődést szolgáló szövetkezeti alapra 66.106 forintot tartalékolnak. A jól végzett munka eredményét mutatja az is, hogy egy munkaegységre 21 forint esik.

Ugyancsak elkészült a zárszámadás a mezőturi "Borosényi" termelőszövetkezeti csoportnál is. Itt 74.848 forintot helyeztek az üzemi alapba, a fejlesztésre pedig 28.401 forintot fordítanak. Ennél a csoportnál is 21 forint jut egy-egy munkaegységre.

A kozárdi "Petőfi" tzsos-ben is alaposan megtárgyalták a tagok a csoport fejlődési lehetőségeit és 35.922 forintot fordítottak a szövetkezeti alapra. 13.024 forinttal biztosítják a tzsos fejlődését. /MTI/

/Koreai vendégeink.....4.folyt/ Bc/b/Hné E

Megfogadjuk, hogy minden erőnkkel és tudásunkkal harcolunk a békéért, drága hazánk megvédéséért, úgy hogy többet és jobbat termelünk, fokozottabb felvilágosító munkát végzünk asszonytársainknál és még szilárdabban felsorakozunk a békotáborban. További munkánkban lelkesítsen bennünket a hős koreai asszonyok példája és az a tudat, hogy a béke ügye igaz ügy és ezért győzni fog, - mondotta.

Vass Istvánné szavai után a nagygyűlés résztvevői viharos lelkesedéssel ültették a nagy sztálint, Rákosi Mátyást, a magyar nép bölcs vezetőjét, a hős koreai népet és nagy vezetőjét, Kim Ir-Szen-t, majd elnökelték az Internacionálót. /MTI/

TL

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 105. kiadás 1950. december 1. 21 óra 33 perc

Országszerte fokozódik a begyűjtési versenymozgalom

k Belker SJ/Ti/PE KÖ Ks

Szabolcs-megyében Vaja község kezdeményezésére burgonya-begyűjtési hét indult meg. Vaján már az első napon 283 /kettőszáznyolcvanhárom/ mázsa burgonyát gyűjtöttek be a dolgozó parasztok. A mozgalomhoz több eddig lemaradt község is csatlakozott.

Heves megyében Tiszanána község tanácsa terménybegyűjtési párosversenyre hívta ki Kömlő község tanácsát. A kömlőiek a kihívást elfogadták. Kisköre község Tarnaszentmiklóst hívta ki terménybegyűjtési párosversenyre.

Vas-megyében az alsószőlőnői "Rába" termelőcsoport elnöke burgonyabeadási versenyre hívta ki a megye termelősövetkezeti csoportjainak tagjait. Az alsószőlőnői "Rába" termelőcsoport vállalta, hogy az ipari munkásság burgonyaellátásának biztosításáért csoporttagonként egy-egy mázsa burgonyát ad be.

Győr-Sopron-megye téti járásában lendületes verseny alakult ki Mórchida és Kisbábót községek között a járási tanács vándorzászlójáért. A két község között már többször cserélt gazdát a zászló, amely most a mórchidaiaké, de a kisbábótiak azon igyekeznek, hogy újra megszerezzék, ezért kukoricabeadásban már százharminckét százalékos, burgonyabeadásban pedig száztizennyolc százalékos eredményt értek el. A mesonmagyaróvári járásban még mindig Dunakiliti vezet, de Bezenye már nem sokkal maradt el mögötte.

A baranyamegyei Nagybudmér községben ellanyhult a terménybegyűjtés üteme. Greiner Jenő párttitkár, Harmati József és Csorba Demeter csoporttagok jó példájukkal új lendületet adtak a versenynek. Kötelezettségük teljesítésén felül két mázsa kukoricát adtak be. Ezután házról házra járva felvilágosító munkát végeztek. Példamutatásuk és felvilágosító munkájuk eredményeként rövid idő alatt negyven mázsa terményt adtak be a község dolgozó parasztjai.

Pusztasomorján Szántó Lajos kommunista dolgozó paraszt tizenöt mázsa kukoricát ajánlott fel. Fotik Ferenc MIF tag, közép-paraszt négy mázsa kukoricát adott be C-vételi jegyre.

A győrmegyei Lipót községben Cseri Mihály V.E. elnökhelyettes százhuszonöt kiló burgonyát, Szalai Ferenc száz kiló szénát, Tóth Sándor tanácstag pedig száz kiló burgonyát adott be terménybeadási kötelezettségén felül. /MTI/

4

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 106. kiadás

1950 december 1

21 óra 33

perc

Az Akadémia Ünnepi Hóténo

Via BT/PE/Hné Bn

Érkezett külföldi tudósok közül Marcel Peronant francia biológus professzor és Hofmann Maisel, a hallei egyetem botanikus tanára, szerdán megtekintették a tihanyi magyar biológiai kutatóintézetet és nagy elismeréssel nyilatkoztak az ott látottakról.

A vendégek később megtekintették a veszprémi nehésvégypari műszaki egyetemet. /MTI/

- - - - -

/A Vörösmarty-ünnepély.... 2 folyt/ t Ho/Gné/Hné BT Bn

Az ünnepi műsor második részében szavallatok következtek, ének- és kórusművek csendültek fel. Ladányi Ferenc, a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze tolnácsolta Vörösmarty "Honszeretet" című versét, majd Fodor János, a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze Erkel-Vörösmarty: "Köserü pohár" című szerzeményét adta elő. Palotai Erzsi előadóművésznő, a nagy költő "Előszó" és "A Gutenberg-árbumba" című költeményét szavallta, Vörösmarty "Liszt Ferenchez" című versét, amelyet Kodály Zoltán zenésített meg, a Rádió Énekkara Székely Endre vezényletével adta elő. Ezután Major Tamás, Kossuth-díjas, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze "Gondolatok a könyvtárban" és a "Vén cigány" című verseket szavallta.

A műsor befejezésésként a Rádió Énekkara a Szózatot, majd az Internacionálét énekelte el. /MTI/

- - - - -

K

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 107. kiadás

1950. december 1.

61

óra 35 perc

A Magyar Tudományos Akadémia

MTA/Ni/PE Bn

matematikai és természettudományi szakosztályának csütörtök délutáni ülésén az első előadó Mardzsanisvili moszkvai professzor, nemzetközi hírnévű matematikus volt. Előadását "Additív problémák" címen tartotta meg. Ismertette azokat a nagyhorderejű felfedezéseket, melyeket elsősorban a szovjet matematika-tudósok értek el a számelmélet körében és vázolta a legújabb ilyen irányú szovjet matematika-kutatás irányait. Előadásából nagyon sokat merítettek hazai matematikusaink.

Rényi Alfréd Kossuth-díjas akadémikus a valószínűség-számítás gyakorlati alkalmazásairól beszélt. Rámutatott arra, hogy a statisztikában, a műszaki gyakorlatban, igen sokszor helytelen és tudománytalan valószínűség-számítási eljárásokat használnak. A helyes utat és módszereket a szovjet matematikusok mutatták meg, különösen Kolmogorov szovjet akadémikus és munkatársai.

Utána Jánossy Lajos professzor a valószínűség-számítás módszereit alkalmazta a kozmikus sugárzás bizonyos kérdéseinek megoldására. Jánossy mélyreható felfedezései közelebb vitték ezen sugarak behatóbb megismerésére.

Jordán Károly egyetemi tanár a helyes statisztikai kiértékelés újabb eljárásairól tartott nagysikerű beszámolót.

Takács Lajos termelési szempontból is nagyon fontos kutatásait ismertette. Azzal a problémával foglalkozott, hogy több automatagéphez hány kezelőt kell foglalkoztatni, hogy a gépek együttállási ideje a lehető legkisebb legyen és ezenkívül felesleges munkaerőt az automaták ne kössenek le.

Földes István csillagászati és Székely Gábor alkalmazott matematikai előadását pénteken délután tizenkét órakor tartja meg az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Fizikai Intézetének tantervében. /MTI/

----- R

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

BLCG. kiadás

1950. december 1

21 óra 45 perc

Időjárás jelentés

2. Hnó/Hnó Bn

A Meteorológiai Intézet jelenti
december 1-én, pénteken este 21 órakor:

Változékony idő

Szárazföldünket nyugat felől az Atlanti Óceánról nagy erővel meleg légtömegek árasztják el.

Hazánkban ma változó felhőzetű déli, délnyugati szél uralkodott és a hőmérséklet 6-10 fokig emelkedett. Esőt sehonnán sem jelentettek.

Budapeston pénteken 21 órakor a hőmérséklet 3 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 766 mm, gyöngén süllyedő irányzatú.

Várható időjárás szombatig: Megélénkülő déli-délnyugati, később nyugati szél, reggel több helyen köd, nappal változó felhőzet, a nyugati részeken kisebb eső lehet. A hőmérséklet alig változik. /MTI/

Szerkesztőségek figyelmébe

PG-FT/Dr/Hnó Bn

Herváth Márton zenoakadémiai beszédéhez az alábbi hibajegyzeteket adjuk:

A B 72. kiadás első bekezdésének utolsó előtti sora helyesen:

...som a r o f o r n k o r b a n, som...stb.

B 73. kiadás utolsó bekezdésének második mondata helyesen:

...széthuzó, a legfeljebb passzív ellonállásban meg-

rekedt...stb.

B 74. kiadásban lévő versidőzet második szakaszának utolsó sora helyesen:

"Szívomelő tettet jegyzek ki az ősi udóból".

Ugyanezen kiadás utolsó bekezdésének ötödik sorának utolsó szava helyesen:

...nemzeti...stb.

A B 75. kiadás utolsó bekezdésének alulról számított ötödik sorában kezdődő mondat helyesen:

A jobbágyság s még inkább...stb.

/Folyt.köv./

R

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B109. kiadás

1950 december 1

22 óra 00 perc

/ Szerkesztőség figyelmébe.... 1. folyt/ FT-FG/Dr/Hné Bn

B 76. kiadás utolsó bekezdése helyesen így kezdődik:
Az 1846-os galíciai parasztfelkelésstb.

B 77. kiadás ötödik bekezdése helyesen így kezdődik:
De nem látja meg, nem láthatja meg...stb.

B 81. kiadás első bekezdésének második sora helyesen:
....romantikusból nőtt ki és ... stb.

Ugyanezen kiadás első bekezdése tizenhatodik sorában
kezdődő mondat helyesen:

A földön, az alföld poros, sáros...

helyesen:

Ugyanezen kiadás második bekezdésének ötödik sora

....s így rá volt utalva a középker "holdfényes
varázshatalmának" világára.

B 82. kiadás második bekezdésének vége helyesen:

....Vörösmarty egy-egy dráma és epikai művében?

helyesen:

Ugyanezen kiadás utolsó bekezdésének harmadik sora

...váltakozó félolno a "pórnéptől" - ... stb.

helyesen:

B 89. kiadás első bekezdése utolsó mondatának vége

...vagy a gazság kardsapásaitól és belső, morális
rohadságától..

B 84. kiadás második bekezdése így kezdődik:

A költői nandanivaló...stb.

helyesen:

B 85. kiadás negyedik bekezdésének második sora ho-

....az 1850-es évszám, mint az é g ő sob.

Ugyanezen kiadás végén lévő versidézot harmadik
és negyedik sora helyesen:

"Munkában élt: az ember mint a hangya:

Küzdött a kéz, a szellem működött..." stb.

ge helyesen:

B 86. kiadás harmadik bekezdés harmadik sorának vé-

... már nem is káronlással...stb.

helyesen:

Ugyanezen kiadás utolsó idézetének második sora ho-

"Majd ha elfárad a vész haragja..." stb.

B 87. kiadás negyedik bekezdésének ötödik sorában kez-
dőző mondat eleje helyesen:

Vörösmarty hazaszorototo örökséget jelent...stb.

/Folyt.köv./

R

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 110 kiadás

1950 december 1

22 óra

— perc

/A. Szerkesztőségek figyelmébe...2.folyt/ FT-PG/Dr/Hó Bn
utolsó

B 88. kiadás/beközdésének utolsóelőtti sorában
kezdődő mondat " oloje helyesen:

Karikaturát es i n á l n á n a k...stb.

B 89. kiadás második beközdésének utolsóelőtti
sorában a kettőspont után kérjük az idézőjelet kitenni./MTI/

- - - - -

V é g o .

TL